

Katolički list

Zvonik

GOD. XIX. BR. 12 (218) Subotica, prosinac (decembar) 2012. 150,00 din

Tema:

Marijino bogomaterinstvo

Intervju:

o. Anto Gavrić, OP

Reportaža:

50. obljetnica „Paulinuma“

Dani Tome Vereša

Čestit Božić i blagoslovljena 2013.!

zkvh.org.rs

Duhovna obnova mladih u Pastoralnom centru „Augustinianum“

Izložba božićnjaka u Lemešu

Izložba božićnjaka i predstavljanje „Danice“ u Subotici

Znanstveni simpozij o p. Tomi Verešu

Materice u sv. Roku u Subotici

Kako je princeza Kate Middleton ukrala Božić?

Svjetski mediji slave svoj Advent. Novopečena britanska princeza je trudna! Scena je gotovo identična s onom prije dvije tisuće godina. Obitelj iz kraljevske dinastije (ne Davidove već Windsor) očekuje pretendenta na kraljevski prijestol. Očekivanja britanskog puka su mesijanskih razmjera. Tu su i „anđeli“ – portali, televizije, novine... koji pjevaju glorijske pjesme budućem Kralju koji se ima roditi. Kraljevi „s istoka“ (zapada) već se spremaju krenuti na put pokloniti se Novorođenomu i prinijeti mu svoje darove (uglavnom zlato, tamjan i smirna nisu više unosni). Pastiri i ovce, tj. sav ostali priprosti puk jedva čeka pohrliti i vidjeti „čudo novo“ koje se ima zbiti na glas „anđela“. Tko nam još fali? Ah, da! Herod! Njega ćemo uosobiti u krvavom britanskom zakonu koji legalizira čedomorstvo. Tako u ovoj postavci imamo i Nevinu dječicu.

Razlike između obitelji Kate i Williama te Marije i Josipa samo su sporadične. Marija je bila priprosti djevojčurak s ne baš razrađenim osjećajem za „styling“ i modnu osviještenost. Kraljevna Kate, pak, ljubimica je naslovnica. Dok jednu provincijsku domaćicu nitko ne bi ni u fusnotu stavio, engleska nacionalna televizija BBC iz minute u minutu izvješćuje puk o stanju vojvotkinje od Kembridža. „Što li će biti od toga djeteta“, pitaju se svi. Vijesti o najpoznatijoj trudnici na svijetu i budućem prijestolonasljedniku plave krvi prouzrokuju ludilo u kladionicama. Razni suveniri (majice, šalice, bedževi...) s natpisima „Kraljevska beba 2013.“ već su u prodaji. Ekonomski stručnjaci nagađaju kako će beba biti „injekcija“ za britan-

sku ekonomiju. Sto li će prvo reći: „kruna“ ili „mama“? Je li danas kraljevna uredno kakila, je li oprala zube, je li papala tvrdo kuhano jaje za doručak ili je samo popila čaj... Svaka informacija brižno se plasira i od presudnog je značaja za ostale smrtnike. Pokrenuta su i znanstvena istraživanja. Vrsni tim stručnjaka jednog britanskog instituta došao je do znanstveno – nepobitnog dokaza da je princeza noseća po tome što je na UNICEF-ovoj zabavi odbila probati pastu od kikirikija, kakva se inače ne preporučuje trudnicama. U prilog toj tezi ide i njeno nedavno odbijanje šampanjca na jednoj zabavi, koji je zamijenila mineralnom vodom. Visokoškolo-vani mozgovi su trenutačno upregnuti u cilju otkrivanja spola djeteta, između ostalog i po načinu češljanja Bogorod... ovaj, pardon, princeze Kate.

Dragi čitatelji božićnog *Zvonika*, tek sad razumijem zašto je Isus odabrao roditi se u štali, u provinciji, u obitelji domaćice i stolara, daleko od kraljevskog snobizma i medijskog lešinarenja. I za vas, drage majke, koje imate jedno, troje, sedmero... djece, koje jedva spajate kraj s krajem, čiju žrtvu samo Bog zna, nikada neće biti mjesta u „svratištu“ medijske i „red carpet“ pažnje. Istinski Božić je i ove godine namijenjen samo za vas obične smrtnike koji nemate plave krvi.

Uz čestitke kraljevskoj obitelji – Long live the King! – želim i vama, cijenjeni čitatelji, čestit i blagoslovljen Božić! Za Nebeskoga Kralja vi ste već prinčevi i princeze i, kao kršćani, okrunjeni ste kraljevskim dostojanstvom!

Vaš urednik

Iz sadržaja

Božićna poruka
mons. dr. Ivana Pénzesa ..5

Tema broja: Marijino
bogomaterinstvo6

100 godina Katoličkog
divojačkog društva15

Otajstvo Božića
u KKC.....20

Intervju:
O. Ante Gavrić, OP24

Reportaža:
Međunarodni skup
o Tomi Verešu28

50. obljetnica sjemeništa
„Paulinum“30

Duhovna obnova
mladih42

Pitanje vjernika:
Jedni sjede a drugi
stoje za vrijeme mise47

Kršćanski stav:
Vjera u Došašću48

Piše: *Lazar Novaković*

Dijete

Proroka Izaiju mnogi tumači Biblije nazivaju i petim evanđelistom. Prorekao je mnoštvo događaja vezanih uz Isusov život. On naviješta istinu: *Evo, začet će djevica i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel (Iz 7,14)*. Proroštvo se odnosilo i na sina kralja Ahaza koji će postati revni Božji suradnik. Ali, proroštvo je tijekom povijesti nabubrilo, i mi vjerujemo, pravo se ostvarilo u rođenju djeteta Isusa.

Godina 2004. bila je posebna u mom životu. Doživio sam u njoj mnogo lijepih događaja. Svakako najizvrsniji, bilo je hodočašće u Svetu Zemlju – Isusovu domovinu. Te nedjelje, 17. listopada, boravili smo u Nazaretu. Stanovali smo blizu Marijine crkve, kuće. Po kršćanskoj predaji, u nju je došao božanski glasnik Gabrijel i pitao Mariju za suradnju, da rodi Božjega sina. Ona je rekla svoj Da: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj (Lk 1,38)*.

O istini utjelovljenja, u Marijinoj kući u Nazaretu, slušao sam najljepšu meditaciju iz usta drage uspomene fra Tadeja Vojnovića. Utjelovljenje je velika istina i velika radost. Sam Božji sin htio je biti čovjek. Bio je ovisan o ljudima. Od ljudi je učio. Bio je upisan u ljudske knjige. Hodao je našim, ljudskim stazama. Radio je ljudskim rukama. Plakao je, smijao se i radovao se s nama. Od njegova utjelovljenja zemlja je posebno mjesto u svemiru. Njegovo utjelovljenje potvrđuje – lijepo je biti čovjek. Ono potvrđuje svaki je čovjek vrijedan, važan.

Svaki je čovjek dobrodošao na zemlju. Bog se raduje svakom životu...

Vjerujem da se i danas velika većina roditelja raduje svojoj djeci. Biti roditelj – znači biti stvaratelj, darovatelj života. Dijete koje dolazi na svijet mali je čovjek. On nam govori svojim osmijehom i plačem. Osmijeh kaže – sretan sam, zadovoljan, volim vas. Plač nam govori – gladan sam, moker sam, pomozite mi. Odrasli su pozvani razumjeti dječji govor...

Svaki roditelj želi dobro svome djetetu. Želi mu osigurati vedru budućnost. No, uz svako rođenje često se ponavlja i pitanje izgovoreno kod rođenja Ivana Krstitelja: *Što će biti od ovoga djeteta? (Lk 1,66)*.

Božić je prodor Boga u naš svijet. Božić je blagdan obitelji, zajedništva i radosti. Spremamo se za njega došašćem, zornicama i dobrim djelima... Svaki zreo kršćanin i sakramentom pomirenja sprema stan svoje duše da bude čist i topao, i da se u njemu nađe mjesta za Malenoga gosta.

Dragi profesor, fra Bonaventura Duda, veliki je prijatelj Isusov i ljubitelj Božje Riječi. I danas rado čitam njegove knjige, njegovo tumačenje Pisma. On savjetuje – ako želimo dobro proslaviti Božić – trudimo se nekome biti sućutnikom i supatnikom i, ako je moguće, razveseliteljem.

Starima, bolesnima, nemoćnima, djeci i mladima, majkama i očevima, svim ljudima dobre volje – želim čestit Božić i radosnu, mirnu i blagoslovljenu novu godinu!

Božićna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Udijeli nam dioništvo u božanstvu

Kršćanska braćo i sestre!

Božić je blagdan Božje ljubavi prema čovjeku. Ta ljubav se pokazuje u tri etape, u kojima nam se objavljuju velike istine naše vjere.

Prva istina jest činjenica da svoje postojanje zahvaljujemo Bogu koji nas je stvorio i koji nas uzdržava. Božja ljubav prema čovjeku se ponajprije pokazala u otajstvu stvaranja. Čovjek je jedini od sveg stvorenja stvoren na sliku Božju. Bog ga je učinio sebi sličnim. Nama ljudima Stvoritelj je darovao dostojanstvo djece Božje koje nam nitko ne može oduzeti. Jedino ga mi sami grijehom možemo pogaziti. I to divno sazdanu čovječje dostojanstvo svojim grijesima neprestano dovodimo u pitanje.

Druga istina jest da nas je Bog stvorio kao prijatelje suradnike. Dao nam je sposobnost da ljubimo i da stvaramo. Bog i čovjek su bili zajedno. Da, čovjek je stvoren tako čudesno. Darovano mu je dostojanstvo i neupitna vrijednost. Nažalost, na nagovor Zloga čovjek je izigrao Božje povjerenje i prijateljstvo. Okrenuo je leđa svome Stvoritelju. Prvim i svakim pojedinim grijehom koji je kasnije uslijedio, čovjek je zanijekao svoju ljudskost, svoju sličnost s Bogom i svoje dostojanstvo. Ali Bog, koji je pokazao svoju

ljubav stvorivši nas na svoju sliku, besmrtnu, obdarenu razumom i slobodne, ne ostavlja nas u kaljuži grijeha. On nas voli iako zna kakvi smo i što smo sve smo kadri učiniti. Ljubav koja se pokazala Božjim utjelovljenjem, Božja zainteresiranost za čovjeka i bezuvjetno prihvaćanje, svjedoče nam o veličanstvenom djelu otkupljenja, još divnijem od stvaranja.

Treća istina naše vjere jest da je Isus svojim utjelovljenjem i rođenjem pokazao koliko cijeni čovjeka i kako se može biti čovjekom. A svojim izborom neimaštine i odbačenosti, od početka do kraja života, poistovjećuje se s onima koji su najbjeđniji od svih ljudi. Na taj način Gospodin Isus daje svjedočanstvo o neotuđivosti ljudskoga dostojanstva. Nitko radi vlastite neimaštine ili nevolje ne gubi svoje dostojanstvo. Zato nas Božić uči da prihvatimo Božju ljubav prema čovjeku i da tom ljubavlju darivamo sebe i druge.

Molimo stoga ovako ovog Božića: „Bože, ne dopusti da nam sjaj svečanosti zakloni pogled otajstvu u ljubavi. Razbudi, Bože, u nama želju da slijedimo primjer Isusa Nazarećanina koji je Krist“. Želimo da naše misli budu u skladu s njegovim mislima, da naša djela budu poput djela koja je on činio i da naše riječi budu poput njegovih.

Ovim mislima želim svima čestit Božić i blagoslovljenu novu godinu!

† **Ivan**
biskup

Božićna večer

/ulomak/

U sobi božićno drvce radošću djece se smije,
valovi svjetla moje dodiruju vesele oči,
anđeli papirni, Bog zna čega me sjećaju,
dok se tišina večeri ove
ko zaborav na dušu
toči...
/.../
Noćas će se rodit Isus ko malo ljubazno dijete
koje i mene mnogo dubokom ljubavlju voli,
a ja sam bježao od Njeg i nisam posvema znao
koliko Njega moje
bježanje tišti
i boli!

Ante Jakšić

Marijino bogomaterinstvo u misteriju Krista i Crkve

Piše: fra Daniel Patafta

U svom opsežnom korpusu Drugi vatikanski koncil govori o Mariji na brojnim mjestima i u različitim dokumentima. No glavni mariološki tekst nalazi se u dogmatskoj konstituciji o Crkvi *Lumen gentium*, kao njezino VIII. poglavlje (br. 52 – 69.). Papa Pavao VI. osvrnut će se na ovaj tekst i reći da se prvi put dogodilo da jedan koncilski dokument iznosi toliko široku sintezu katoličke nauke o mjestu što ga Blažena Djevice Marija zauzima u misteriju Krista i Crkve. Poznato je kako koncil nije htio donijeti nikakvu vjersku definiciju ni na kojem području, pa tako ni o pitanju Marije. Svakako je neosporna činjenica da je VIII. poglavlje Dogmatske konstitucije o Crkvi postalo polazište i temeljno usmjerenje za svaku pokoncilsku teologiju o Mariji, kao i temeljni tekst za njegovanje i promicanje marijanske pobožnosti za naše vrijeme.

Općenito o konstituciji

Dogmatska konstitucija o Crkvi dokument je Drugog vatikanskog koncila prihvaćen na završetku trećeg saborskog zasjedanja, 21. studenog 1964. godine. Ovaj dokument poznat je i po svojem latinskom nazivu *Lumen gentium* (*Svjetlo naroda*), riječima kojima konstitucija započinje. Konstitucija je pisana sa željom da bude više oslonjena na samu riječ Božju kako se nalazi u svetom Pismu i u najstarijoj Predaji.

Osmo poglavlje koje se odnosi na Mariju naslovljeno je: *Blažena Djevice Marija Bogorodica u misteriju Krista i Crkve* (br. 52 – 69). Poglavlje sadrži sljedeća potpoglavlja: Uvod, Uloga Blažene Djevice Marije u ekonomiji spasenja, Blažena Djevice Marija i Crkva, Štovanje Blažene Djevice Marije u Crkvi, Marija Znak pouzdane nade i utjehe putujućem Božjem Narodu.

Suradnja u otkupljenju (br. 61)

U ovom broju Koncil uči kako je Majka Božja, ponizna službenica Gospodinova, bila velikodušna suradnica Gospodinova i kao takva naša Majka u redu milosti. Kroz ovaj tekst provlače se dva bitna čimbenika: temelj Marijina materinstva u redu milosti i narav Marijina materinstva.

Govoreći o temelju Marijina materinstva Koncil kaže sljedeće: *Blažena Djevice, zajedno s utjelovljenjem božanske Riječi predodređena od vječnosti kao Božja Majka, po odluci božanske Providnosti bila je na ovoj zemlji slavna Majka božanskog otkupitelja...* (LG, br. 61). Zahvaljujući Marijinu materinstvu Sin je Božji postao čovjekom sličan nama u svakom pogledu osim u grijehu. Kad kršćanska vjera naučava da je Isus savršen u božanstvu i savršen u čovještvo, onda ona ujedno izriče da se je to ljudsko savršenstvo moglo ostvariti jer je postojala Bogorodica. Svojestvo Majke Božje, Bogorodice, izražava ujedno ljudsku razinu na koju se Bog spustio u božansku razinu na koju on želi dovesti čovječanstvo. U njoj se vidi oblik saveza koji je Bog želio dati svojim odnosima s ljudima. Zbog tog saveza bila je potrebna njezina suradnja, njezino materinstvo, kod utjelovljenja. Najdublji motiv njezina bogomaterinstva nalazi se dakle u nakani božanske ljubavi koja se očituje kroz savez. Marijina uloga Božje majke pripada u samu tajnu utjelovljenja. Ono izražava u toj tajni najsavršenije uklapanje Sina čovječjega u čovječanstvo. Iz ovoga teksta razvidno je da je Marija objektivno sudjelovala u otkupljenju, već time što je dala pristanak na utjelovljenje, ali i onim što je učinila pod križem.

Kada progovara o naravi Marijina materinstva Sabor kaže kako je *time što je Krista začela, rodila, hranila, u hramu ga Ocu prikazala, i sa svojim Sinom, dok je na križu umirao trpjela, na osobit način sudjelovala u Spasiteljevu djelu...* da obnovi vrhunaravni život duša (LG, br. 61). Kao što se Kristov nadnaravni bitak ne završava u samome sebi, nego se saopćava cijelom Tijelu koje je Cr-

kva, tako se ni Marijino bogomaterinstvo ne dovršava s Isusom, nego se proširuje na sve nas. Prema nauku Koncila to je stvarno materinstvo, ne metaforičko i izvanjsko. Ne svodi se jednostavno na zagovor niti na brižljivost nego ima vezu i proistječe iz samog čina Marijina rađanja Bogočovjeka te se nastavlja i upotpunjuje na istoj liniji, na suradnji u ostvarivanju ljudi Božjom djecom u Kristu. Kardinal Šeper će primijetiti kako je upravo *za današnje kršćanstvo i čitavo čovječanstvo od svih marioloških ideja najvažnija ideja o marijnom univerzalnom materinstvu: to je jedna od životnih ideja od Boga danih da pobudi poticaje za obnovu čitavog života ljudi.*

Po nauku Sabora Marija nam je *postala majkom po redu milosti* (LG, br. 61). Ovo materinstvo u redu milosti proizlazi iz samog njezina božanskog materinstva: budući da je po odluci božanske Providnosti ona bila majka – hraniteljica otkupitelja, postaje također *plemenita drugarica i ponizna službenica Gospodinova*, koja je *na osobit način sudjelovala u Spasiteljevu djelu, poslušnošću, vjerom, ufanjem i žarkom ljubavlju, da obnovi vrhunaravni život duša* (LG, br. 61). U ekonomiji, u spasenjskom rasporedu milosti postoji izuzetna podudarnost između trenutka utjelovljenja Riječi i trenutka rođenja Crkve. Marija je osoba koja spaja ta dva trenutka: Marija u Nazaretu i Marija u dvorani Posljednje večere u Jeruzalemu. Kod oba slučaja njezina diskretna, ali nužna prisutnost ukazuje na put *rođenja iz Duha*. Tako ona koja je prisutna u otajstvu Krista kao majka postaje – po Sinovoj volji i po snazi Duha Svetoga – prisutna i u otajstvu Crkve.

Uspostavom materinskog odnosa prema osobi Krista otvara se novo stanje odnosa između ljudskih osoba i božanskih osoba. S Marijom je Božji Sin zasnovao svoj prvi osobni odnos s čovječanstvom. Postajući Marijin sin, ušao je u ljudsku zajednicu kao jedan od njezinih članova. Marijinim materinstvom Krist pripada na najpotpuniji način čovječanstvu. Sin Božji postaje potpuno čovjekom time što se rađa od Marije. Time Krist ne dobiva samo ono što je bitno ljudskoj naravi, nego postaje čovjekom uključujući se u lanac ljudskih pokoljenja. Potpuno se povezuje s ljudskim rodом i postaje sin Adamov, „sin čovječiji.“ Kad je božanska Sinova osoba postala čovjekom, potaknula je najviši razvoj Marijine ljudske osobe koja je znak i najava razvoja svih ljudskih osoba, a to proizlazi iz utjelovljenja. *Radi toga nam je postala majkom u redu milosti.*

Pomoćnička spasiteljska uloga (br. 62)

Marijina materinska uloga nastavlja se tumačiti i dalje u ovome broju *Lumen gentium*, uloga koja traje još i danas, poslije njezina uznesenja na nebo, gdje nas na razne načine zagovara. Njezino uzdignuće u nebesku slavu ne shvaća se ovdje prvenstveno kao neki odlazak i rastanak, nego prije kao zadobivanje rascvalih mogućnosti da svoju djelotvornu ulogu u povijesti spasenja, dakako u odgovarajućoj povezanosti s Kristom Gospodinom, nastavi na jedan viši način. Kao što Kristovo zajedništvo s nama i njegovo posredništvo nije prestalo njegovim uskrsnućem i uzašašćem u nebo, tako ni Marijino zajedništvo s nama i njezina materinska uloga nije prestala njezinim uznesenjem. Koncil će to izreći na sljedeći način: *jer nakon uznesenja na nebo nije napustila tu spasonosnu ulogu, nego nam mnogostrukim zagovorom i dalje pribavlja milost vječnoga spasenja.* No, i

ova činjenica proizlazi iz njezine uloge u povijesti spasenja, njezinu sudjelovanje u Kristovu otajstvu, a po tome i u otajstvu Crkve, o čemu je riječ na početku ovoga broja.

Na tom tragu i blaženi Ivan Pavao II. progovara u enciklici *Redemptoris Mater*, pozivajući se na ovaj broj konstitucije, kada kaže kako je Marijina uloga, u isto vrijeme, posebna i izvanredna. Ona izvire iz njezina bogomaterinstva i možemo je shvatiti i živjeti u vjeri samo na temelju pune istine o tom materinstvu. Pošto je Marija bila, snagom Božjeg izabranja, Majka Sina istobitna s Ocem i *plemenita drugarica* u djelu otkupljenja, *postala nam je radi toga majkom u redu milosti* (LG, br. 61). Ova njezina uloga sačinjava stvarnu dimenziju njezine prisutnosti u spasenjskom misteriju Krista i Crkve. Riječima *Ženo! Evo ti sina!* (Iv 19,26) početi će se oblikovati povezanost između ove Majke i Crkve koja se pod križem rađala kao plod križa i uskrsnuća njezina Sina. Marija je se već na samome početku potpuno predala osobi i djelu svoga Sina pa

Tema

stoga i nije moga drugo nego da, od samoga početka proširi na Crkvu svoje materinstvo. Poslije odlaska njezina Sina njezino materinstvo ostaje u Crkvi kao materinsko posredništvo: zagovarajući za svoje sinove i kćeri. I sam Sabor naučava kako *marijino materinstvo u ekonomiji spasenja neprekidno traje... sve do trajnog proslavljenja svih odabranih* (LG, br. 62).

Marija Djevica i Majka, model Crkve (br. 63)

Drugi je vatikanski sabor, nadovezujući se na predaju, iznova osvijetlio ulogu Majke Kristove u Crkvi: *Blažena je Djevica darom i ulogom božanskog materinstva, koje je sjedinjuje sa Sinom Otkupiteljem, i svojim osobitim milostima i ulogama tijesno spojena i s Crkvom: Bogorodica je tip Crkve ... tj. u redu vjere, ljubavi i savršenog sjedinjenja s Kristom* (LG, br. 63). Naslov Marija Majka Crkve papa Pavao VI. proglasio je na završnom zasjedanju 21. studenog 1964. počasnim naslovom, ali s izričitim izjavom da taj naslov *divnom nekom kratkoćom izražava ono uzvišeno mjesto koje je ovaj Koncil priznao da pripada Bogorodici u Crkvi*. Pavao VI. nije time želio pripisati nikakav drugi sadržaj od onog koji je razložen u ovome broju konstitucije o Crkvi.

Prvenstvo Marijina materinstva prema materinstvu Crkve nalazi se u činjenici što je ona majka samoga Krista. Kada Crkva u Mariji prepoznaje Bogorodicu ona časti u njoj jedincatu, izuzetnu povlasticu. Marija je majka Gospodinova, onoga koji je glava Mističnog tijela, a Crkva je majka njegovih članova. Povlastica božanskog materinstva nije povlastica cijele Crkve. Marijina izuzetna povlastica nadvisuje neusporedivo i radikalno običan vjernikov život. Razmatrajući Mariju kao uzor djevice i majke Sabor je izjavio: *djevica je rodila svoga Sina koga je Bog postavio prvorođencem među mnogom braćom* (Rim 8,29), *tj. među vjernicima, a na njihovu rađanju i odgoju ona suraduje materinskom ljubavlju* (LG, br. 63). Brojnost Kristove braće dolazi od božanskog djelovanja popraćenog Marijinom suradnjom. Ta je suradnja majčinska jer se sastoji u rađanju i odgajanju. Njezino se materinstvo ne sastoji samo u majčinskom osjećaju, nego u rađanju i razvoju onih koji postaju Isusova braća. Njezino materinstvo prema kršćanima odraz je njezina materinstva prema Kristu. Marija daje osobnost majčinskom licu Crkve, s njom se može ostvariti dijalog

sinovske ljubavi koja odgovara na majčinsku ljubav. Kao uzor materinstva Crkve djevica mora učiniti Crkvu osobnije materinskom.

Kao što je Marija majka, tako je i Crkva majka, jer propovijedanjem, tj. prihvaćanjem Božje riječi u vjeri i predavanjem te vjere te krštenjem, koje se od davnine smatra rađanjem za Krista, Crkvu, rađa Božje sinove. Marija je Krista prva rodila i unijela u svijet, dok se posredovanjem Crkve Krist unosi u pojedine duše. To je nastavak Isusova rađanja iz Marije, produljenje tog rađanja, njegovo konačno dovršenje. Zato će Sabor u broju 64. konstitucije o Crkvi izjaviti kako *Crkva promatrajući njezinu tajanstvenu svetost i nasljedujući njezinu ljubav, i vjerno izvršujući Očevu volju, po vjerno primljenoj Božjoj riječi i sama postaje majkom: jer propovijedanjem i krštenjem rađa na novi besmrtni život djecu, začetu po Duhu Svetom i od Boga rođenu* (LG, br. 64). Stoga će i Ivan Pavao II. zaključiti kako se može reći da Crkva svoje materinstvo uči od Marije: ona prepoznaje materinsku dimenziju svojega poslanja koje je bitno vezano uz njezinu sakramentalnu narav. Ako je Crkva znak i sredstvo tješnjeg sjedinjenja s Bogom, ona je to upravo po svome materinstvu: ona naime oživljena po Duhu Svetom rađa na novi i besmrtni život djece u Kristu. Kao što je Marija *poslužila otajstvu utjelovljenja, tako i Crkva trajno ostaje u službi posinjenja, po milosti*. U isto vrijeme Crkva ostaje po Marijinu primjeru vjerna svome zaručniku: *Ona je i djevica koja potpuno i čisto čuva vjeru danu Zaručniku* (LG, br. 64.). Crkva čuva vjeru koju je primila od Krista po primjeru Marije.

Zdravo budi, Marijo

*Zdravo budi, Marijo,
prejasna zornice
istočnog bez grijeha
začeta Djevice,
jer Tebe vječni Bog
odabra od vijeka
za radost puka svog.*

*Začeće bezgrešno
Tvoje mi štujemo
buduć' da utješno
od crkve čujemo:
da Ti si jedina
od sveg svijeta ljudi
začeta nevina!*

Advent u Lemešu

Pripravu za Božić Lemešani počinju već prvog dana adventa. HBKUD „Lemeš“ i ove im je godine za Materice, 16. prosinca, darovao koncert u vrijeme došašća, zahvaljujući na taj način svojim sugrađanima i vjernoj publici na cjelogodišnjoj potpori. Tom je prigodom prikazana i živa slika betlehemske štalice i izložba božićnjaka.

Svoje božićnjake donijele su gošće iz somborskog HKUD „Vladimir Nazor“ te domaćini: brat i sestra **Dario** i **Tamara Brkić**, **Mariška Pravdić**, **Kata Kanjo** i **Stana Kovač**.

Program je počeo recitalom „Tama je svud“ koji su izvodile recitatorice nagrađene na pokrajinskoj smotri na hrvatskom jeziku **Kristina Kemenj** i **Maja Kovač**. Svoje umijeće igranja su prikazali najmlađi (od 5 do 9 godina), uslijedio je potom nastup pjevačkog odjela domaćina s božićnim pjesmama na hrvatskom i mađarskom jeziku. Nizali su se potom nastupi folklornog odjela, recitatori pa djevojački zbor „Musica viva“ pod dirigentskom palicom

Proslavljena sv. Cecilija na Paliću

Blagdan sv. Cecilije, zaštitnice pjevača, pjevači na Paliću proslavili su sv. misom u zajedništvu sa svojim župnikom i đakonom.

Već dugi niz godina pjevači redovito dolaze na probe, na zornice, da bi se tako duhovno pripremili za Isusovo rođenje. Na kraju misnoga slavlja napravljena je za uspomenu i zajednička fotografija. /G./

Dijamantni jubilej Jana i Zorice Kočonda

Jan i Zorica Kočonda iz Selenče, proslavili su misnim slavljem, koje je 11. studenoga u župnoj crkvi u Selenči predslavio župnik Marijan Dej, 60. obljetnicu svoje bračne ljubavi i vjernosti.

Na vječnu ljubav i vjernost ovaj bračni par zakleo se u Iloku pred oltarom sv. Ivana Kapistrana, 9. studenoga 1952. godine. Na tom zajedničkom životnom putu Bog im je darovao troje djece: **Ivana** (1953.), **Anu** - Milosrdnu sestru sv. Križa s. **Deodatu** (1955.) i **Mariju**, udanu **Mandač** (1960.), petero unučadi i šestoro praunučadi.

Iako su tijekom života skupa prolazili kroz teške trenutke, imali su pred sobom ideale, znali su pred kim su se zakleli na vjernost i za koga žive. Bilo je u bračnom životu mnogobrojnih kušnja: ustrajati u vjernosti i kušnji vjere, ali milost Božja i potpora svećenika, njihov poticaj na život žrtve i ustrajnosti, na obavljanje prvih petaka, na primanje sakramenta pomirenja i sv. pričesti, na zajedničku molitvu i dijeljenje milostinje – sve je to bila velika pomoć za njihov blagoslovljen suživot u braku. Iz takve obitelji, ako Bog želi, može si izabrati koje dijete za sebe, kao što se dogodilo u ovoj obitelji. Djeca su im za ovakav uzoran život neizmjerljivo zahvalna, kao i za darovanu slobodu da si izaberu zvanje u kojem će biti najsretnija. Zahvalna su im i za svu brigu i iskazanu roditeljsku ljubav.

s. Deodata Kočonda

Jesensko krizmanje u župi sv. Jurja

Nakon osam godina, ponovno je Duh Sveti na poseban način pohodio stoljetnu župu – župu sv. Jurja u Subotici. Ovaj put za „razlog“ je imao 5 odraslih novokrštenika, 10 prvopričesnika i 37 krizmanika. Župa je dvojezična, te je također sa zadovoljstvom primila krizmanike iz subotičkih župa: Sv. Križa, BDM Kraljice svijeta sa Palića, Sv. Antuna Padovanskog iz Čantavira i Sv. Ivana Krstitelja iz Hajdukova.

Ova prekrasna crkva uresila se svojim najljepšim uresima – svojim župljanima, koji su radosno slavili sa svim gostima ove divne sakramente kršćanske inicijacije. Također su svečano dočekali subotičkog biskupa **dr. Ivana Pénzesa**, koji im je uzvratilo svojim blagoslovom. U misnom slavlju suslavili su i tajnik biskupije **mr. Mirko Štefković**, dekan **preč. Julije Bašić**, župnik ove župe **preč. István Palatinus**, te **preč. Josip Leist**, **vlč. Jozsef Vogrinc**, **msgr. Slavko Večerin**, **vlč. Robert Utcai** i đakoni **Vinko Cvijin** i **Karlo S**. Sama ushićenost krizmanika i njihovih roditelja osjećala se u zraku, a prisutnost Duha Svetoga – također. Obnove krsnih obećanja glasno su izgovorene i sam obred krizme dočekan je s posebnim žarom. Nakon pričesti mali župni zbor pod vodstvom **Nikole Bašića**, **Anite Kovač** i katehistice **Zorice Svirčev**, otpjevao je duhovnu šansonu „Božje djelo“ i svojom izvedbom izmamio pljesak nazočnih. Ova je pjesma bila divna poruka svima jer svi smo mi Božje djelo i shodno tome imamo i veliku zadaću u našem okruženju. /**Zorica Svirčev**/

Đurđin: Tribina o novoj evangelizaciji

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 11. studenoga održana je redovita mjesečna župna tribina, a na temu „Nova evangelizacija – želje i mogućnosti“ govorili su župnik župe sv. Roka **mons. mr. Andrija Anišić** te njegovi suradnici, **bračni par Marija i Silvester Bašić**.

Nakon projekcije kratkog filmskog zapisa o poruci mladih iz cijelog svijeta „Želim živjeti“, poslušali smo predavanje mr. Anišića te iskustva njegovih suradnika o prvim plodovima nove evangelizacije koja je započela u župi sv. Roka. Ovdje je započeo radom Centar za duhovnu pomoć, a susreti se održavaju svakog ponedjeljka i svatko je dobrodošao. Među ostalim, bilo je rečeno ono što je većini bilo zapravo nejasno: što je to „novo“ u evangelizaciji koju Crkva čini još od svojih početaka. Naime, Evandjelje je uvijek isto, ali smo mi drugačiji, vremena su drugačija, i Crkva mora ići ukorak s vremenom. Novi je način i pristup donošenja Radosne vijesti čovjeku sekulariziranom, dekristijaniziranom i udaljenom od Boga. Svijet nas na suptilni ali sigurni način vodi svojim putovima, a mi, prihvaćajući katehezu svijeta i ne slutimo da ostajemo u Crkvi nepromijenjeni, izlazeći sa sv. mise isti kao što smo i došli! Kad s radošću u srcu i iskrenim osmijehom na licu budemo išli kući, to će biti nova evangelizacija. Kad mognemo jedan drugome bez pretvaranja reći „Sretan sam što postojiš“, i to će biti nova evangelizacija.

Verica Dulić

Đurđin: Predstavljena knjiga Mirka Kopunovića

Na župnoj tribini u župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 9. prosinca predstavljena je nova knjiga subotičkog pjesnika **Mirka Kopunovića**. **Domaćin i voditelj tribine bio je župnik Lazar Novaković**.

O književnom stvaralaštvu ovog suvremenog liričara s posebnim osvrtom na njegovu novu, četvrtu po redu, knjigu „Ljestve za panonsko nebo – impresije i refleksije svakodnevlja“, govorio je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, **Tomislav Žigmanov**. U svom obraćanju nazočnima, Žigmanov je govorio o spomenutoj Kopunovićevoj knjizi, njegovu usponu u književnom radu, ali i potrebi čitanja i očuvanja identiteta upoznavanjem prošlosti i suvremene književne produkcije hrvatskih autora u Vojvodini. Autor je zatim predstavio svoje djelo čitanjem nekoliko odabranih pjesama, te je ukratko govorio o nastanku i svrsi ove knjige. *Cilj mi je podijeliti s vama svoje pisanje i sretan sam kada netko od vas bar za jednu pjesmu kaže da mu je bliska i da je rado čita*, kazao je Kopunović. Publika je zatim imala priliku razgovarati s gostima o temi večeri te kupiti novu Kopunovićevu knjigu.

Verica Dulić

Obnovljeni zavjeti

I u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru zaživio je običaj u kojem bračni parovi u zajedništvu s Bogom obnavljaju bračnu ljubav. Tako su na poziv župnika vlč. dr. Marinka Stantića, 21. listopada 2012. godine, na nedjeljnoj misi uz mnogobrojne vjernike, tridesetu obiljetnicu zajedničkoga života obilježili Franja i Janja Konkolj, rođena Dekić, oboje iz Sombora.

Te davne 1982. godine, 21. kolovoza, okrunili su svoju ljubav brakom u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru. Vjenčao ih je tadašnji župnik, vlč. Juriga. Tijekom zajedničkoga života, Bog im je darovao dvije kćeri, **Ljupku** i **Istranu**. Starija, Ljupka im je podarila dvije prekrasne unučice, **Anastaziju** i **Valeriju** u kojima beskrajno uživaju i kojima se beskrajno raduju.

Usprkos neravninama na njihovom dugom bračnom putu uvjetovanim društvenim krizama i ekonomsko-političkim (ne)prilikama, tempu života, njihova zajednica je nalazila uporište u Bogu, molitvi, vjeri. U Božjoj riječi pronalazili su snagu i dobru volju za prihvaćanje svega što je od Njega dolazilo. Život je, kako oboje kažu, zamka koju možeš

lako zaobići ako postoji uzajamno razumijevanje, poštovanje, praštanje, a sve to začinjeno srećom, veseljem, molitvom i ljubavlju prema Svevišnjem.

Nakon svete mise prvi im je čestitao obnavljanje zavjeta župnik Marinko, zatim njihovi najrođeniji i svi prisutni župljani. Ovim putem upućujemo i mi puno lijepih želja za daljnji život te njima i svim župljanima želimo sretne i blagoslovljene blagdane. /*Marija Š.*/

Sveti Nikola pohodio najmlađe „Matoševce“

U srijedu 5. prosinca i u petak 7. prosinca, između spomendana sv. Nikole, a uoči druge nedjelje došašća, ovaj omiljeni dječji svetac i zaštitnik pomoraca pohodio je djecu, članove Hrvatske kulturne udruge **Matoš u Plavni**.

Tom je prigodom podijelio 27 paketića koje je Hrvatsko nacionalno vijeće darivalo učenicima koji izučavaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u mjesnoj osnovnoj školi, a 17 paketića osigurala je ova Udruga svojim mladim folklorasima i članovima drugih odjela Društva.

Ovaj se blagdan zgodno uklapa u vrijeme kada se kršćani pripremaju za Božić, mole, više posjećuju svete mise i čine dobra djela. Dječaci i djevojčice recitali su, pjevali i razgovarali o sv. Nikoli te o ostalim blagdanima koji prethode Božiću i drugima koji slijede iza njega. Djecu je oba puta u ime Matoša darivala slatkišima i predsjednica Udruge **Kata Pelajić**. Osim radosti, druženja i zajedništva, pokazalo se kako hrvatski jezik postupno ulazi u govor djece uz pomoć mjesne udruge kulture, zalaganjem ljudi dobre volje i škole, koja je otvorila vrata izučavanju ovoga predmeta i javnim nastupima članova ove seoske udruge. Tako će djeca ostati zabilježena u kronici Matoša i župe sv. Jakova, kao obnovitelji običaja, među kojima im je najdraži sveti Nikola.

Z. P.

Treba li nam Godina vjere?

Mjesečna tribina mladih održana je u nedjelju, 18. studenog u Katoličkom krugu u Subotici. Umjesto najavljenom biskupa zrenjaninskog mons. Ladislava Nemetu, koji zbog bolesti nije mogao doći, predavanje je održao mons. mr. Andrija Anišić.

On je, služeći se Papinom pobudnicom „Vrata vjere“ i njegovim mislima koje je izrekao na Otvorenju Godine vjere

i u svojim katehezama o vjeri, obrazložio zašto nam je potrebna Godina vjere. Premda neki smatraju da je i Godina vjere kao i svaka druga, ipak je ona jako potrebna, jer je doista u mnogim srcima vjernika zavladała duhovna pustoš. Sami vjernici, pa i oni koji idu u crkvu redovito, slabo poznaju vjeru i nemaju iskustvo vjere pa ne mogu biti ni svjedoci vjere. Papa upravo stavlja naglasak na svjedočenje vjere, jer je vjera dar koji ne smijemo zadržati samo za sebe nego ga nositi i drugima.

U svom predavanju mons. Anišić je govorio o svojim osobnim iskustvima vjere. Osobito su bila zanimljiva njegova svjedočanstva iz vremena bezbožnog komunizma kada je morao ići na informativne razgovore u policiju ili učestale pretrase i maltretiranja na granici za vrijeme domovinskog rata. Ti događaji su mu učvrstili vjeru. Tada „sam iskusio zašto je Isus rekao nemojte smišljati unaprijed obrane, jer će vam Duh Sveti dati što ćete govoriti, i stvarno je bilo tako“, istaknuo je predavač, jer su uvijek ostali zburnjeni oni koji su ga „progonili“.

Mons. Anišić je pozvao mlade da vjeruju Isusu, da vjeruju evanđelju, pa će onda sigurno i oni moći radosno svjedočiti kako je evanđelje istinito i kako donosi istinsku sreću i mir.

/Zv/

Proslava blagdana svete Cecilije

Sveta Cecilija, zaštitnica svete glazbe se slavi diljem svijeta. Mnoge crkve, ustanove, organizacije i institucije su pod zaštitom ove velike mučenice. I u našoj biskupiji sv. Cecilija se naročito štuje, što je bio i razlog da se na njezin blagdan, 22. studenog, u katedralnoj crkvi u lijepom broju okupe pjevači, zborovođe i orguljaši naših gradova i okolice.

Na svečanoj svetoj misi, koju je predvodio župnik mons. Stjepan Beretić uz koncelebraciju nekolicine svećenika, pjevači su zahvalili Bogu za darove i trud koji su uložili kako bi obogatili liturgiju i kulturni život. Također su se u svojim molitvama sjetili svih pokojnih pjevača, zborovođa, kantora i orguljaša s ovog prostora.

Na misi su pjevali združeni zborovi koje je animirao Miroslav Stantić. Slavlje se potom nastavilo večerom u restoranu Spartak uz pjesmu i veselje. /Zv/

Priredba za Materice u župi sv. Roka

Jedan od najljepših tradicionalnih običaja, posvećen majkama koje Hrvati Bunjevci zovu Materice, proslavljen je u župi sv. Roka u Subotici treće nedjelje adventa.

Kako je to već uobičajeno, djeca i mladi pripremaju svečanu priredbu za Materice u subotu, uoči treće nedjelje adventa kada se u crkvi slavi dan majki. Tako su i ove godine, u subotu, 15. prosinca, u sportskoj dvorani OŠ „Ivan Milutinović“ djeca iz vrtića „Marija Petković“ i djeca župe sv. Roka za svoje majke i bake pripremila prekrasan program. Oni su glumili, pjevali, plesali, recitali i čestitali uz budno oko svojih odgajateljica i katehista Vesne Huska i Silvestera Bašića. No, ovaj program je uključio i čestitke očevima čiji se dan slavi sljedeće nedjelje. Svima je na kraju programa zahvalio na trudu, a majkama čestitao njihov dan župnik mr. Andrija Anišić.

Na nedjeljnoj sv. misi majke su bile u bunjevačkoj nošnji, one su čitale misna čitanja a na kraju mise darivale djecu jabukama. /K. Č./

Izložba božićnjaka i prigodnih božićnih rukotvorina u Subotici

Uoči velikog kršćanskog blagdana Božića Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta i Hrvatska čitaonica iz Subotice organizirali su izložbu „božićnjaka“ i radova članova Likovno-slamarskog odjela tavankutske udruge, koja je održana od 7. do 15. prosinca 2012. godine, u vestibulu subotičke Gradske kuće.

Katarina Čeliković iz Hrvatske čitaonice podsjetila je kako je izrada kolača „božićnjaka“ dio tradicije bunjevačkih Hrvata, te dodala da je ovogodišnja izložba dosad najveća po broju sudionika.

„Na ovogodišnjoj izložbi sudjeluju žene iz Tavankuta, Subotice, Male Bosne, Sombora, a pridružile su nam se i žene iz Udruge umirovljenika, kao i čak desetak djece. Njih 35-ero napravilo je oko 50 božićnjaka koji se mogu vidjeti na izložbi. Ove smo godine odlučili nastaviti i s praksom da se u župi sv. Roka organiziraju radionice za djecu i mlade, kojima žene prenose svoje znanje i iskustvo u izradi božićnjaka“, rekla je Katarina Čeliković.

Voditeljica Likovno-slamarskog odjela HKPD-a „Matija Gubec“ **Jozefina Skenderović** zahvalila je svima koji su došli, izrazivši nadu da će se neka od rukotvorina tijekom blagdana naći kao dar pod nečijim borom.

O „božićnjacima“ je govorila i etnologinja **Judit Raffai** naglasivši značaj ovakvih kolača u kulturnom nasljeđu bunjevačkih Hrvata.

„Bački Hrvati-Bunjevci ovom izložbom i kroz radionicu naglašavaju božićnjak kao dio svog kulturnog nasljeđa. Božićni kolači nam, među ostalim, govore i o tomu što oni koji ih izrađuju misle o Božiću, kako zamišljaju Betlehem, jaslice i samu božićnu priču, te što znaju o tradiciji izrade božićnjaka. Smatram da bi bilo važno iduće godine na ovoj izložbi pokraj svakog kolača staviti i narativni prilog, odnosno kazivanje o tomu tko je kako naučio izrađivati božićnjak i na koji način to danas čini“, kazala je Judit Raffai uz napomenu, kako bi bački Hrvati božićnjak trebali staviti na popis nematerijalnog kulturnog nasljeđa.

Ovom je prigodom predstavljena i *Subotička Danica* za 2013. godinu, o kojoj je govorio njezin glavni i odgovorni urednik **msgr. Stjepan Beretić**, navevši kako će u ovom godišnjaku čitatelj pronaći mnoštvo sadržaja koji će ga učiniti punim dragosti i dobrih planova.

„U *Danici* za 2013. godinu mladi župnik iz Male Bosne poziva da svirkom slavimo Boga, župnik župe sv. Roka u Subotici **mr. Andrija Anišić** govori o vjeri, a karmelitanin **Mato Miloš** piše o tomu da je od svijeta jača samo naša vjera. Tko voli narodne običaje, doznat će puno toga o Plavni i somborskom prelu, kako Sončani slave korizmu, a tu je i tekst o tome kako su stari hodočastili na Jud. Također možete pročitati i što su sve mladi poduzeli ove godine kako bi porasli u vjeri“, naveo je msgr. Beretić.

U okviru otvorenja izložbe nastupila su djeca iz vrtića „Marija Petković“, koja su pjevala božićne pjesme, kao i nagrađivane recitatorice Hrvatske čitaonice – **Claudia** i **Donna Karan**.

HR, Davor Bašić Palković

I ove godine Subotička Danica bogata sadržajima

Polovicom prosinca 2012. godine iz tiska je izašao popularni narodnocrkveni kalendar *Subotička Danica* za sljedeću, 2013. godinu. Riječ je o godišnjoj periodičnoj publikaciji na hrvatskome jeziku s tradicijom duljom od 130 godina, koju u posljednjih četrdesetak godina izdaju svećenici Subotičke biskupije.

Objavljujući ponajprije tekstove vezane uz vjerski i kulturni život, s obrazovnim i odgojnim nakanama, i novo je izdanje *Danice* ostalo vjerno sebi! Izrastala na tradiciji poznog prosvjetiteljstva i romantizma, ovaj kalendar je imao za cilj raditi na kršćanskoj prosvjeti puka i na očuvanju nacionalnog identiteta.

Glavni i odgovorni urednik ovogodišnje *Subotičke Danice* je katedralni župnik **msgr. Stjepan Beretić**. Najveći broj je članaka vjerske provenijencije, zatim slijede priloge na etno-kulturne i povijesne teme, te književni napisi. Nakon

osnovnih astronomskih i vremenskih podataka, *Danica* donosi i osnovne informacije o Katoličkoj crkvi u svijetu, u Hrvata te u Srbiji.

Posebno su zanimljivi prilozii vlč. **Dragana Muharema**, koji piše na temu glazbe u Bibliji te **msgr. Andrije Anišića** o poruci vjere biskupa Ivana Antunovića. Autori zanimljivih etnografskih napisa su **Zvonimir Pelajić**, **Katarina Firanj**, **Ivan Andrašić** i **Alojzije Stantić**. Osim bilježenja obljetnica značajnijih događaja i pojedinaca, što su ovoga puta priredili Stjepan Beretić i Tomislav Žigmanov, *Danica* donosi iz pera **Bernadice Ivanković** kroniku najvažnijih događaja iz crkvenog i narodnog života u 2011./2012. godini. **Davor Bašić Palković** piše o knjiškoj produkciji vojvođanskih Hrvata između dvaju Dana Balinta Vujkova. I ova *Danica* sadrži i interesantne priloge mladih i djece.

Kalendar *Subotička Danica* obima 270 stranica može se kupiti po cijeni od 350 dinara u svim katoličkim crkvama Subotičke biskupije. /Zv/

Advent u župi sv. Roka

U župi sv. Roka i ove godine Advent je pun radosnih događanja. Prije svega zbog zornica koje su i ove godine lijepo posjećene. Svako jutro ima između pedeset i šezdeset djece i preko stotinu odraslih.

Budući da Papa potiče da se ove godine posebno proučava Katekizam Katoličke Crkve, na zornicama produbljujemo svoju vjeru čitajući pitanja i odgovore o sadržaju Apostolskog vjerovanja prema Kompendiju Katekizma Katoličke Crkve. Na početku propovijedi mladi krizmanici pročitaju nekoliko pitanja i odgovora o pojedinom članku vjere, a onda ih župnik **mons. mr. Andrija Anišić** kroz razgovor s djecom i odraslima protumači.

Djeca imaju posebne zadaće i krjeposne vježbe po prijedlogu Malog Koncila prema tjednom rasporedu koji je sadržan u četiri riječi: LJUBI, KRENI, DARUJ i PRIMI. Osim toga svaki dan kad dođu na zornicu stavljaju po jednu kuglicu na jelku koju žele okititi s tisuću kuglica Isusu za rođendan. Ove godine imaju i posebne kuglice izrađene od kartona na kojoj je otisnut logo Godine vjere s tim da je na „lađi“ logoa Isus u jaslucama. Na tu „kuglicu“ se potpisuju i time svjedoče Isusu da ga vole i željno očekuju blagdan njegovog rođenja – Božić.

Na prvu nedjelju Došašća jedanaestero odraslih je na večernjoj misi primilo Vjeroispovijest i tako posvjedočilo da žele vjerovati ono što Katolička Crkva uči i da žele slijediti Isusov put ljubavi. Predstavljajući ih zajednici,

župnik je pozvao sve prisutne da mole za njih da ustraju na putu kojim su krenuli, radosno prime sakramente i iskuse ljepotu kršćanstva živeći svoju vjeru u svakidašnjici.

U okviru priprema za krizmu, u utorak, 18. prosinca u vjeronaučnoj dvorani bila je duhovna obnova za krizmanike i njihove obitelji. Na misi su krizmanici čitali tumačenje pojedinih dijelova mise, a poslije mise bio je „Agape“ – druženje uz kolačiće koje su donijele same obitelji i stavile ih u zajedništvo kako bi se svi međusobno počastili. Po izjavi nekih sudionika, bio je to jedinstven doživljaj mise i kršćanskog zajedništva.

Na ovom susretu bio je nazočan i **Lazar Cvijin**, načelnik Pastoralnog vijeća kako bi ga krizmanici i roditelji upoznali te se imali komu „potužiti na mene“ kako je istaknuo župnik. Na susretu su bili i vjeroučiteljica u školi **Vesna Huska**, te **Čedomir Lišić**, kao predvoditelj animatora za vjeronauk mladih u župi u svojstvu onoga koji će ih radosno primiti u zajednicu mladih nakon krizme.

A. A.

Održano XI. Šokačko veče u Sonti

Više od 350 gledatelja i uzvanika uživalo je 24. studenog u dvosatnom programu XI. Šokačke večeri. Na krunskoj manifestaciji Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata, „Šokadija“ iz Sonte osim domaćina sudjelovali su i gosti, KUU „Prigorec“ iz Zagreba, te folklorci i tamburaši UG „Šokačka grana“ iz Osijeka. Pobjednica natječaja za najljepšu neobjavljenu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom ove je godine **Marica Mikrut s pjesmom „Džabe snigovi viju“**.

Godišnji koncert HGU „Festival bunjevački pisama“

Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ priredila je 30. studenog Godišnji koncert članova te udruge, u prepunoj Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, na kojem je ovih blizu 80 mladih tamburaša prikazalo svoj napredak postignut u proteklih godinu dana.

Publici su se predstavili Dječji festivalski orkestar i Veliki festivalski orkestar pod ravnanjem prof. Mire Temunović. Na kraju večeri predstavljen je kompakt disk s XII. festivala bunjevački pisama održanog u rujnu ove godine, u organizaciji ove glazbene udruge.

Katoličko divojačko društvo

100 godina kako je društvo registrirano

Na inicijativu katoličkih djevojaka Bunjevaka, na čelu s Justikom Skenderović, rodila se ideja da se sa svećenikom Blaškom Rajićem 1911. godine osnuje društvo koje bi imalo za cilj skrb o katoličkim djevojkama. Društvo je 1912. registrirano pod imenom *Katoličko divojačko društvo* sa sjedištem u Subotici. Kasnije se osnivaju podružnice. Ove godine se navršava 100 godina od kako je društvo registrirano.

U vrijeme kada je društvo osnivano, Subotica je bila na vrhuncu svoje progresivnosti. Društvena događanja i intenzivan društveni život je nosio i svoje posljedice, koje su bile uočljive od strane katoličke mladeži, a nisu bile primjerene katoličkim djevojkama. U pisanim dokumentima *Katoličkog divojačkog društva* čitamo: Uvidjevši, da zabave i igranke priređene po birtijama nijesu za katoličku djevojku, jer su na ovim zabavama izvrgnute mnogim pogibeljima... stalo se na stanoviše da valja osnovati društvo katoličkih djevojaka. Osim toga, bila je i velika potreba za naobrazbom, prosvjećivanjem i temeljnijim kršćanskim odgojem bunjevačkih djevojaka, što je bio razlog više za ustrojstvo *Katoličkog divojačkog društva*, s ciljem očuvanja i kulturnog i nacionalnog identiteta.

Društvo je od samoga osnutka imalo svoje jasne ciljeve, koji su se ostvarivali po svojim kasnije definiranim pravilima. ... *Obrazovanje djevojaka u kršćanskom duhu, prosvjećivanje ženske omladine poučnim predavanjima, predstavama, gajiti ljubav među omladinom za narodnu nošnju i narodne običaje, poučavati djevojke za dobre domaćice, dobre majke i štedljive kućanice. Pomaganje sirotinje misečnom potporom, prid velike svece diljenjem potpore bijednima, davanjem stipendija i pomoći siromašnim učenicima...* Društvo je najdjelotvornije djelovalo između dva svjetska rata. Nakon Drugoga svjetskog rata, dolaskom novog režima zabranjena su sva katolička društva, pa je tako ukinuto i *Katoličko divojačko društvo*. No, to nije omelo bivše članice rasformiranog društva da se pojedinačno angažiraju, ali tada strogo u crkvenim okvirima.

Nakon Prvoga svjetskog rata društvo proširuje svoje djelatnosti, koje idu u prilog načelima društva kojima su se do tada vodili. Preuzimaju u svoju organizaciju najznačajnije bunjevačke običaje, događanja i imaju značajnu ulogu u kreiranju mnogih društvenih pojava među subotičkim bunjevačkim žvljem.

Za svaki veći crkveni god, kada su bili važni svjetovni događaji kao što su vašari, a posebno bunjevački običaji Materice, Prelo, Polivanje na Vodeni ponediljak, Dužijanica, Bərbanski bal, priređivan je banket i zabava, ne rijetko priređivani su kazališni komadi.

U organiziranju i priređivanju Dužijance važnu ulogu imale su razne udruge koje su djelovale u različitim vremenskim razdobljima. *Katoličko divojačko društvo* je imalo značajnu ulogu u organiziranju prve Dužijance i u prvim godinama njenoga održavanja. Društvo je dvadesetih i tridesetih godina 20. stoljeća Dužijancu uzdiglo na najvišu duhovnu i kulturnu razinu, te je ona postala najznačajnija manifestacija bunjevačkih Hrvata, koja je kao takva ostala do danas, sada s proširenim sadržajima.

Bunjevačko momačko kolo osnovano je 1920. godine u Subotici, te se od početka dokazalo kao društvo koje je da-

valo veliki doprinos pri organiziranju dužijanci u razdoblju između dva svjetska rata. U vrijeme djelovanja oba društva, svake godine osnivao se Priređivački odbor Dužijance, kojega su sačinjavali članovi oba društva. Priređivački odbor je donosio odluke i određivao koje će društvo preuzeti određene obveze. *Bunjevačko momačko kolo* je biralo bandaša, a *Katoličko divojačko društvo* bandašicu. Zajedno s bandašom i bandašicom *Katoličko divojačko društvo* je organiziralo pripreme oko Dužijance i spremanje žita za čišćenje i pletenje vijenaca. Bunjevačka mladež s okolnih salaša dolazila je u varoš (grad) na ovaj društveni događaj. Okupljanje i druženje mladih gdje su sami pripremali dužijancu, postala je tradicija, koja se očuvala sve do danas.

Do sredine tridesetih godina prošloga stoljeća, poslove oko žita, pletenja *vinaca* i kićenja *karuca* se odvijalo u privatnim kućama. U tom razdoblju predsjednica *Katoličkog divojačkog društva* bila je Marga Peić Tukuljac te su u njenoj kući obavljani svi ti poslovi. Katolički dom je mjesto gdje su se kasnije odvijala sva događanja oko Dužijance. Nakon Drugoga svjetskog rata pripreme oko Dužijance su se zbog pritiska režima odvijale u privatnoj kući seka Jovane Stantić, posljednje predsjednice *Katoličkog divojačkog društva*. Poslije njezine smrti čišćenje pšenice i pletenje vijenaca se preselilo najprije u župni dom katedralne župe, a onda u župu sv. Roka u subotičkoj gradskoj četvrti Ker.

Nakon sto godina od kako je statusno nastupilo punopravno djelovanje *Katoličkog divojačkog društva*, nepravедno bi bilo ne sjetiti se svih onih djevojaka, žena, osnivača i članica, koje su tada prepoznale potrebu i počele organizirano odgajati mlade djevojke za dublji duhovni, humani i društveni život. Ideali djevojaka i žena od prije stotinu godina su aktualni i danas. I mi prepoznajemo uzvišenost i opravdanost njihovih ideala i načela. Zsigurno treba nastojati da se u obitelji, u nacionalnoj i crkvenoj zajednici, prilagođeno današnjici, vodi briga o duhovnom i društvenom životu naših mladih, kako bi svjesni svoje katoličke i nacionalne samobitnosti i opstojnosti, bili primjer i svome naraštaju i pokoljenjima koja dolaze.

Marinko Piuković

Belo Blato: Proslava spomendana sv. Elizabete

Spomendan sv. Elizabete Ugarske proslavljen je 19. studenoga u župnoj crkvi u Belom Blatu. Misno slavlje tim povodom predslavio je beogradski nadbiskup i metropolita msgr. Stanislav Hočevar, zajedno sa zrenjaninskim msgr. Józsefom Mellarom, msgr. Jenőom Tietzeom, msgr. Lászlóm Suhajdom i Jánosom Halmaijem te mužljanskim salezijancima Zoltánom Vargom, Stojanom Kalapišem i Janezom Jelenom kao i gostima svećenicima iz Rumunjske i Bugarske.

Na misnom slavlju okupili su se također i vjernici iz Mađarske, Bugarske i Rumunjske, kao i autobus hodočasnika iz Mužlje. Tradicionalno su na svetoy misi bili i predsjednici odnosno predstavnici susjednih crkvenih općina Ečka, Lukino selo i Mužlja kao i predstavnici Evangeličke zajednice u Belom Blatu sa svojim novim farerom, te predstavnici Mjesne zajednice sa svojim predsjednikom i ravnateljem škole **Milanom Nedeljkom**. U pjevanju su sa domaćim zborom pod ravnanjem **Kristine Majer** sudjelovala djeca i mladež, kojima je asistirao vjeroučitelj **Milan Nedeljko**. U propovijedi, nadbiskup Hočevar je upozorio kako se današnja mladež teško odlučuje za osnivanje obitelji, a ako do toga dođe,

puno je rastava i zapravo nesretnih brakova. *Elizabeta je bila odgojena u kršćanskoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu i to je htjela vršiti ne samo riječju – što ništa ne košta – nego i djelom, čime si je nakopala mnogo neugodnosti. Elizabeta je u bližnjima, naročito siromasima i bolesnicima, gledala napuštenog Isusa. Karitativno i dobrovoljno djelovanje je bitno za opstanak i razvoj kršćanske zajednice, naznačio je propovjednik, potičući nazočne da slijede njen primjer. Na kraju svete mise nastupili su mladi iz Beloga Blata recitacijama i pjesmama o sv. Elizabeti.*

Janez Jelen

Duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije

Svećenici Srijemske biskupije i grkokatolički svećenici u Srijemu sudjelovali su na duhovnoj obnovi u Petrovaradinu pred prvu nedjelju Došašća, 26. studenoga. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dušan Milekić**, župnik u Novim Banovcima.

Susret je organiziran u svjetlu Godine vjere koju je papa Benedikt XVI. otvorio početkom listopada za cijelu Crkvu, a u Srijemskoj biskupiji je otvorena u katedrali u Srijemskoj Mitrovici 26. listopada na svetkovinu svetog Dimitrija, đakona i mučenika. Voditelj Milekić predstavio je svećenicima pet putova pokore

svetog Ivana Zlatoustog progovorivši o osudi grijeha, o opraštanju uvreda bližnjemu, o pobožnoj molitvi, o milostinji i o poniznosti.

Tomislav Mađarević

Spomendan sv. Cecilije u Zemunu

Spomendan sv. Cecilije, zaštitnice glazbenika, pjesnika i slijepe, 22. studenoga svečano su proslavili članovi zbora „Sveta Cecilija“ iz župe Uznesena BDM u Zemunu. Misno slavlje tim povodom predslavio je župnik **Jozo Duspara**.

Euharistijsko slavlje bilo je povod da se župljani sjete svih pokojnih članova zbora koji su svojim glasovima godinama slavili Boga. Tom prigodom u svojoj homiliji vlč. Jozo je istaknuo značaj žrtve koju pjevači čine odvajajući svoje slobodno vrijeme radi dolaska na probe i koliko je ona ugodna Bogu. Kao i puno puta do sada, članovi zbora odužili su se svojoj zaštitnici pjesmom i molitvama na svim darovima koje su njenim zagovorom primili od Svevišnjeg. U tom duhu otpjevali su i pjesmu posvećenu sv. Ceciliji za koju je aranžman uradila **Višnja Dimitrijević**. Sveukupnom svečanom ugođaju doprinijelo je i to što je crkva, koja je i ovoga puta bila diskretno ali sa ukusom okićena, bila puna usprkos tome što je radni dan. Druženje je nastavljeno i poslije svet mise.

Danijela Lukinović

In memoriam

Prof. Đuro Rajković
(1937. – 2012.)

U ponedjeljak 10. prosinca 2012. godine umro je **prof. Đuro Rajković**, otac svećenika Ivana Rajkovića, svećenika Srijemske biskupije. Rođen je 1937. godine. Sprovodni obredi bili su 14. prosinca na groblju u Petrovaradinu.

Supruzi **Branki** i djeci: **Ivanu** i **Mariji** i ostaloj rodbini iskrena sućut, a pokojnom Đuri Gospodin bio vječna radost i nagrada!

Biskupski ordinarijat

U Zemunu otvorena knjižnica i čitaonica „Ilija Okrugić“

U prostorijama Društva hrvatske mladeži Zemuna pri župi Uznesenja BDM, 16. studenog svečano je otvorena knjižnica i čitaonica „Ilija Okrugić“. Naime, knjižnica je od 2003. godine s malim prekidima funkcionirala u okviru Zajednice Hrvata Zemuna čiji je prostor nedavno obnovljen. U njemu se danas održavaju probe zbora „Sveta Cecilija“, okupljaju župljani nakon nedjeljne svete mise, održavaju tribine, priredbe itd.

Nekolicina mladih župljana iznijela je župnik **Jozi Duspari** ideju o tome da se knjižnica premjesti u njihove prostorije, što je on rado odobrio. Na ovom projektu nekoliko mjeseci vrijedno su radili **Tanja Grlčić**, **Marko Šalić Aligrudić** i **Petar Dujić**. Tom prigodom je obnovljen fond knjiga, renoviran postojeći prostor i izvršena registracija svih knjiga kako bi ova čitaonica i knjižnica mogla početi s radom. Na svečanom otvorenju knjižnice i čitaonice „Ilija Okrugić“ okupio se veliki broj mladih članova Društva HMZ. Nakon što je vlč. Jozo blagoslovio ovaj prostor, Tanja Grlčić obratila se nazočnima iznijevši sve podatke bitne za buduće članove ove čitaonice i knjižnice. Naime, jedan od značajnih podataka je to da fond knjiga od preko 2300 primjeraka nije zanemariv u odnosu na neke postojeće male knjižnice. Ono što također treba istaknuti jest da će čitaonica biti na raspolaganju župljanima

i svima koji budu zainteresirani tri puta tjedno. Planovi vezani za budućnost knjižnice jesu da se u njoj, osim što će članovi moći posuđivati knjige, održavaju književne večeri, predavanja i druge vrste kulturnih skupova i događanja. Sve prethodno navedeno podrazumijevalo bi i buduću suradnju s knjižnicama i čitaonicama u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji. Nazočni su se iste večeri imali prigode učlaniti u knjižnicu po sniženoj cijeni, besplatno dobiti određene brošure i časopise, posuditi knjigu po želji ili pak dati prilog kojim bi potpomogli rad knjižnice. Velečasni Jozo koji se među prvima učlanio u knjižnicu, darovao je dvjema najmlađim župljankama članarinu.

Danijela Lukinović

Zemun: Koncert češkog crkvenog zbora

U župnoj crkvi Uznesenja BDM u Zemunu, 1. prosinca održan je koncert češkog crkvenog zbora „Velešin“ i orkestra predvođenog zborovodnom **Marijom Peškovom**.

Gostujući crkveni zbor spominje se već 20-ih godina XX. stoljeća, a njegova suvremena povijest vezuje se za ime **Marie Peškove**. Iako amaterski, zbor iza sebe ima puno nastupa u zemlji i inozemstvu. Gospođa Peškova preuzela je vodstvo nad njim daleke 1977. godine. Od tada, broj članova se sa 20 povećao na današnjih 50 što ga čini najvećim amaterskim zborom u južnoj Češkoj. Neodvojivi dio zbora Velešin je i orkestar koji broji 12 članova. Najveći procvat zbora dogodio se nakon 1989. godine. Repertoar ovoga zbora obuhvaća djela V. A. Mozarta, Haydna, Dvoržaka i drugih velikih imena. Prvi dio koncerta činile su tzv. božićne pastorele odnosno pjesme koje se često i vrlo rado pjevaju širom Republike Češke i svijeta u crkvama u božićno doba godine. Drugi dio koncerta činilo je izvođenje češke božićne mise nastale 1796. godine pod nazivom „Hej gospodar“ Jakuba Jana Ribea, češkog skladatelja s prijeloma klasicizma i romantizma. Ovaj značajan kulturni događaj omogućen je zahvaljujući inicijativi zemunskog župnika i dekana **Joze Duspare** i vodstva zbora kao i mnogobrojnim sponzorima odnosno češkim tvrtkama i Veleposlanstvu Republike Češke u Beogradu. /*Danijela Lukinović*/

Zemun: Koncert u povodu restauracije orgulja

Na inicijativu **Višnje Dimitrijević** i vlč. **Joze Duspare**, u crkvi Uznesenja BDM u Zemunu, 9. prosinca održan je koncert u povodu restauracije stogodišnjih orgulja ove crkve.

Koncert je započeo nakon kratkih uvodnih riječi koje su nazočnima uputili **Renata Nađ** i vlč. Jozo. Osim Višnje koja je svoje umijeće pokazala na orguljama, nastupila je **Hristina Antić**, a svoj raskošni glas (sopran) pokazala je **Milica Krstić**. Nizala su se djela Bacha, Hindemitha, Mendelssohna i drugih poznatih skladatelja. Pred sam kraj programa ugodno iznenađenje publika je doživjela kada je gospođica Dimitrijević izvela skladbu koju je sama aranžirala kao svoje viđenje dobro poznate božićne pjesme „Gloria“. Nakon koncerta, tri mlade talentirane umjetnice pred kojima je zasigurno blistava karijera, nisu krile svoje zadovoljstvo što su mali dio svog bogatog glazbenoga iskustva mogle podijeliti s ljudima koji su prepoznali vrijednost velikih skladatelja čija djela su izvođena, i truda uložena da se ona prenesu na pravi način. /*Danijela Lukinović*/

Završna proslava velikog jubileja grkokatolika

Završna proslava Velikog jubileja Grkokatoličke Crkve u Hrvatskoj – 400. obljetnice osnivanja Marčanske eparhije i obnove crkvenoga zajedništva grkokatolika

s Apostolskom Stolicom u Rimu započela je euharistijskim slavljem po rimskom obredu, koje je 22. studenoga u zagrebačkoj prvostolnici predvodio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić.

Uz kardinala Bozanića koncelebrirali su apostolski nuncij u Hrvatskoj Alessandro D'Errico, zagrebački pomoćni biskupi Ivan Šaško, Mijo Gorski i Valentin Pozaić, križevački vladika Nikola Kekić te pedesetak grkokatoličkih (nad)biskupa, metropolita i svećenika iz četrnaest europskih zemalja, među kojima veliki nadbiskup kijevsko-galički, poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve Svjatoslav Ševčuk te veliki nadbiskup i metropolit prešovski Jan Babjak iz Slovačke.

„Vjerojatno nikad nije ovoliko biskupa grkokatoličkih odjednom bilo na misi ovdje u našoj katedrali. Vidimo bogatstvo Katoličke Crkve i u isto vrijeme osjećamo zajedništvo u Kristu Isusu, zajedništvo u tome što svi želimo slijediti njegovo evanđelje. Na osobiti način s braćom grkokatolicima ovdje prisutnima povezuje nas i zajednička prošlost, osobito za vrijeme komunizma kada smo svi trpjeli. I oni su imali mučenike koje danas nose u svom pamćenju, mučenike i svjedoke vjere za vrijeme komunizma“, istaknuo je u propovijedi kardinal Bozanić, koji je potom na talijanskom jeziku govorio o povijesti zagrebačke Crkve i katedrale, kao i životnom putu bl. Alojzija Stepinca.

Vladika Križevačke eparhije biskup Kekić u prigodnoj je riječi izrazio radost zbog okupljanja grkokatoličkih velikodostojnika na tradicionalnom godišnjem susretu.

„Došli su da se zajedno radujemo i Gospodinu zahvalimo za 400 godina djelovanja Grkokatoličke Crkve u Hrvatskoj. Njen početak bio je 1611. godine kada je marčanski vladika Simeon Vratanja pošao u Rim ispovjediti katoličku vjeru i obnoviti crkveno zajedništvo s nasljednikom sv. Petra rimskim biskupom papom Pavlom V. Za taj važan korak vladike Simeona posebnu zaslugu ima Vaš predčasnik zagrebački biskup Petar Domitrović i ivanički župnik Martin Dobrović“, napomenuo je biskup Kekić, podsjetivši kako je 20. studenoga prošle godine u konkatedralnoj crkvi Sv. Ćirila i Metoda na zagrebačkom Gornjem gradu služena arhijerejska liturgija, a istog dana grkokatolički vjernici krenuli na rimsko hodočašće i susret s papom Benediktom XVI.

„Ovom svetom liturgijom po rimskom obredu želimo svjedočiti naše katoličko zajedništvo, jedinstvo Crkve Kristove u različitosti obreda“, istaknuo je križevački vladika, podsjetivši pri kraju misnog slavlja na osnivanje Zagrebačke crkvene po-

krajine 1852. godine, te kako je grkokatolička zajednica u Hrvatskoj, BiH i Sloveniji relativno malena po broju ali velika po četiri stoljeća povijesti. /IKA/

Popis stanovništva iz 2011: U Hrvatskoj se 86,28% građana izjašnjava katolicima

„Bez detaljnijih analiza može se ustvrditi da popis pučanstva u Hrvatskoj iz 2011. godine u odnosu na vjeroispovijest nije donio ništa spektakularno, ali je u svakom slučaju znakovit.

Uspoređujući ga s onim iz 2001. godine pokazuje određenu konstantu i trend“, istaknuo je dr. Stjepan Balaban, pročelnik Katedre za socijalni nauk Crkve Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, komentirajući rezultate popisa stanovništva iz 2011.

„Konstanta se odnosi na činjenicu da se nije značajnije smanjio broj katolika što su mnogi, i ne samo Katoličkoj Crkvi neskloni mediji, političari i određene civilne udruge, očekivali. Zapravo, katolika je 86,28% ili u odnosu na broj stanovnika 1,69% manje nego 2001. godine. Treba napomenuti odnosno prisjetiti se da su neposredno prije i za vrijeme popisa određene udruge vodile organiziranu kampanju da se vjernici ne izjašnjavaju kao katolici odnosno pripadnici Katoličke Crkve služeći se pritom ‘različitim negativnostima i podvalama’ u odnosu na život crkvenih službenika u Hrvatskoj. Konstanta se odnosi i na pravoslavce i protestante, s time da je pripadnika Pravoslavne Crkve tek nešto veći postotak (4,44% što je 0,02% više nego prije deset godina), a protestanata je 0,34% što je 0,07% više nego 2001. Ovdje treba pribrojiti i muslimane kojih je 0,19% više nego 2001. ili 1,47% u odnosu na broj stanovnika kao i ostale kršćane koji je 0,06% više ili 1,47% ukupno“, istaknuo je prof. dr. sc. Stjepan Balaban.

U Hrvatskoj se događa trend smanjenja onih koji se prije deset godina nisu izjašnjavali kao vjernici ili su u rubriku upisali nepoznato. Istodobno se događa trend povećanja onih koji su se 2011. godine izjasnili kao ateisti i da nisu vjernici. Najviše je porastao broj onih koji su ateisti ili nisu vjernici za 1,9% te agnostika i skeptika za 0,73%. Trend je također povećanja pripadnika istočnjačkih religija (s 0,02% na 0,06%) te pripadnika ostalih religija, pokreta i svjetonazora (sa 0,01% na 0,06%).

Prvi dojam je da se u odnosu na vjerska opredjeljenja nisu dogodile značajnije promjene u Hrvatskoj premda se u odnosu na popis iz 2001. godine osjeća trend povećanja onih koji se izjašnjavaju kao ateisti ili nisu vjernici te agnostika. Temeljitiye analize bi mogle pokazati odakle su se oni regrutirali. /IKA/

Papa moli za obitelji žrtava tragedije u Americi

Bol, blizina i molitva za obitelji žrtava tragedije koja se 14. prosinca dogodila u jednoj osnovnoj školi u Connecticutu, u Sjedinjenim Državama – osjećaji su koje je papa Benedikt XVI. izrazio u poruci, koju je potpisao državni tajnik Tarcisio Bertone, nakon krvoprolića u kojemu je život izgubilo 27 osoba, od kojih 20 djece u dobi između 5 i 10 godina.

Bezumni tragedija, šokantan događaj koji je dotaknuo brojne obitelji – tako je Papa nazvao to krvoproliće, zazivajući utjehu molitve kao potporu zajednici, i to – kako stoji u poruci – snagom duha koji pobjeđuje nasilje, te snagom praštanja, nade i ljubavi koja pomiruje.

/RV/ bitno.net/

Vatikanski astronom: Neće biti smaka svijeta

Google javlja da je „kraj svijeta 21. prosinca“ do sada tražilo oko 40 milijuna korisnika.

Direktor Vatikanske zvezdarnice, isusovac o. Jose Gabriel Funes, protivno proročanstvu Maja ne vidi nikakvu opasnost da bi 21. prosinca mogao doći kraj svijeta. Prema spomenutom proročanstvu doći će do inverzije magnetskih polova Zemlje. Funes ističe da uopće „nije vrijedno truda znanstveno se baviti tim navodima i raspravljati o njima“.

Proces širenja svemiru je stalan, naglasio je isusovac. Ako je moderni model izračuna točan, onda će tek nakon milijardi godina doći do raspada smjese materije i energije, rekao je voditelj „Specola Vaticana“, zvezdarnice na papinskom ljetnikovcu Castel Gandolfo.

Majanski kalendar i njihova kozmologija ističu da kraj svemira dolazi u hladnoći i tami. Kršćanska vjera, naprotiv, uči da će Bog na sudnji dan stvoriti sve novo. /IKA/bitno.net/

Ulični umjetnici i cirkuski izvođači kod Pape

Oko 7000 cirkuskih izvođača i uličnih umjetnika iz Europe i SAD-a papi Benediktu XVI. u Vatikanu se predstavilo raskošnim slavljem.

Na prijemu 1. prosinca u velikoj dvorani za audijencije svoje umijeće pokazali su akrobati, lutkari i glazbene skupine, zabavljajući Papu odabranim točkama svog umijeća. S velikim zadovoljstvom Benedikt XVI. pomilovao je bebu lava koja nastupa u cirkusu. Kratkim prezentacijama Papi su se predstavili umjetnici iz Italije, Njemačke i Francuske. Na Trgu Sv. Petra postavljen je i cirkuski šator. Susret je organiziralo Papinsko vijeće za pastoral selilaca i putnika u povodu svoje 25. obljetnice postojanja. Još jedan povod susreta bila je Godina vjere, čiji je početak Papa nedavno proglasio.

Benedikt XVI. zahvalio je gostima na njihovim nastupima. Hrabrost, ustrajnost, osjećaj odgovornosti, obiteljska povezanost i velikodušnost, vrline su „velike obitelji“ cirkuskih ljudi. Upravo u vremenima krize umjetnici i ulični izvođači mnogim ljudima daruju radost. Prenoseći svoja umijeća iz generacije u generaciju oni obiteljima nude atraktivne sadržaje za slobodno vrijeme. Papa je također podsjetio na izazove kojima su putujući umjetnici bili izloženi. U to svakako spadaju školovanje djece i suočavanje s birokracijom institucija. Benedikt XVI. potaknuo je goste da se čvrsto drže svoje umjetnosti, oslanjajući se pritom na svoju vjeru. /IKA/

Slavenskim apostolima uklonjeni kršćanski simboli

Slovački su biskupi s velikim žaljenjem primili odluku Nacionalne banke da se s kovanice koja će biti izdana u prigodi 1150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda na područje Velike Moravske, uklone vjerski simboli.

Na zahtjev Europske komisije i nekih zemalja članica koje se pozivaju na primjenu „načela o vjerskoj neutralnosti“, prvotni će nacrt, naime, biti promijenjen tako što će biti uklonjena aureola koja okružuje lica svetaca te znak križa na njihovu paliju.

Uklanjanje tih važnih znakova očituje kulturni preokret i nedostatak poštovanja prema povijesti, istaknuo je Jozef Kovacik, ravnatelj Tiskovnog ureda Slovačke biskupske konferencije. Dodao je da slobodna uporaba obilježja svetih Ćirila i Metoda pokazuje da je totalitarizam pobijeđen te je ona stoga i znak slobode. /IKA/

Obred blagoslova obitelji u Godini vjere

U Zagrebačkoj nadbiskupiji sastavljen je poseban obred blagoslova obitelji u Godini vjere.

Obred je sastavljen tako da ga se može dodatno prilagoditi stvarnim prilikama u pojedinim zajednicama vjernika i u pojedinim obiteljima. Cjeloviti tekst može se preuzeti na stranicama Zagrebačke nadbiskupije na poveznici Godina vjere ili na:

http://www.zg-nadbiskupija.hr/images/stories/Download/blagoslov_obitelji_u_godini_vjere.pdf, izvjestio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije. /IKA/

Otajstvo Božića u Katekizmu Katoličke crkve

„Isus Krist, začat po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice“

● Zašto je Sin Božji postao čovjekom?

Sin Božji se po Duhu Svetome utjelovio u krilu Djevice Marije radi nas ljudi i radi našega spasenja, odnosno da nas grešnike pomiri s Bogom, da nam pokaže svoju beskrajnu ljubav, da bude naš uzor svetosti, da nas učini „dionicima božanske naravi“ (2 Pt 1,4).

● Što znači izraz „Utjelovljenje“?

Crkva naziva „Utjelovljenje“ divno otajstvo sjedinjenja božanske i ljudske naravi u jednoj božanskoj Osobi, Riječi. Za ostvarenje našega spasenja Božji je Sin postao „tijelo“ (Iv 1,14), tj. pravi čovjek. Vjera u Utjelovljenje razlikovni je znak kršćanske vjere.

● Kako je Isus pravi Bog i pravi čovjek?

Isus je nerazdruživo pravi Bog i pravi čovjek u jedinstvu svoje božanske Osobe. On, Sin Božji, koji je „rođen, ne stvoren, istobitan s Ocem“, postao je čovjekom, našim bratom, ne prestavši time biti Bogom, našim Gospodinom.

● Je li Krist imao pravo ljudsko tijelo?

Krist je preuzeo pravo ljudsko tijelo po kojemu je nevidljivi Bog postao vidljiv. Zbog toga se Krista može prikazivati i štovati na svetim slikama.

● „Začet po Duhu Svetom...“ Što znači ovaj izraz?

Znači da je Djevica Marija začela vječnoga Sina u svome krilu po Duhu Svetome bez čovjekova sudjelovanja: „Duh Sveti sići će na te“ (Lk 1,35), rekao joj je Anđeo prilikom Naveštenja.

● „... Rođen od Marije Djevice“ Zašto je Marija uistinu Bogorodica?

Marija je doista Bogorodica jer je majka Isusova (Iv 2,1; 19,25). Zapravo, onaj koji je začat po Duhu Svetome i koji je postao uistinu njezin Sin jest vječni Sin Boga Oca, i on sam Bog.

● Što znači „Bezgrješno Začeće“?

Bog je od vječnosti jedinstvenom milošću i povlasticom Mariju odabrao da bude Majka njegovu Sinu: za ispunjenje toga poslanja bila je *bezgrješno začeta*. To znači da je po Božjoj milosti i predviđanju zasluga Isusa Krista Marija već od svoga začeća bila očuvana od istočnoga grijeha.

● Kako Marija surađuje u Božjem planu spasenja?

Božjom milošću Marija je bila zaštićena od svakoga osobnoga grijeha tijekom cijeloga svoga života. Ona je „Milošći puna“ (Lk 1,28), „sva sveta“. Kada joj Anđeo navješćuje da će roditi „Sina Svevišnjega“ (Lk 1,28), ona slobodno daje svoj pristanak „posluhom vjere“ (Rim 1,5). Marija se sva predaje Osobi i djelu svoga Sina Isusa, svom dušom prigrivši božansku spasiteljsku volju.

● Što znači djevičansko začeće Isusa?

Znači da je Isus začat u Djevičinu krilu samo silom Duha Svetoga bez čovjekova udjela. On je Sin nebeskoga Oca po božanskoj naravi i Marijin Sin po ljudskoj naravi, ali zapravo Sin Božji u dvije naravi budući da je u njemu samo jedna, božanska Osoba.

● U kojem je smislu Marija „vazda Djevica“?

U smislu da je „ostala Djevica u začeću svoga Sina, Djevica u porodu, Djevica trudna, Djevica majka, vazda Djevica (sv. Augustin). Stoga kada evanđelje govori o „Isusovoj braći i sestrama“, radi se o Isusovim najbližim rođacima, prema izražavanju uobičajenu u Svetome pismu.

● Što Evanđelje uči o Otajstvima Isusova rođenja i djetinjstva?

Na Božić nebeska se slava očitovala u slabosti djeteta; Isusovo *obrezanje* znak je njegove pripadnosti židovskome narodu i predlika našega krštenja; *Bogojavljenje* je očitovanje izraelskoga Kralja – Mesije svim narodima; njegovo *prikazanje u hramu*, u Šimunu i Anu, svekoliko je Izraelovo iščekivanje koje dolazi ususret svome Spasitelju; *bijeg u Egipat* i pokolj nevine dječice naviještaju da će sav Kristov život biti u znaku progonstva; njegov *povratak iz Egipta* podsjeća na Izlazak i prikazuje Isusa kao novog Mojsija: on je pravi i konačni osloboditelj.

● Što nas uči Isusov skrovit život u Nazaretu?

Tijekom *skrovita života* u Nazaretu Isus ostaje u tišini obična života. On nam tako dopušta da budemo u zajedništvu s njim u svetosti svakodnevnoga života protkana molitvom, jednostavnošću, radom i obiteljskom ljubavlju. Njegovo pokoravanje Mariji i Josipu, njegovu zakonitome ocu, odraz je njegova sinovskoga poslušna Ocu. Marija i Josip s vjerom prihvaćaju Otajstvo Isusa, premda ga uvijek ne shvaćaju do kraja.

25. 12. 2012.

Božić

Iz 52,7-10; Ps 98,1. 2-3a. 3b-4. 5-6;
Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

U svetoj božićnoj noći, nepregledna mnoštva naših suvremenika slave Božić, bez primisli na značenje Zaharijinih riječi: *Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov, što pohodi i otkupi narod svoj*. Jesmo li mi u proslavi Božića svjesni poruke ovih riječi? Mi koji smo također grešnici i trebamo Boga koji će nas pohoditi, trebamo Spasitelja. Zaharijin hvalospjev vrlo zorno skicira program Novoga saveza: u našim liturgijskim slavljinama želimo približiti Bogu koji nam dolazi ususret, želimo mu se pokloniti, darovati mu nas same u cijelosti, kako bismo u svjetlosti mogli hoditi putem mira. Neka nas poniznost i siromaštvo, u kojima se naš Spasitelj htio roditi, nauče poniznosti srca i siromaštvu duha, kako bismo ga, poput pastira, znali prepoznati i prihvatiti u svojim životima.

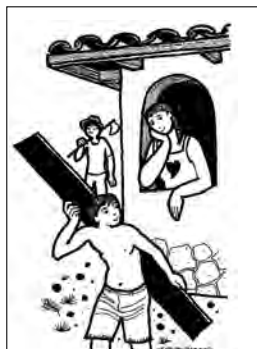

30. 12. 2012.

Sveta obitelj

Sir 3,3-7. 14-17;
Ps 128,1-2. 3. 4-5;
Kol 3,12-21; Mt 2,13-15. 19-23

Iako je sam Bog Mariju i Josipa pripremio da budu uz njegova utjelovljenog Sina, evanđelisti nam svjedoče o trenucima njihova nerazumijevanja tog poslanja. Ipak, oni ga i tada vjerno izvršavaju, predaju se Božjem providnosnom vodstvu. Zar to nerazumijevanje, katkada prožeto tjeskobom i nemirom, nije blisko i nama kad se susrećemo s poteškoćama, križevima? Toliko je tajni koje ne razumijemo: u nama, u drugima, u svijetu. Ukoliko se poput Josipa i Marije u vjeri ne prepuštamo Božjem vodstvu, to nerazumijevanje može uzrokovati patnju, jer ne uspijevamo prihvatiti da netko drugi ima plan, vidi dalje, da nas ipak želi dovesti dobrom cilju. Iako nisu uvijek u potpunosti razumjeli što je Isus govorio i činio, Marija i Josip su sve to prihvatili u ljubavi i s vjerom. Kako je to velika životna pouka: ljubiti bez da se sve mora isprije u cijelosti razumjeti. Upravo po takvoj ljubavi, sve postaje moguće, jer tako dopuštamo da Bog bude s nama.

dalje, da nas ipak želi dovesti dobrom cilju. Iako nisu uvijek u potpunosti razumjeli što je Isus govorio i činio, Marija i Josip su sve to prihvatili u ljubavi i s vjerom. Kako je to velika životna pouka: ljubiti bez da se sve mora isprije u cijelosti razumjeti. Upravo po takvoj ljubavi, sve postaje moguće, jer tako dopuštamo da Bog bude s nama.

6. 01. 2013.

Bogojavljenje

Iz 60,1-6; Ps 72,1-2. 7-8. 10-11. 12-13; Ef 3,2-3a. 5-6; Mt 2,1-12

Putovanje s Istoka i traženje, ukazanje zvijezde mudracima, posjet i poklon Otkupitelju, predstavljaju etape koje su narodi i pojedinci morali prijeći da susretnu Spasitelja svijeta. Kako bi mogli iskusiti radost da ugledaju Krista, da mu se poklone i predaju mu darove, mudraci su morali tražiti i slijediti znak koji im je Bog uputio. Čvrstoća i postojanost vjere nemogući su bez žrtve, ali upravo iz nje se rađa neizreciva radost promatranja Boga koji se objavio, te radost darivanja našim darovima i konačno nas samih Bogu Spasitelju. *Kad ugledaše zvijezdu*, mudraci se *obradovaše radošću veoma velikom* – ističe evanđelist. Ta zvijezda u našem vremenu je sveta Crkva. Radujemo se što nam Bog u svome milosrđu obasjava životne putove, pravim svjetlom Isusom Kristom, prisutnim u svetim sakramentima, te osobito u onima najmanjima, s kojima se i danas poistovjećuje.

20. 01. 2013.

2. nedjelja kroz godinu

Iz 62,1-5;
Ps 96,1-2a. 2b-3. 7-8. 9-10; 1
Kor 12,4-11; Iv 2,1-11

Još nije došao moj čas – kaže Isus Majci, koja je izgleda svojom reakcijom djelovala nametljivo, kad je primijetila da svatovi nemaju vina. Što znači taj Isusov čas? To je ključni moment, osobito na Kalvariji. Isusov čas je poput točke na kojoj će cijela povijest prevagnuti prema spasenju. Njegov čas očituju njegove riječi i djela, koja pripremaju vrhunac muke, smrti i uskrsnuća. To je čas koji traje, ali se konkretizira znakovima, čudima. Poslušna Očevoj volji, Isus iz njegove ruke uvijek iznova prima poslanje za ostvarenje svoga časa. Po Marijinoj vjeri On ovdje čini čudo, kao što je to na drugom mjestu učinio po vjeri Kanaanke, rimskog satnika, te je tako anticipirao svoj čas. Zanimljivo je kako je Marija ključna figura vjere kod ovog prvog znaka Isusova časa, a isto tako i pod križem, mjestom ispunjenja toga časa. Snaga vjere može jako puno, a u njoj se na neki način Isusov čas utjelovljuje i u našim životima.

13. 01. 2013.

Krštenje Isusovo

Iz 42,1-4. 6-7;
Ps 29,1-2. 3-4. 3b. 9b-10;
Dj 10,34-38; Mt 3,13-17

Duh Sveti na uzvišeni način dolazi potvrditi Isusovo Božanstvo u trenutku kad on, poput bilo kojeg drugog čovjeka, čini pokornički čin pristupajući Ivanovu krštenju. Paradoksalno, ali Isus objavljuje svoju veličinu upravo onda

kad se pokazuje poniznim i malenim u svojim djelima i riječima. Za nas, ljude današnjice, ovo je istodobno i izazov i poticaj, osobito kad nas sa svih strana mami toliko blještavila poruka, reklama, trenutačnih užitaka koji obećavaju visine opijenosti. Isus nas svojim životom poziva da ga nasljedujemo u poniznosti, tj. u istini. On nas uči da živimo svoju istinu, a ne da težimo za priznanjem i slavom svijeta. Ranjeni grijehom, ali očišćeni krštenjem, mi osciliramo između dva pola, oba privlačna, svetosti i grijeha. To živimo u običnosti svakodnevice, gdje pri svakom koraku možemo birati između prihvatanja ili odbijanja Boga. Ako pri tim odabirima pred sobom imamo vječni život, zacijelo ćemo ustrajati u sigurnom odabiru Boga, svjesni da nam je za to potrebna i njegova pomoć.

28. prosinca

Blaženi Grgur Homišin

(* 25. ožujka 1867. + 17. siječnja 1947.)

● Bečki student ● sjemenišni poglavar ● biskup ● utamničen ● mučen ● potajno redio biskupe ●
● uveo gregorijanski kalendar ● vjeran Katoličkoj crkvi ● vjeran Papi ● umro iscrpljen mukama ● 25 mučenika ●

Blaženi Grgur Homišin (Hrihorij Homišin) se rodio 25. ožujka 1867. godine u mjestu Hadikivitsi u Ukrajini. Roditelji su mu bili Grci. Za svećenika je zaređen 18. studenog 1893. godine. Poslije ređenja se upisao na postdiplomski studij na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Beču, gdje je studirao do 1899. godine. Nakon završenog studija postao je rektor bogoslovske sjemeništa u Lavovu (Lviv). Biskupom Ukrajinske grkokatoličke crkve u ukrajinskom gradu Ivano-Frankivsk je postao 6. svibnja 1904. godine. Danas je Ivano-Frankivsk sjedište nadbiskupije. Zbog vjere uhitio ga je 1939. godine NKVD – (zloglasna sovjetska tajna policija). Podnio je velika mučenja i saslušanja. Godine 1945. je utamničen u Kijevu. U tamnici su njegovi mučitelji nastavili s mučenjima sve dok od silne patnje i muka, 17. siječnja 1947. godine nije preminuo.

25 mučenika

Blaženi papa Ivan Pavao II. ga je 27. lipnja 2001. godine zajedno s dvadeset i četvero časnih slugu i službenica Božjih proglasio mučnikom i blaženim. Među novim blaženicima je bilo 8 biskupa, 13 svećenika, 3 redovnice i jedan laik. Papa je naglasio da oni predstavljaju čitavu Crkvu zato što su među njima bili biskupi i svećenici, redovnici, redovnice i laici. Zlostavljani su od pristalica ideologija nacionalsocijalizma i komunizma. Papa Pio XII. je znao „da su svi oni ustrajali u vjeri odupirući se neprijateljima kršćanstva s istim neslomivim uvjerenjem, kojim su se u svoje vrijeme neprijateljima Crkve odupirali njihovi preci“.

Blaženi Simeon Lukač

Biskup Grgur je 1945. godine tajno zaređio za biskupa Simeona Lukača, koji je rođen 7. srpnja 1893. a muče-

njima je podlegao 22. kolovoza 1964. Nakon što su svi ukrajinski grkokatolički biskupi uhićeni, Lukač je djelovao u tajnosti. Zbog toga je uhićen 26. listopada 1949. godine i osuđen na deseto-godišnju robiju u sibirskom Krasnojarsku. I kad je nakon 6 godina oslobođen, 1955. godine je odmah nastavio potajno dušobrižništvo. Godine 1962. godine je opet osuđen na prisilni rad. U ožujku 1964. godine se razbolio, pa je pušten na slobodu. Ubrzo je umro od posljedica mučenja i tamnovanja.

Neustrašivi biskup Grgur

Blaženi Grgur Homišin je zaređio još četvoricu biskupa, a kao suposvetitelj zaređio je po jednog biskupa za Sjedinjene Države i za Kanadu, te jednog pomoćnog biskupa za biskupiju Ivano-Frankivsk. Nakon sovjetske okupacije, biskup Grgur je sve grkokatolike u Ukrajini pozvao na jedinstvo. Zato su ga sovjetske vlasti žestoko progonile. Godine 1914. je pobjegao u Rim, ali se dvije godine kasnije vratio. U svojoj je biskupiji uveo gregorijanski kalendar, a

1921. godine i zakon celibata za svećenike. Organizirao je Ukrajinsku katoličku pučku stranku, koja je u njegovoj biskupiji polučila veliki uspjeh na izborima.

Mučenici mučeničke zemlje

Današnja zapadna Ukrajina je pripadala Austrougarskoj dok 1917. godine nije ušla u sastav Ukrajine. Kad su se 1918. godine iz Ukrajine povukle austrougarske jedinice, izbio je građanski rat koji se završio 1920. godine pobjedom boljševika. Tada je osnovana Zapadnoukrajinska narodna republika, koja je 1921. godine pala pod Poljsku, pa 1922. godine pod Sovjetski savez. Tada je započeo otvoreni progon Grkokatoličke crkve, s ciljem da se utopi u Rusku pravoslavnu crkvu. Krvavi progon i uhićenja biskupa, svećenika, redovništva i laika nije prestajao do 1939. godine.

Zemlja željna slobode

U vrijeme Drugoga svjetskog rata Nijemci su više od milijun Ukrajinaca odveli na prisilni rad u Njemačku. Zabranjeno je tiskanje ukrajinskih knjiga, a časopisi su bili podvrgnuti strogoj cenzuri. Za vrijeme rata su se smjenjivali Nijemci i Rusi. Oružani otpor Ukrajinaca protiv sovjetske vlasti je započeo 1943. godine. Poslije rata 300.000 Ukrajinaca je deportirano u Sibir. Zapadna Ukrajina je 1944./45. godine pokorena. Tada su sovjetske vlasti nastavile s progonom grkokatolika. Raspuštali su se katolički redovi, otimala su se samostanska i crkvena dobra. Masovno su zatvarani katolički svećenici, redovnici, redovnice i laici. Mnogi su ljudi odvedeni u Sibir gdje su i umrli. Samo su poneki 1955./56. godine otpušteni ili su protjerani iz zemlje. Mnogi su umrli od posljedica mučenja ili od bolesti.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Euharistija u životu i djelovanju oca Gerarda

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Prečasni Beno Hegeduš, dugogodišnji župnik sv. Jurja u Subotici, bio je član „Trećeg karmelskog reda“ i dugogodišnji prijatelj Karmela u Somboru. U povodu „srebrne mise“ sluge Božjega o. Gerarda 1927. godine, on je bio propovjednik i u svojoj propovijedi je ustvrdio da je o. Gerard bio jedan od onih svećenika u Bačkoj koji je promicao čestu sv. Pričest od kako je sv. papa Pijo X. čestu sv. Pričest preporučio.

Događalo se često pristupanje sv. Pricesti, u velikom broju, posebno u somborskoj karmelskoj crkvi, svakog 25. u mjesecu kada je sluga Božji slavio Euharistiju u čast „Malom Isusu“ te propovijedao hrvatski i mađarski. Tom je prigodom vjernicima preporučivao čestu sv. Pricest. Kako je ostavio brojne svoje rukopise, možemo vidjeti što je u svojim propovijedima izgovorio o Euharistiji. U njima možemo otkriti ono što je vrijedilo tada, a jednako su te poruke vrijedne i danas za život vjernika.

U njegovim propovijedima, u vlastoručnim zapisima o Euharistiji, otkrivamo ne samo prijenos učenja Crkve koje priopćuje vjernicima, nego često i njegovo osobno iskustvo dok sprema propovijedi koje je izgovorio nekad hrvatskim, nekad mađarskim jezikom. U jednom njegovom osobnom zapisu očituje svoje duhovno iskustvo koje doživljava dok slavi Euharistiju: „Bog je dao jednome od naših milost sjedinjenja s Bogom“. „Sjedinjenje duše s Bogom“ što doživljava redovito je vezano uz slavlje sv. Mise. Godine 1934., kad je slavio sv. Misu kod oltara sv. Josipa u somborskoj karmelskoj crkvi, ovako opisuje svoje iskustvo ili „sjedinjenje“ s Bogom: „Isuse i Marijo, udisajte i izdisajte u meni ljubav svakim disanjem, neka gori, neka miriši sav svijet od Vaše ljubavi“. ¹ Ovaj vlastoručni zapis našega kandidata za oltar očituje da slavlje Euharistije u njegovom osobnom životu poprima oblike iskustva, „zaborava“ na sve drugo, mističnog doživljavanja, ali da u isto vrijeme želi da Euharistija bude ne samo njegovo iskustvo nego da koristi i bližnjima. Potvrđuje to tekstom što je zapisao, uz mnoge druge, dok se klanjao Kristu Gospodinu u Euharistiji: „Ti si med, daj da ja budem pčela koja taj med raznosi dušama“. Ovaj navod očituje značenje njegove skrbi za bolesnike prostrane somborske župe, u kojoj djelatnosti želi povezati u svome životu

djelatnost i kontemplaciju. Osobito je aktualan ovaj njegov zapis i danas u višenacionalnoj zajednici u Somboru. Sluga Božji zapisuje: „Euharistija je sveza sjedinjenja koja nas veže i objedinjuje sve, da budemo jaki, jedni s drugima povezani. U društvu smo daleki jedni od drugih. Po Euharistiji nema maloga ni velikoga, Bunjevca ili Mađara. Po Euharistiji smo svi ponizni sluge nebeskog Sunca, Isusa“².

U ovom navodu, kada ga povežemo s Gerardovim vlastitim iskustvom dok slavi Euharistiju, otkrivamo navlastitosti njegova euharistijskoga života. Otkrivamo i značenje Euharistije ne samo za duhovni život kršćanina, nego i društveno značenje Euharistije. Sve nam to govori da je njegov govor o Euharistiji, u podneblju Bačke, nabijen sadržajima kršćanske duhovnosti koja je još uvijek vrlo aktualna. Ona i danas ima značajnu poruku za suvremenu Bačku, za Vojvodinu, u kojoj suživi više nacija!

Primanje Euharistije treba pridonijeti ne samo rastu vlastitog osobnog duhovnog života nego i ljubavi bližnjega: „Kad Tebe grlim“, zapisuje o. Gerard, „sve volim i dobro činim, nikoga ne vrijeđam. Iako ne mogu biti jelo kao Ti, neka sam svakome ‘grlilo’. Mogu biti ‘grlilo’ ako si mi Ti iz Euharistije svjetlo“³.

Da je ovu nakanu i u djelo sproveo, svjedoči njegov poglavar u jednom dopisu upućenom vrhovnom poglavaru karmelićana u Rimu pod čijom je neposrednom upravom karmelski somborski samostan. Opisujući zaduženja pojedinih svećenika svoje zajednice, daje podatke o životu i radu sluge Božjega o. Gerarda. U pismu na latinskom jeziku piše, koje u hrvatskom prijevodu ima sljedeći sadržaj: „O. Gerard je sav zauzet bolesnicima. Događa se da ide spjetiti i po dva bolesnika u istom danu“.

Gerard pak naziva bolesnike posebnim „blagom Crkve“ jer svojim trpljenjem mogu pridonositi životu „Mističnog tijela Kristova“ – a to je Crkva. Euharistija nije važna samo za njegov osobni život, nego ima značenje i za život zajednice.

¹ Razgovor s Isusom, 004032.

² Blago duše, rukopis, 139.

³ Th. pastoralis, 002911.

Čežnja za Isusom

O kad dođe Isus mali
U taj lijepi, sretni dan
Ja ću njemu siromaku
U svom srcu dati stan.

Najradosnije ja ću priče
Nizat Njemu danak taj,
Neka misli Isus mali
Srce moje da je raj!

Kazat ću mu što me boli
Svoje muke, bol i jad
Pitat ću ga da l' se može
Doć u nebo ko je mlad.

Pitat ću ga mnogo toga
U taj lijepi, sretni dan,
Kada opet Isus mali
U mom srcu uzme stan.

Aleksa Kokić

SVETA NOĆ

Nebo je čisto i vedro
Divna je tiha noć
Ja samcat mirno čekam
Hoćeš li meni doć.

Ja čekam eto već dugo...
Dok spavaju slatko svi...
Jer ove čarobne noći
Doći ćeš, Isuse Ti.

Strpljivo cekat ću Tebe
I bdjet noću svu
I Ti ćeš, Isuse dragi,
Zacijelo biti tu!

Aleksa Kokić

Sretan sam što sam svećenik i dominikanac

Razgovarala: Katarina Čeliković

Anto Gavrić, svećenik, dominikanac, rođen je 21. siječnja 1968. u mjestu Gornja Vrućica, općina Teslić (BiH). Studirao je na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na Sveučilištu u Fribourgu u Švicarskoj, gdje je magistrirao i zatim doktorirao 2003. s temom iz srednjovjekovne filozofije, „Metafizika u školi Tome Akvinskog“. Od 2000. do 2008. predavao je na Sveučilištu u Fribourgu te kao pozvani predavač na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. U isto vrijeme bio je u dva trogodišnja mandata izabran za priora samostana sv. Hijacinta u Fribourgu, u sastavu Švicarske dominikanske provincije. U ljeto 2008. izabran je za provincijala Hrvatske dominikanske provincije (u lipnju 2012. izabran je ponovno na drugi četverogodišnji mandat). S povratkom u Zagreb, predaje kolegije iz povijesti antičke i srednjovjekovne filozofije na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu. U zvanju je docenta.

Sudjelovao je na domaćim i međunarodnim simpozijima i kongresima. Objavljuje znanstvene radove i djela iz područja filozofije. Prevodi s francuskog, engleskog i latinskog.

Član je Međunarodnog društva za proučavanje srednjovjekovne filozofije (SIEPM, Louvain, Belgija, od 1997.), Hrvatskoga filozofskog društva, Hrvatskoga društva katoličkih novinara, Hrvatskog društva za palijativnu medicinu Hrvatskoga liječničkog zbora, i dr. Sudjeluje u radijskim emisijama „Hvaljen Isus i Marija“ na Radiju Sljeme i „Duhovna misao“ na Prvome programu Hrvatskog radija.

Vereš je bio poticaj, uzor i učitelj

ZVONIK: Razgovor s Vama, poštovani p. Anto, vodimo uoči održavanja Međunarodnoga znanstveno-filozofskog skupa „Misaona popudbina Tome Vereša“. Ime našeg suzavičajnika povezuje nas s Vama. Kakve uspomene na njega nosite?

□ S ocem Tomom povezivalo me duboko prijateljstvo. Upoznao sam ga još

kao sjemeništara u Zagrebu. Tada mi je darovao prvo izdanje Izabranog djela Tome Akvinskog. Budući da tada Nadbiskupska klasična gimnazija u Zagrebu nije imala pravo javnosti te naše svjedodžbe nisu bile priznate u bivšoj državi, morali smo na kraju godine polagati sve predmete u državnoj školi. Dobro se sjećam da sam, kao maturant, ispit iz filozofije na državnoj gimnaziji pripremao prema Verešovoj knjizi *Filozofsko-teološki dijalog s Marksom*. Profe-

sor je bio marksist, a ja sam izabrao pitanja o Marksu jer sam na temelju Verešove knjige upoznao Marksovu misao. Ustvari razumio sam, jer je Vereš pisao jasno i kritički.

Kao student teologije u Zagrebu s njim sam znao često i dugo razgovarati. Pričao mi je o sebi, o svome životu, studiju u Francuskoj i Njemačkoj, o pitanjima koja su ga zaokupljala u hrvatskom društvu, u našoj Provinciji, u Crkvi, u filozofiji. Bio je nemirna duha i nije se zadovoljavao s bilo kakvim odgovorom. Ljutio ga je neargumentirani pristup. Uvijek je istraživao, tražio nove studije, želio produbiti poznavanje pojedinih područja. Čitao je puno, na nekoliko jezika. Dok sam bio u Švicarskoj, često mi je znao pisati da mu nabavim pojedine knjige, članke i studije.

Često smo razmjenjivali mišljenja s raznih područja. Volio sam čuti njegovo mišljenje dok sam pripremao svoj magistarski rad i doktorat. U jesen 2000. priredio sam zbornik njemu u čast („Ljubav prema Istini“), želeći mu zahvaliti jer nam je bio poticaj, uzor i učitelj.

ZVONIK: Vaše se bavljenje filozofijom uopće i Tomom Akvinskim te Albertom Velikim proteže kroz studij sve do danas. Čini se da Vas i ova tema povezuje s p. Verešom. Oboje ste proučavatelji „tomizma“. Kada ste se upoznali sa sv. Tomom i njegovim djelom?

□ S naukom sv. Tome upoznao sam se kao sjemeništara. Iako mi nije nikada predavao filozofiju, moj učitelj je bio pokojni Tomo Vereš, naš najbolji poznavatelj misli sv. Tome. U kontaktu s Verešom, učeći uz njega i proučavajući njegove prijevode i studije, upoznao sam sv. Tomu. Njegov je primjer utjecao na mene da se posvetim proučavanju Tome Akvinskoga.

Kada sam trebao nastaviti studij u Švicarskoj, o. Vereš mi je savjetovao da nastavim proučavati sv. Tomu. U Fribourgu mi je prof. Ruedi Imbach, Švicarac, koji predaje u Parizu, pomogao u otkrivanju tomističke tradicije i novim metodama tumačenja Tomina djela. Kod njega sam, na katedri srednjovjekovne filozofije, napisao magistarski rad „Utjecaj sv. Alberta Velikog na pet putova za Božje postojanje u sv. Tome Akvinskog“.

Tomi Verešu i Ruediju Imbachu posvetio sam svoju doktorsku disertaciju koja je objavljena na francuskom jeziku 2006.

Prigoda da jedna ulica u Subotici nosi ime Tome Vereša pa i jedna ustanova

ZVONIK: Jesmo li svi mi dovoljno upoznali popudbinu Tome Vereša? Ili je možda ovaj skup, o 10. obljetnici njegove smrti, povod za dublje bavljenje njegovim pisanim i misaonim radom?

□ Nakon Verešove smrti, napisano je o njemu nekoliko članaka. Drugo izdanje Izabranog djela Tome Akvinskoga, u Verešovu izboru, objavljeno je 2005. godine, ali bez recenzija i prikaza. Nažalost, o Vereš je zanemaren.

Oporučno mi je ostavio autorsko pravo na sva svoja djela. Općinski sud u Zagrebu je to i potvrdio. Prihvatio sam njegovu oporuku jer želim s njegovim djelom upoznavati javnost. U tom vidu sam pripremio i prvi svezak knjige koja će pojaviti sljedeće godine: *Tomo Vereš, Uvod u filozofiju*. To bi bio prvi svezak, izbor tekstova i članaka iz njegova djela.

Vrijedno je istaknuti da Marijan Ostrogonac, iz Žednika, na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu priprema prvi doktorat o Verešu. Nadam se da će ovaj skup u Subotici te onaj u Zagrebu na proljeće biti poticaj da njegova misaona popudbina bude prisutnija u našoj javnosti. Tomo Vereš je jedan od onih koji su najviše obilježili naše područje u drugoj polovici 20. stoljeća. Ako je on jedan od najznačajnijih intelektualaca što ga je Subotica imala u 20. stoljeću, a s ponosom je govorio o svome rodnome kraju i htio da tu nje-

gove kosti počivaju, ovo je prigoda da jedna ulica u Subotici nosi njegovo ime pa i jedna ustanova.

ZVONIK: I sami ste filozofski i teološki pisac. Na koje ste svoje djelo najponosniji?

□ Drago mi je da sam ispunio obećanje koje sam dao ocu Verešu da ću dovršiti drugo izdanje Izabranog djela Tome Akvinskoga, koje je o započeo ali zbog teške bolesti nije mogao privesti kraju. Na tome sam radio dvije godine. Ponosan sam, ali i zahvalan Verešu na povjerenju.

Na francuskome sam objavio svoju doktorsku disertaciju „Metafizika u školi Tome Akvinskog“, koja je naišla na brojne recenzije na nekoliko jezika. Na poticaj prof. Imbacha, moga mentora, proučavao sam neobjavljeni traktat iz metafizike talijanskoga dominikanca Remigija dei Girolamija, iz Firence, učenika sv. Tome i jednoga od učitelja slavnoga talijanskoga književnika Dantea Alighierija. Rezultati istraživanja unose važne promjene u

povijesti filozofije, posebice glede prvoga sustavnoga traktata o transcendentlima. I na to sam ponosan.

Bio bih najsretniji kad bismo uspjeli cjelovito prevesti na hrvatski *Sumu teologije* svetoga Tome. To je bio i san o. Vereša. On je dao svoj doprinos: preveo je prvih 13 pitanja prvog dijela *Sume teologije*. Zatim je o. Augustin Pavlović preveo još 40 pitanja prvoga dijela *Sume teologije*, ali je i njega smrt zaustavila. Prevelik je to pothvat. Trebalo bi na njemu raditi pet do deset godina, i dobro poznavati latinski, teologiju i filozofiju.

ZVONIK: Kako je tekla Vaša redovnička formacija? Je li redovnički poziv došao iznenada ili se zvanje radalo već u obitelji? Kada ste se susreli s „bijelim fratrima“?

□ Na početku osmoga razreda razmišljao sam o vojnoj akademiji. No, došli su dominikanci propovijedali pučke misije u mojoj rodnoj župi. Bio je to moj prvi susret s bijelim fratrima, susret koji je potpuno preokrenuo sve moje planove. Otišao sam ih posjetiti u Zagrebu i kod njih ostao. Tek sam kasnije upoznao bogatu baštinu i povijest Reda propovjednika. Red je otvoren prema suvremenim gibanjima i problemima u cilju traženja istine; naglasak se stavlja na studij, slobodu istraživanja i misli te omogućuje svakome pojedincu da svoju različitost i sposobnost ugradi u mozaik nerazdvojne cjeline. Sretan sam što sam svećenik i dominikanac.

Osobno svjedočenje privlači.

ZVONIK: Kako gledate na današnji pomladak u redovničkim zajednicama?

□ Muške redovničke zajednice u Hrvatskoj imaju redovito zvanja, a u pojedinim se broj zvanja posljednjih godina i povećava. Nešto je drugačija slika u ženskim redovničkim zajednicama.

Mi dominikanci posljednje četiri godine imamo redovito svake godine novih zvanja. Trenutno imamo 16 bogoslova na studiju u Zagrebu, petoricu braće novaka u novicijatu u Dubrovniku, nekoliko sjemeništara u Splitu i Zagrebu te još nekoliko drugih kandidata koji se interesiraju za Red. Redovito molimo za zvanja u svim našim zajednicama i radimo na pastoralu zvanja. Mnogi nam se javljaju preko naše web stranice, preko koje uspostavljaju prve kontakte s dominikancima. Pravi su primjer mlađa braća u formaciji koja svojim osobnim svjedočenjem, osobnim kontaktima ili preko društvenih mreža govore o svojem pozivu i tako svojim prijateljima i poznanicima približavaju i čine privlačnim redovnički poziv. Osobno svjedočenje privlači. A vrlo je važno da su sretni u redovničkom životu. Time je vjerodostojno njihovo svjedočanstvo o nasljedovanju Isusa Krista po primjeru svetog Dominika.

ZVONIK: Ovo je Vaš drugi mandat provincijala. Na što posebno obraćate pozornost u Provinciji?

□ Kada sam započeo prvi mandat provincijala, prioritet su nam bila nova zvanja. Tada nismo imali zvanja. Pozivao sam i poticao braću da redovito molimo za zvanja te da se drugačije i zauzetije pristupi pastoralu zvanja. A u drugome mandatu, sada kada imamo lijep broj mladih bogoslova, prioritet nam je formacija mlađe braće, tj. da im osiguramo kvalitetan odgoj. S tim je povezano da zajednice formacije trebaju biti svjesne svoje odgovornosti za formaciju te mlađe braće.

ZVONIK: Promicatelj ste kauze za proglašenje svetim bl. Augustina Ka-

žotića. U kojoj je fazi ovaj postupak?

□ Pod zagovor bl. Augustina Kažotića stavio sam svoju službu provincijala. U travnju 2010. službeno smo pokrenuli proces kanonizacije. Glavni akter kauze je biskupija Lucera u Italiji, dok su suakteri Zagrebačka nadbiskupija i Hrvatska dominikanska provincija. Postulatorom kauze imenovan je o. Vito Gomez, generalni postulator Reda u Rimu. U pripremi je *positio historica*. Sve tri strane prikupile su po 12 svjedoka koji će potvrditi postojanje kulta bl. Augustina, poznavanje njegova života i osobno posvjedočiti o njegovoj svetosti. Očekujemo da budu imenovani povijesni i teološki eksperti te povjerenstva koja će ispitivati svjedoke.

Uz to radimo i na širenju kulta bl. Augustina. Lani smo u Zagrebu organizirali dvodnevni međunarodni simpozij o Blaženiku, koji je završio svečanom euharistijom u zagrebačkoj katedrali koju je predvodio kardinal Josip Bozanić, a u koncelebraciji je bio biskup Lucera i generalni postulator kauze iz Rima. U pripremi je izdanje dvaju zbornika sa simpozija.

Augustin Kažotić (rođ. u Trogiru oko 1260.) može biti uzor jer se posvuda suočavamo s različitim oblicima nepravde. Augustinov primjer potiče nas da budemo uz one koji nepravdno trpe, da se zauzimamo za socijalnu pravdu, za poštivanje dostojanstva ljudske osobe i očuvanje okoliša. Augustin Kažotić je vrlo aktualan i danas. Možemo ga isticati kao zaštitnika socijalne pravde. Bl. Alojzije Stepinac bio je štovatelj Augustina Kažotića.

O brižnom pastirskom pogledu svjedoče i uspjesi i obnove što ih je ostvario kao biskup u Zagrebu i u Luceri u Italiji, gdje je umro 3. kolovoza

1323. Ovom prigodom pozivam i čitatelje *Zvonika* da se utječu zagovoru bl. Augustina Kažotića. Više o njemu može se pronaći na web stranicama samostana i župe bl. Augustina Kažotića u Zagrebu: www.kazotic.org.

ZVONIK: Redovnici se osim duhovnošću bave i mnogim drugim aktivnostima. Recite nam što radite u slobodno vrijeme i kakvim se hobijima bavite?

□ U slobodno vrijeme bavim se sportom, najčešće igram nogomet, čitam, posjetim zanimljive izložbe, posjetim prijatelje i poznanike, slušam glazbu, i rock glazbu, uređujem internetske stranice.

Volim igrati nogomet. Nogomet mi je prigoda za druženje s ljudima, s mladima koji dolaze na misu i vole da svećenik bude s njima.

Bavim se i filatelijom i numizmatikom (ali sada sve manje imam vremena za to).

ZVONIK: I za kraj, pitanje Vama kao novinaru, budući da i sami još od studentskih dana surađujete u „Glasu Koncila“. Je li Vam poznat Zvonik i što bi kao vjerski list mogao učiniti u Godini vjere? Što biste poručili čitateljima koji će Zvonik dobiti u ruke na najradosniji kršćanski blagdan – Božić?

□ Poznat mi je *Zvonik*. Sjećam se da ga je o. Tomo Vereš redovito pratio. Tomo je umro, ali *Zvonik* je ostao dio naše zagrebačke zajednice i redovito nam dolazi. Predložio bih rubriku „Zašto vjerujem?“, u kojoj bi se mogla donositi svjedočenja raznih osoba o njihovoj vjeri i razlozima vjere u Boga i Isusa Krista.

Svakoga Božića mnoštvo ljudi, žena i djece okupljaju se oko jaslica i prisjećaju se Kristova rođenja u Betlehemu. Navješćujemo poruku radosti: „Slava Bogu na visini a na zemlji mir ljudima.“ Posvjedočimo da nam je Isus otvorio novu budućnost, mogućnost da živimo drugačije. Samo to može postati radost čitavoga svijeta, radost svih onih koji prihvaćaju Božju poruku: Isus, Riječ Božja postala čovjekom, Božja svjetlost koja svijetli u našoj tami kako bismo i mi sami postali sinovi svjetla.

Neka sreća Božićnih dana, darovi koje razmjenjujemo, obiteljski objedi, dječji osmjesi, radost odraslih, neka sve to bude znak nježnosti našega Boga koji nam se obznanio. U ime Hrvatske dominikanske provincije želim svim čitateljima radost i mir Božića!

ZVONIK: Neka radost Božića ispuni Vas i Vašu Provinciju.

Vjera kao svjetlo razuma

Svjetlo istinito dođe na svijet

Piše: mr. sc. Andrija Anišić

Više puta ćemo u nastupajućem božićnom vremenu u liturgiji čuti proslav Ivanova evanđelja (Iv 1,1-14). Taj odlomak govori o vječnoj Riječi koja se utjelovila, koja je došla na svijet i prebivala među nama. Ta vječna **Riječ** je i „Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakog čovjeka“ i to **Svjetlo** „dođe na ovaj svijet“ (usp. Iv 1,9).

Vjera nije proizvod naše inteligencije, nego je prosvjetljenje, proširenje i produbljenje naše spoznaje udioništvom u Božjoj spoznaji, tj. po Božjoj objavi. U vjeri se razum saginje, sa zahvalnošću i klanjanjem, pred Bogom koji se objavljuje. Nemojmo misliti da je snaga razuma dorasla istini spasenjskih otajstava. „Tijelo i krv“ (Mt. 16,17), intuicija i mudrost čovjekova sasvim su nedorasle nadnaravnoj objavi. Bog je začetnik vjere u našem srcu a mi mu dolazimo s povjerenjem. Da bi naša vjera postala spasenjska, mora sam Bog zasvijetliti u našim srcima: „Bog koji reče: *Neka iz tame svjetlost zasine!*, on zasvijetli u srcima našim da nam spoznanje slave Božje zasvijetli na licu Kristovu“ (2 Kor 4,6).

Vjera je dakle svjetlo i dar odozgo. Pa, ipak, smijemo ustvrditi da nam svjetlo razuma pomaže vjerovati. Za Crkvu vjera nije nipošto slijepi skok u tamu. Tko vjeruje ne poriče svoj razum – kao da bi vjera bila protiv razuma. Čin vjere ne predstavlja kapitulaciju razuma, nego mu prosvjetljuje i podiže moć na nezasluženi i neslućeni način. Osnovno držanje vjerničkog razuma prema Božjoj riječi je poniznost, zahvalnost, aktivna otvorenost. Razum se mora trsiti da vodi računa o bogatstvu vjere i da ponizno uđe u njezina otajstva. Mi svojim razumom ne možemo dokučiti otajstva vjere. U otajstva, dok smo na zemlji, moramo vjerovati, ali kad budemo gledali Boga licem u lice, vjera će postati „gledanje“: „Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada – licem u lice!“ Ipak i sada spoznajem, ali „djelomično“ a tada ćemo „spoznati savršeno, kao što sam i spoznat!“ (usp. 1 Kor 13,12). I upravo stoga što sada spoznajemo „djelomično“ moramo, kako ističe sv. Petar, uvijek biti „spremni na odgovor svakomu tko zahtijeva razlog nade koja je u nama“ (1 Pt. 3,15). A Prvi vatikanski sabor tumači *da vjerom prosvjetljeni um može postići do-*

duše ograničenu ali plodnu spoznaju otajstava vjere, osobito na temelju promatranja *sklada vjerskih otajstava među sobom i njihova odnosa s čovjekovim posljednjim ciljem*.

Vjera i savjest

Vjera prodiere u čovjekovu savjest. Čim se Božja objava pojavi, savjest nalaže ozbiljno ispitivanje i istraživanje njezine istinitosti. Savjest se protivi čvrstom pristanku sve dok neka činjenica ili istina izgleda sumnjivom. Vjeri treba prethoditi sud savjesti da bismo mogli i morali vjerovati. Tako se pokazuje da vjera obuhvaća cjelovitog čovjeka. U činu pristanka uz istinu sudjeluju razum i slobodna volja, duh opažanja i odgovornog odlučivanja, spoznaja i savjest. Vjera se ne obraća samo razumu ili čistoj volji, nego i „srcu“ (zbiru osjećaja i savjesti). Zato sv. Pavao ističe: „Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasava. Jer veli Pismo: *Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti*“ (Rim 10,10-11). U vjeri se ostvaruje religiozni susret između istinskog Boga i Bogom prosvjetljena čovjeka; ali vjera je i čudoredni, moralni čin slobode, nošen snagom ljubavi. Vjera, prema tome, ima čudoredne pretpostavke, i sama je čudoredna – i, dakako, u prvom redu religiozna odluka.

Spasenjska vjera

Božanska je krepost vjere bitno povezana s našim spasenjem. Tridentiski sabor izjavljuje: *Vjera je početak ljudskog spasa, temelj i korijen opravdanja*. Za Pavla evanđelje je „sila Božja za spasenje svakomu koji vjeruje“ (Rim 1,16). Poslanica Hebrejima ističe: „Gle: propada onaj čija duša nije pravedna, a pravednik živi od svoje vjere“ (Heb 2,4). Da bismo mogli razumjeti tu tvrdnju, moramo se podsjetiti da je vjera, u biblijskom gledanju, beskrajno više od intelektualnog „smatranja istinitim“. Počevši od otvorenosti za životvornu Božju riječ, vjera predaje cijelo naše biće onomu koji nam se objavljuje kao apsolutno istiniti i dobri Bog. To znači predati sebe Kristu, našem spasu. To je

preobrazba našeg načina postojanja Kristovim duhom, koji će nas sačuvati netaknute i obnoviti za dan uskrsnuća. No, ta preobrazba već i sada uspostavlja našu čudorednu neporočnost po dovim djelima što ih vjerom u nama izvodi. Čovjekov spas znači naprosto oslobođenje od zla: od fizičke i moralne propasti. To je djelo Duha u nama, kojega primamo vjeri (usp. Gal 3,14). U tom smislu ističe Pavao: „Smatramo zaista da se čovjek opravdava vjerom bez djela Zakona“ (Rim 3,28). Stoga valja odbaciti svako oholo razmetanje vlastitim djelima. Vjera je već u svojoj najintimnijoj srži spasenjska vjera. Bog nam se ne objavljuje jednostavno zato da o njemu nešto saznamo, nego da udjelom u njegovoj divnoj istini budemo blaženi. U objavi vjere nema Bog za cilj samo sebe i svoju slavu, nego također nas i naše blaženstvo. Stoga je važno i naše egzistencijalno sudjelovanje u vjeri i to svojim djelima. U tom je vrlo jasan sv. Jakov: „Gledajte: čovjek se opravdava djelima, a ne samom vjerom... Jer kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva“ (usp. Jak 2,24-26).

Predbožićno i božićno vrijeme je idealna prigoda da djelima ljubavi očitujemo svoju vjeru. Na treću nedjelju Došašća čuli smo sv. Ivana Krstitelja koji je na upit: „Što nam je činiti“ odgovorio: „Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako“ (Lk 3,11). Poslušajmo ga i učinimo tako, ako smo u mogućnosti, pa će Božić biti radostan i onima koji to, zbog oskudice, nisu očekivali.

Održan Međunarodni znanstveno-filozofski skup „Misaona popudbina Tome Vereša“

Tekst: *Silvester Bašić i Tomislav Vuković*

Subotička biskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Otvoreno sveučilište organizirali su od petka, 14., do nedjelje, 16. prosinca u rodnom gradu Tome Vereša, u povodu 10 godina od njegove smrti, međunarodni znanstveno-filozofski skup pod nazivom „Misaona popudbina Tome Vereša“. Dvadesetak filozofa, teologa, sociologa, politologa i povjesničara iz: Zagreba, Osijeka, Đakova, Subotice, Novoga Sada, Beograda i Novog Pazara, s različitih je motrišta prikazalo djelo i doprinose tog vrsnog filozofa, teologa, prevoditelja, propovjednika, promicatelja i zagovaratelja dijaloga između kršćana i marksista, te istraživača zavičajne kulturne i crkvene povijesti.

Otvorenje skupa u „Augustinianumu“

U svečanoj dvorani Pastoralnog centra „Augustinianum“ u Subotici, 14. prosinca otvoren je Međunarodni znanstveno-filozofski skup „Misaona popudbina Tome Vereša“ na kojem je kao domaćin riječi pozdrava uputio subotički biskup **msgr. Ivan Pénez**, posebno srdačno pozdravivši brata Tome Vereša **Ladislava** i njegovu obitelj. On je, među ostalim, rekao kako pamti brojne susrete s njim u Zagrebu i u Subotici, kojoj se stalno vraćao, i njegovu posvećenost temama kojima se bavio. Gradonačelnik Subotice **Modest Dulić** je u svom govoru istaknuo važnost inicijative triju institucija iz Subotice koje su priredile ovaj veoma važan međunarodni skup i nadu da će skup prerasti u tradicionalno okupljanje poštovatelja djela Tome Vereša, ali i onih koje će Verešove misli potaknuti na razmišljanje i dalje istraživanje njegova znanstvenog, filozofskog i teološkog rada.

U ime Otvorenog sveučilišta, okupljenima se obratio **dr. sc. Boško Kovačević**, koji je rekao kako „misaono nasljeđe Tome Vereša može potaknuti da se transcendiraju posebnosti i samodovoljnosti svake vrste, dakle, držim da je dijalog, tolerancija, život s drugim, različitim i danas prvorazredna zadanost ako hoćemo živjeti u svijetu u koordinatama individualnog i socijalnog dostojanstva“. On je uvjeren kako „vrijedi njegovati odnos prema misaonom nasljeđu Tome Vereša u kome postoje ideje i elaboracije koje nadilaze prolaznost“, te dodao kako smatra da je Tomo Vereš u intelektualnoj vertikali ovog grada na visokoj ljestvici zajedno s Ferencom Bodrogrvárjem i Radomirom Konstantinovićem, kada se valorizira druga polovica prošlog stoljeća.

Moderator ove večeri **Tomislav Žigmanov** izrazio je radost što u skupu sudjeluje provincijal Hrvatske dominikanske provincije iz Zagreba **dr. sc. Ante Gavrić**, OP, nasljednik Tome Vereša u bavljenju Tomom Akvinskim. Ante Gavrić je dirljivim riječima opisao svoje poznanstvo s Tomom Verešom, istaknuo nekoliko zgoda iz života Tome Vereša i zahvalio organizatorima što su priredili veoma značajan skup kojim će aktualizirati bogatu Verešovu ostavštinu.

Predstavljanje knjige Tome Akvinskog „Izabrano djelo“

U nastavku večeri predstavljeno je drugo prošireno izdanje monumentalne knjige „Izabrano djelo Tome Akvinskoga“ (Nakladni zavod Globus, Zagreb 2005.) o kojoj su govorili dr. Ante Gavrić i doktorand **Marjan Ostrogonac**. Naime, prvo je izdanje izabranih spisa najvažnijeg srednjovjekovnog filozofa i teologa Tome Akvinskog preveo i priredio o. Vereš, a knjiga se pojavila 1981. Kako je prvo izdanje u kratkome vremenu bilo rasprodano, na nagovor urednika izdavačke kuće „Globus“ **Tomislava Pušeka** Vereš se prihvatio priređivanja i drugog izdanja s nadopunom nekoliko novih Akvinčevih tekstova. Nažalost, zbog bolesti Tomo Vereš je morao odustati od aktivnosti te je dovršetak nauma povjerio mlađem redovničkom subratu dr. Gavriću, koji ga je nakon dvije godine i ostvario.

Predstavljajući Marjana Ostrogonca, moderator Tomislav Žigmanov je rekao kako zavičaj Hrvata u Vojvodini ne mora i ne smije biti spominjan samo u negativnim konotacijama, već da se prostori vlastitosti trebaju sagledavati i kao prostori vrijednoga. Na tome planu uzoriti je i rad mladoga Marjana Ostrogonca iz Žednika, koji piše svoju doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove upravo o filozofiji Tome Vereša. Kao vrsni poznavatelj Verešova opusa, Ostrogonac je publici predstavio njegov život i djelo.

Ono što svakako izdvaja p. Tomu Vereša je to što je bio ozbiljan zagovarač dijaloga između kršćana i marksista, rekao je u predstavljanju drugog izdanja „Izabranog djela“ Tome Akvinskog priređivač Ante Gavrić. Tomo Vereš je bio i ostao upamćen kao vrsni filozofski i teološki pisac, zatim odličan prevoditelj, osobito s latinskog, filozofskih i teoloških spisa, među kojima se ističu oni Tome Akvinskog, gorljivi zagovornik dijaloga, napose između kršćana i marksista, marni istražitelj i istinoljubivi vrednovatelj zavičajne mu, bačke kulturne i crkvene povijesti te vrlo propovjednik, istaknuo je p. Ante Gavrić u opisu svog učitelja, prijatelja i brata. Tomo Vereš nije insistirao na dijalogu pod svaku cijenu, već je volio one susrete i razgovore, uz poštovanje različitosti, koji su teorijski potkrijepljeni i koji se mogu mijenjati. Iako mu nikada nije bio profesor filozofije, p. Ante Gavrić je rekao kako se smatra Verešovim učenikom. Primijetio je kako se u njihovoj knjižnici nalazi sve što je u svijetu napisano o marksizmu, a što je Tomo Vereš nabavio. On je bio istinski poznavatelj djela Karla Marxa, ali ga nikada nije prihvaćao kao svog, mada je uvijek bio spreman za dijalog. Jednom je prigodom pred studentima izrazio žaljenje što je veći dio života uložio u dijalog s marksistima koji nije donio očekivanog ploda. Ipak je smatrao da su i Marxov ateizam i kršćanski teizam okrenuti prema potlačenom čovjeku i to mu je bila okosnica zajedničkog razgovora.

Nekoliko primjeraka ovog vrijednog izdanja „Izabranih djela“ Tome Akvinskog, u ime Tomislava Pušeka, urednika Nakladnog zavoda Globus, koji nije mogao doći na skup, darovano je organizatorima skupa.

Za sve je sudionike skupa subotički gradonačelnik Dulić organizirao prijem u stoljetnoj subotičkoj „Gradskoj kući“.

Znanstveni skup

Drugoga su dana u dvorani Otvorenog sveučilišta održana predavanja, svrstana u pet tematskih cjelina: „Filozofsko-teološki doprinosi Tome Vereša“, „Filozofija Karla Marxa u djelima Tome Vereša“, „Dijalog i Tomo Vereš“, „Pučka pobožnost i zaostavština“ i „Zavičajna problematika u opusu Tome Vereša“. Međunarodno znanstveno-filozofski skup u plenarnom izlaganju otvorio je **prof. dr. sc. Hrvoje Lasić**, OP s temom „Tomo Vereš – promicatelj i zagovornik filozofsko-teološkog dijaloga. Uloga i značenje vjere u filozofsko-

teološkom dijalogu“, a potom je o dijalogu o misaonoj popudbini Tome Vereša govorio prof. dr. sc. Boško Kovačević s temom: „Dijalogom ka horizontu čovječnosti“.

Mogući zaključci

U završnim razmatranjima na kraju skupa konstatirano je da su organizatori zadovoljni „uspješno završenim sku-

pom“ koji je okupio eminentne ljude iz Srbije i Hrvatske kojima je bitno djelo Tome Vereša. Također je iskazano uvjerenje da će ovaj skup biti pozitivno vrednovan i od strane drugih te da bi valjalo poraditi na tomu da njegovo održavanje postane i tradicionalno u Subotici priređivanjem „Dana Tome Vereša“, koji bi bili posvećeni dijalogu i toleranciji. Na skupu je iznesen i zaključak da se pokrene inicijativa spram gradske vlasti u Subotici da jedna ulica u Subotici ponese ime Tome Vereša. Isto tako, prihvaćen je prijedlog da se ponovno objavi drugo izdanje Verešove knjige „Bunjevačko pitanje danas“ te da bi neka od nagrada trebala ponijeti ime Tome Vereša. Na koncu, organizatori su najavili i tiskanje zbornika s izlaganjima s ovoga međunarodnog znanstveno-filozofskog skupa.

Sudionici skupa:

prof. dr. sc. Hrvoje Lasić, OP, prof. dr. sc. Boško Kovačević, doc. dr. sc. Anto Gavrić, OP, doc. dr. sc. Jasna Šakota Mimica, dipl. theol. Tomislav Vuković, dipl. theol. Marjan Ostrogonac, prof. dr. sc. Alpar Loncz, doc. dr. sc. Stjepan Radić, prof. dr. sc. Dragan Prole, prof. dr. sc. Dragoljub Đorđević, prof. dr. sc. Šefket Krčić, mr. sc. Mirko Đorđević, mr. sc. Mladen Milić, Miroslav Keveždi, MA, prof. Tvrtko Klarić, mr. sc. Mihailo Smiljanić, dipl. theol. Dragomir Janković, dipl. theol. Ivan Armanda, prof. Katarina Čeliković, prof. Stevan Mačković, dr. sc. Slaven Bačić i prof. Tomislav Žigmanov:

Posjet grobu Tome Vereša i sveta misa

Sudionici skupa su u nedjelju, 16. prosinca posjetili grob i položili vijence na grob Tome Vereša na Bajskom groblju. Vjerski obred je predvodio o. Ante Gavrić, a prigodnim riječima nazočnima se obratio Tomislav Žigmanov. On je istaknuo kako je Verešova želja da njegovi zemni ostaci budu pokopani u „rodnoj Bačkoj zemlji“ dodatni zalog njegovim suzavičajnicima da porade na čuvanju uspomena na jednoga od najvećih intelektualaca koje je Subotica imala u XX. stoljeću. Brat Tome Vereša, Ladislav je organizatorima zahvalio na organizaciji ovih dana koji čuvaju uspomenu na Tomu.

Nakon toga je u subotičkoj katedrali svete Terezije Avilske održana sveta misa za Tomu Vereša, koju je predvodio domaći župnik **Stjepan Beretić** uz sudjelovanje hrvatskih dominikanaca, provincijala o. Ante Gavrića i o. Hrvoja Lasića, te ravnatelja subotičkog sjemeništa „Paulinum“ **Józsefa Miocsa**, biskupskog tajnika **Mirka Štefkovića** i stalnog đakona **Vinka Cvijina**, čime je i završen je trodnevni znanstveni skup: „Misaona popudbina Tome Vereša“.

Slavlje 50. obljetnice sjemeništa i gimnazije „Paulinum“

Piše: *Dragan Muharem*

Prije 50 godina, školske 1962./1963., započela je s radom Klasična biskupijska gimnazija i sjemenište „Paulinum“ u Subotici, zahvaljujući zalaganju tadašnjeg biskupa Matije Zvekanovića. Uz nemale poteškoće, ova jedina katolička škola u Srbiji djeluje neprekidno sve do danas. Iako je škola u državi priznata tek 2004. godine, odgojila je mnoge generacije svećenika, profesora, liječnika, umjetnika, diplomata, a svoje obrazovanje stekla su i četiri biskupa.

Povodom značajnog jubileja, 4. prosinca, upriličena je centralna proslava na kojoj je, kao najviši predstavnik Crkve, nazočio kardinal **Zenon Grocholewski**, prefekt Kongregacije za katolički odgoj. Uz biskupa domaćina, **dr. Ivana Pénzesa**, prisutni su bili biskupi Beogradske metropolije, predstavnici civilne vlasti, školstva i kulture, te napose djelatnici, učenici i roditelji gimnazije i sjemeništa „Paulinum“.

Program proslave započeo je jutarnjom molitvom u kapeli sjemeništa, koju je predvodio kardinal Grocholewski. U kratkom obraćanju učenicima istaknuo je važnost molitve u njihovu životu. „Pređragi, nemojte zanemariti molitvu, volite je i usavršujte! Molitva nije uvijek laka, ali onaj koji stvarno zna moliti, tko zna razgovarati s Gospodinom kao s Ocem, taj ima na raspolaganju veliki izvor svjetla i duhovne jakosti, prave kršćanske radosti i apostolskog poleta“, rekao je kardinal.

Svečana akademija

Nakon susreta s odgojiteljima, profesorima, učenicima i drugim djelatnicima „Paulinuma“, program je nastavljen u svečanoj vijećnici subotičke Gradske kuće, gdje je upriličena akademija. Prepuna dvorana bila je pretijesna primiti sve oni koji su na neki način povezani s „Paulinumom“. Na početku akademije nazočnima se obratio rektor sjemeništa i ravnatelj gimnazije **mons. Josip Miocs** koji je govorio o povijesti „Paulinuma“. Prije toga pozdravio je među gostima beogradskog nadbiskupa **mons. Stanislava Hočevara**, biskupa zrenjaninskog **mons. Ladislava Németa**, gradonačelnika **Modesta Dulića**, generalnog konzula Republike Hrvatske **Dragana Đurića**, generalnog konzula Republike Mađarske **Tamása Korsósa**, predsjednika Mađarskog nacionalnog vijeća **Tamása Korhecza**, **Anđelu Horvat** u ime HNV-a, pred-

sjednika Njemačkog nacionalnog vijeća **Lászla Gencea Mandlera**, predsjednicu skupštine grada **Mariju Kern-Sólya**, svećenike, bivše učenike, profesore, učenike i roditelje učenika Paulinuma, direktore poduzeća te nazočne dobročinitelje.

Rektor Josip Miocs podsjetio je na 1938. godinu kada je otvorena prva gimnazija Paulinum, koja je 1944. godine odlukom tadašnjih vlasti ukinuta, a zgrada je oduzeta. Nakon toga se 1962./1963. godine skromno otvara „drugi“ Paulinum u okviru biskupskog doma, da bi 1965. godine počeo rad u vlastitoj zgradi kolegija.

Prvo predavanje o važnosti odgoja imao je nekadašnji učenik a sada zrenjaninski biskup mons. Ladislav Nemet, koji se u svom izlaganju osvrnuo na tek objavljene statističke podatke nedavnog popisa stanovništva, koji su u mnogočemu poražavajući, napose što se tiče budućnosti mlade generacije. Prema popisu Srbija je od 228 rangiranih zemalja na 212. mjestu po prirodnom prirastu, a na 14. po mortalitetu. U to je uključen negativan trend napuštanja zemlje i „odljev moz-gova“, istaknuo je biskup Nemet. „Sve je manje škola, nastavnici gube posao, imamo duhovnu krizu od 90-ih godina, koju su ratovi produbili i koju vidimo na svakom koraku. Ne vidim ni duhovni ni politički faktor koji će uliti nadu, imamo krizu autoriteta, nasilje u školama. To je ogroman potencijal da Crkva i vjerske organizacije pokušaju predstaviti pozitivnu sliku svijeta. Tu je i pitanje cilja odgoja. Škole pružaju informaciju, a odgoj služi formiranju zrelih osoba. Mladima nije dosta pružiti informacije, diplome, već ih treba podučiti da postanu odgovorni i zreli ljudi“, rekao je biskup Nemet.

Predavanje kard. Grocholewskog

Vrhunac akademije bilo je obraćanje prefekta kongregacije za katolički odgoj, uzoritog gospodina kardinala Zenona Grocholewskog. U predavanju, naslovljenom „Izazovi odgoja u općoj Crkvi“, kardinal je na početku izlaganja izrazio zahvalnost i ohrabrenje od strane Kongregacije za katolički odgoj za „velikodušnu službu svima koji, u vašoj cijenjenoj Zemlji, djeluju na području odgoja i školstva“. „Ustanova

Uz glazbene točke u izvedbi sjemenišnog zbora „Schola cantorum“, pod ravnanjem mons. Josipa Miocsa, recitacije učenika 4. razreda **Matije Merkovića** na latinskom jeziku, klavirsko-violinskog dueta učenika **Paula Oszkára** i prefekta **Lászla Baranyija**, te pratnju **prof. Dragana Muharema**, ova akademija dobila je još svečaniji ton.

Sveta misa kao kruna

Nakon prigodnog koktela, razgovor s novinarima nastavljen je na konferenciji za tisak gdje je kardinal Grocholewski spomenuo kako je na pomolu potpisivanje ugovora između Vatikana i Srbije o međusobnom priznavanju akademskih stupnjeva. Kardinal je tijekom boravka u Srbiji održao predavanje na pravoslavnom Teološkom fakultetu u Beogradu na temu važnosti teologije na državnim sveučilištima. „Moj posjet je ohrabrenje katolicima na otvaranje drugih škola, možda i gimnazije“, rekao je kardinal.

zbog koje smo se danas okupili na slavlje važni je dio povijesti i bogatstva ovog grada, mjesta susreta kultura i naroda. U ovom sjemeništu i školi odgojeni su brojni laici i klerici, koji su zadužili zajednicu doprinosom kulturnom i vjerskom životu. Ova ustanova utemeljena već krajem prvog svjetskog rata, nakon što je pod komunističkom vlašću doživjela bolni prekid 1944. godine, uskrsnula je 1962. godine, u nimalo jednostavnom kontekstu i po cijenu velikih žrtava. Povijest Paulinuma, jedine katoličke škole u Srbiji, rječit je znak doprinosa koju ona, nadahnutu kršćanskim vrednotama,

daje kulturi i obrazovanju. Radi se o doprinosu koji još i danas ima svoj značaj u ponekad ne baš jednostavnom kontekstu i pred novim izazovima“, rekao je kardinal Grocholewski. U svom izlaganju zaustavio se na doprinosu koji je škola, katoličkog nadahnuća, pozvana dati čovjeku u međunarodnom kontekstu i u današnjoj Europi. U daljnjem izlaganju, koje je simultano prevedeno na hrvatski i mađarski jezik, kardinal se osvrnuo na sveobuhvatno poimanje odgoja, važnosti izgradnje cjelovite i zrele ljudske osobe, te specifičnostima koje mogu pružiti katoličke škole u svijetu, napose u Europi. Prenio je ohrabrenje za velikodušnu službu u odgoju i školstvu, i ukazao na podatke po kojima u svijetu u oko 200.000 tisuća katoličkih škola uči oko 50 milijuna djece. On je poručio: „Duboko sam uvjeren da je škola katoličkog nadahnuća nositeljica odgojnog projekta u kojem je ovo sveobuhvatno poimanje odgoja, koje proizlazi od promatranja istine o čovjeku, ne samo prisutno, nego je duša tog odgojnog projekta“. Svoje predavanje kardinal je zaključio ističući veliki ispit odgoja u krizi civilizacije i potpunog poraza duhovnog. Ukazao je na duhovni barbarizam koji se dešava kroz zamjenu cilja i sredstava u našem tehnološkom dobu, te u konfuziji pluralizma, čega treba očuvati otvorenost k nadnaravnom.

U konačnici obilježavanja ovog velikog jubileja sjemeništa i gimnazije „Paulinum“ slavljen je sveta misa u subotičkoj katedrali, koju je predvodio kardinal Grocholewski u zajedništvu s biskupima metropolije i svećenicima Subotičke biskupije, uz sudjelovanje velikog broja vjernika. Osvrćući se na poruku evanđelja, kardinal je ponovno istaknuo važnost vjere koja se njeguje svaki dan. Svetom misom u katedrali završena je centralna proslava obljetnice „Paulinuma“. No, ona se nastavlja do kraja školske godine kroz različite priredbe i susrete, kojima se želi označiti ovaj zlatni jubilej.

Molitva u evanđeljima (9)

Tražite najprije Kraljevstvo Božje

Piše: mr. o. Mato Miloš, OČD

Nemojte, dakle, zabrinuto govoriti: „Što ćemo jesti?“ Ili: „Što ćemo piti?“ ili: „U što ćemo se obući?“ Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo nadodati. (Mt 6, 31-34)

Naš odnos s Bogom živim je autentičan ako se ostvaruje u životu. Čovjek se u molitvi stavlja pred Isusa, Očevu Lice, čitavim svojim bićem. Molitva nije povlačenje u sebe, bježanje iz stvarnosti života. Naprotiv, molitva uspostavlja konkretne odnose i bitne okvire zajedništva. S pogledom u Božju budućnost stvarnost se živi i prihvaća, gradi i osporava. I život se preobražava u stalni prinos Bogu, u duhovnu žrtvu te svojim temeljnim sadržajem ulazi u službu svijetu i za svijet. Stoga treba steći neke osnovne molitvene stavove. Molitva je u suprotnosti s današnjim vremenom i kulturom gdje se smatra da se sve može učiniti, steći, i kupiti. Kršćanska molitva se temelji na logici besplatnosti, što je sastavni dio svakog ljudskog odnosa. Moliti ne znači u prvom redu „tražiti“ da bi se imalo, nego odgovoriti Bogu da bi se „bilo“. U tom smislu molitva je potpuno neproduktivna. Odbija produktivnost i korisnost da bi stekla dinamiku primanja i slušanja, intuicije i raspoloživosti, da bi mogla ljubiti. Ono što čovjeka čini čovjekom jest njegova ljubav, da može ljubiti i dati se ljubiti. Svaki rad ili posao, pa tako i molitva treba biti dar ljubavi. Ako se rad ne pretvara u ljubav, ako se molitva ne pretvara u ljubav, nedostaje im njihova bit.

Stoga, molitvu treba pratiti spontanost i sloboda ljubavi. To ne znači da mi u molitvi nećemo „tražiti“, prositi, jer onaj tko ljubi taj i traži, više od svakog drugog prosi Ljubljenoga. Ali njegova prošnja

prevladava brigu za korisno, za ono što meni služi. Za molitvu kao i za ljubav, prositi znači darivati se, a vrhunac se postiže u kontemplaciji i mistici. Ne zaustavlja se na sebi i svojim očekivanjima, već se potpuno obraća Bogu, njegovim očekivanjima u svezi s nama.

Istinska molitva treba pomagati čovjeku da otkrije dubinu svoga bića i stvari. Rast u molitvi odvija se usporedno s priznanjem prolaznosti stvarnosti i svijeta, s uvjerenjem da treba tražiti samo jedno, a to je Božje kraljevstvo i njegovu pravdu. Tako molitva zadobiva svoje značenje kako u vjerskom tako i u svjetovnom životu. Ne bježati iz svijeta, već prihvaćati neophodnu službu za svijet, kritički se i stvaralački zauzimati u preobrazbi stvarnosti. Na taj način molitelj biva kadar položiti svakome razlog svoje nade koja proizlazi iz Evanđelja.

Vrijeme u kojemu živimo, s obzirom na narav Kraljevstva nebeskoga, označeno je svjedočenjem, odnosno, živom sviješću da većeg dara Božjega od Kraljevstva nebeskoga nema. Stoga trebamo više težiti za nebeskim, nego za zemaljskim darovima. Između dara Kraljevstva nebeskoga i raznovrsnih zemaljskih dobara, molitelj, potaknut milošću odozgor, uvijek spremno bira neprocjenjivo blago Božje ljubavi koje potpuno pripada Kraljevstvu nebeskome. Znak toga kraljevstva jest Crkva kao vidljiva zajednica Isusovih učenika i svjedoka koji svojim životom i djelima, svojim

činima i riječima već ovdje i sada djelatno označavaju prisutnost Kraljevstva, iako još ne u punini, nego samo u klici, jer Kraljevstvo zahtijeva još vremena za svoje konačno ispunjenje kad će se Bog očitovati kao sve u svemu.

Budući da nam se približilo Kraljevstvo nebesko, molitelj je pozvan: *Obratite se! Ta približilo se kraljevstvo nebesko* (Mt 3,2). Obraćanje molitelj zadobiva tek u susretu s osobom Isusa Krista, jer samo on konkretno svjedoči ispunjenje Kraljevstva nebeskoga. Susret s Isusom ujedno predstavlja preduvjet ulaska u Kraljevstvo nebesko. Pristupiti Kraljevstvu nije moguće drugačije nego kroz Krista koji za sebe kaže: *Ja sam vrata ovcama. Kroz me tko uđe, spasit će se* (Iv 10,7.9). Naše spasenje, dakle, stoji u samom središtu evanđeoskog navještaja. Pristup samome Isusu spasitelju svijeta i čovjeka, moguć je samo kroz vrata obraćenja. Obraćanje je mukotrpan, strpljiv, ali uz pomoć milosti odozgor mogući obrat načina našeg životnog stila. Obraćanje traži radikalno napuštanje vjere u ovozemaljsko kraljevstvo i ponizno prihvaćanje vjere u sada prisutno ovdje na zemlji Kraljevstvo nebesko. Cijena ulaska u Kraljevstvo nebesko je neprocjenjiva, jer je neprocjenjiva Božja ljubav koja sačinjava njegovu bit. Tko oklijeva s kupnjom te „ulaznice“, još je izvan dosega milosti da bi se „kupila“ milost Kraljevstva. Molitva otvara vrata Kraljevstva.

(nastavlja se)

Sklapanje Saveza i Božić

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Svetkovina utjelovljenja Isusa Krista traži napraviti jedan veći korak u događajima oko Mojsija i Izabranog naroda. Kasnije ćemo se vratiti na povijest izlaska iz Egipta.

Brdo Sinaj – čije se geografsko mjesto ni danas ne zna točno – postalo je temelj prijateljstva između Boga i Izabranih. Mojsije je bio gore na vrhu planine, gdje je Jahve dao zakone, koji će odrediti daljnji tijek života hebrejskog naroda. Sklapanje Saveza se događa u taboru Izabranih, gdje narod kaže: „Sve što je Jahve rekao, izvršit ćemo i poslušat ćemo. Mojsije potom uzme krvi te poškropi narod govoreći: Ovo je krv Saveza koji je Jahve s vama uspostavio...“ (Izl 24,7-8). Od ovoga trenutka nikada više nije moguće odijeliti Jahve od njegova naroda. No, vrhunac ovoga misterija se dogodio na samome brdu. Slušajmo: „Onda se uspne Mojsije... sa sedamdeset starješina Izraelovih. Ondje vidješe Boga Izraelova: podnožje njegovim nogama kao da je bilo od dragoga kamena safira, sjajem nalik na samo nebo“ (Izl 24,9-10). Sklapanje saveza je temelj za „vidjeti Boga“. Ovaj starozavjetni tekst do danas nije moguće sasvim razjasniti, jer se taj doživljaj ne može ponoviti i realizirati u nekim eksperimentalnim okolnostima, tj., jedinstven je. Već Septuaginta, grčki prijevod hebrejskog teksta teologizira (iz II. st. pr. Kr.), i kaže da su vidjeli samo „mjesto“ gdje je Jahve stajao, ne samoga Boga. No, hebrejski označuje Jahve kao direktan objekt gledanja.

Sklapanje saveza je jamstvo

Što se dogodilo? Sklopljen je Savez. Što je Savez? On je jamstvo da Bog nikada neće napustiti svoj narod. Vjerojatno smo primijetili da netko nedostaje... To je Izrael. Od samoga početka narod (zlatno tele), pa preko kraljeva do današnjega dana, povijesni Izrael nije se držao Saveza. Jahve je uvijek bio vjeran, ali Izabrani ne. Imali su njegov Zakon, Bog im se pokazao, gledali su ga. No, taj pogled na Jahve je oslabio i nestao. Narod se neprestano dijelio od ovoga Saveza, tj., od Boga svoga. Kazne su bile velike: sjeverno kraljevstvo, Izrael je nestao pod navalama Asiraca. Juda se srušio pod udarcima Babilonaca, zatim od Rimljana... Jahve je vidio da taj savez

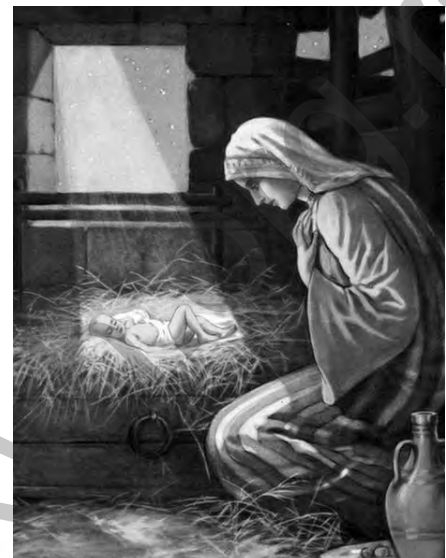
nije stabilan: nije ostvaren od strane čovjeka.

Zato se Bog odlučio na takav korak koji nisu mogli niti mogu zamisliti do današnjega dana ni Židovi, ni muslimani, pa ni budisti, tj. nijedna religija koja je od čovjeka a ne od Boga. Otac je poslao svoga Sina na ovaj svijet. U tom je Sinu sam Svevišnji stupio na zemlju. No, umjesto opisivanja događaja, pitajmo se za smisao takvog čina: zašto je Bog postao čovjekom?

Uzrok je Stari zavjet, tj., ono što povijesni Izrael nije učinio. Mojsije i narod nisu znali savršeno poštivati Savez. Grijeih je uvijek dijelio Izabrane od Boga. Kada se rodio Isus u Nazaretu, onda je Sin postao čovjekom. Isus je pravi čovjek i pravi Bog. Ovdje se skriva bit Očeve namjere. Da bi bilo jasnije izloženo, upustimo se u jednu igru: pretpostavimo da će svaki čovjek na zemlji okrenuti leđa svome Stvoritelju. Do zadnjega čovjeka nitko neće vjerovati u njega. Da li bi se prekinuo Savez između Boga i stvorenja? Isusovim rođenjem, Bog je učinio takav korak da njegov Savez je neuništiv. Da nitko ne vjeruje na zemlji u njega, jedan čovjek bi ipak ostao vjeran, a to je njegov Sin, koji je pravi čovjek i pravi Bog.

Moramo shvatiti da Savez nije kamena ploča ili krv jaraca. **Pravi Savez je osoba, Isus iz Nazareta.** U njemu nikada nije moguće prekinuti savršeno jedinstvo Boga i čovjeka. Savez, onaj vječni, neuništiv je nastao onda kada se rodio Isus u jaslucama, u Nazaretu. U njemu je realiziran. U tom trenutku je Bog ostvario pravo, neizrecivo jedinstvo s čovjekom. To znači da dolazak ovoga blagdana nije neki romantični trenutak

u našem osjećajnom životu, nego egzistencijalni temelj i zemaljskog i nebeskoga života. Savez ne može nitko uništiti, jer u jednoj osobi čovjek neizmjerljivo duboko ljubi svoga Boga. Tako je ljubio da je na križu svojom krvlju poškropio cijeli svijet, da nikoga ne izgubi, nego da sve privede Ocu. Zato se brdo Sinaj nikada nije moglo identificirati, jer ono je bila samo slika, a pravo „brdo“ Saveza je Isus Krist. Nije nam jasno kako su vidjeli Jahve Mojsije i starješine Izraela, ali mi smo ga vidjeli na zemlji, i: „blago vašim očima jer vide...“ (Mt 13,16). Govori u prezentu: tko vjeruje, tko se ispovijeda i pričesti redovito, taj bolje vidi Boga u Isusu, nego Mojsije i starješine Jahve na brdu Sinaj. Još nam samo jedno fali, da i u našim djelima i riječima vide Nazarećanina oni koji su povjereni nama na brigu. To je pravo poštovanje Saveza s Bogom, koji je sklopljen između čovjeka i Boga na dan rođenja Isusa Krista.

Piše: *Antonija Vaci*

Tiha voda brege dere

Nedavno sam na Fakultetu za sigurnost u Beogradu držala predavanje o karakteru i temperamentu i upitala studente tko je od njih introvert. Dočekala me je tišina u do tada veoma aktivnoj skupini. Preformulirala sam svoje pitanje i rekla: „Dobro, tko od vas više voli biti sam nego s ljudima, slušati umjesto govoriti, ne voli konflikte, drugim riječima – ima karakteristike introverta?“ Jedna se djevojka javila rekavši da je poznavala jednu takvu djevojku u srednjoj školi.

S obzirom na to da je na predavanju bilo 90 studenata, a otvorenost se dijeli na ekstroverte (bučne ljude koji vole pažnju i društvo) i introverte (tihe i mirne ljude koji vole samoću), vjerojatnost da se u učionici nije našao baš ni jedan introvert, a da od njih 90 netko poznaje samo jednog, nikakva je. Radi se o tome da se društvo promijenilo. Sramota je biti tih. Sramota je uživati u vremenu koje provodite sami sa sobom. Sramota je ne biti najglasnija i najopasnija osoba na tulumu.

Ovu ideju prvi put plasirali su marketing stručnjaci 20-ih godina XX. stoljeća. Počelo je neprimjetno, pitanjem o tome kako je biti najpopularnija djevojka na tulumu, a odgovor je glasio da će se život tihoj nesigurnoj djevojci zasigurno promijeniti ako počne koristiti određeni prašak za pranje rublja. Ovu ideju nesigurnih usamljenih ljudi koji naglo postaju popularni, brzo su kupili proizvođači sapuna, pjene za brijanje i naravno – alkohola.

Svi smo mi tužni i nebitni dok ne kupimo određeni proizvod, baš onda naš svakodnevni život postaje neprekidna zabava. Ukoliko vam zvuči pre-

tjerano, uključite televizor i pogledajte bilo koju reklamu. Tko od tih ljudi sjedi ušuškan kod kuće i čita knjigu? Možda i naiđete na takvu/og čudaka, ali to je samo njegova sudbina dok ne kupi proizvod koji se reklamira, onda se teleportira, sretan i nasimjan među gomilu prijatelja.

Ideja da su introverti nešto nepoželjno javila se i na smjerovima koje fakulteti nude. Menadžeri i PR stručnjaci preplavili su tržište i grade neki novi marketing. Ironično, ali jedan od najvećih marketinških stručnjaka svih vremena, žena koja je došla na ideju da se na reklami uvijek pokazuje kako se uzima dvije žvakaće /pilule/ vitamina umjesto jednog, kako bi se prodaja udvostručila (tko još nije doživio da mu netko traži „dvije Orbit žvakaće“ – kao na reklami), bila je introvert.

Ne postoji točna definicija introvertnosti, no kako bi približili pojam, navest ćemo nekoliko rečenica koje sadrže neke osnovne osobine introvertnih ljudi oko kojih se većina psihologa slaže. Ukoliko želite procijeniti sebe, na svaku rečenicu odgovorite točno ili netočno, u ovisnosti o tomu opisuje li vas rečenica ili ne.

Prva rečenica: Više volim nasamo razgovarati s osobom nego sudjelovati u razgovoru u velikoj skupini.

Druga rečenica: Više volim pisati poruke nego razgovarati telefonom.

Treća rečenica: Volim biti sam.

Četvrta rečenica: Nije mi baš jako važno biti bogat i slavan.

Peta rečenica: Ne volim prazne

razgovore, ali uživam razgovarati o temama koje su mi zanimljive i važne.

Šesta rečenica: Ljudi mi često kažu da sam dobar/ra slušatelj/slušateljica.

Sedma rečenica: Izbjegavam rizik.

Osma rečenica: Rođendane najviše volim slaviti s dva tri dobra prijatelja ili člana obitelji.

Deveta rečenica: Ne volim govoriti i pokazivati što radim dok to ne završim.

Deseta rečenica: Ne volim konflikte.

Jedanaesta rečenica: Najbolje radim sam.

Dvanaesta rečenica: Osjećam se iscrpljeno poslije izlaska, čak i kada sam uživao u njemu.

Ako ste na većinu rečenica odgovorili potvrdno, vjerojatno ste introvertni.

Ljudi često miješaju introvertnost sa sramom. Ovo su dva potpuno različita pojma. Introvert želi biti sam. Sramežljiva osoba može imati veliku potrebu za društvom, a sjedi doma jer ne zna kako doći do toga društva.

Kao što je već spomenuto, društvo se mijenja i plasira se slika da su introverti manje uspješni, sretni i sposobni, što zasigurno nije istina. Svijet je ljepše mjesto s introvertima, stoga se nemojte sramiti karakteristika introverta koje primijetite u sebi, svojoj djeci ili općenito u ljudima koje volite. Za svakoga na svijetu postoji neka uloga, a za introverte, iako se u ovom glasnom i brzom svijetu to teško vidi, postoje mnoge.

Likovna umjetnost na satu vjeronauka

U Osnovnoj školi „Dušan Radović“ u Novom Sadu vjeroučenici su sa svojom vjeroučiteljicom Eleonorom Mate napravili veoma lijep i kreativan BOŽIĆNI PANO, kojeg prikazujemo u cjelini i u dijelovima, jer zbilja svojom originalnošću zaslužuje pažnju. Crteže u tehnici tempera na temu BOŽIĆ uradile su **Rita Fusko**, učenica III3 i **Ivana Ivanković**, učenica V6 razreda ove

škole. Pri izradi panoa su pomagali i **Akoš Fusko** iz I6, **Andrea Cipo** i **Dušica Cigan** iz IV6, a malena petogodišnja **Zita**, koja još ide u vrtić, već je željela doći na vjeronauk i pomoći, te tako i dala svoj dio: ona je obojila slova! Krasne zvjezdice je napravila Rita, a Andrea je rezala ukrasni zlatni papir. Pano će biti izložen u školi s ostalim panoima sa pravoslavnog vjeronauka.

Vjeroučiteljica
Eleonora Mate

Biblijski kviz u OŠ „Sveti Sava“

U Osnovnoj školi „Sveti Sava“ u Subotici, u četvrtak 6. prosinca 2012. održan je prvi veliki *Biblijski kviz*. Na prijedlog ravnateljice škole i uz podršku Đačkog parlamenta, organiziran je kviz za učenike koji pohađaju katoličku i pravoslavnu vjersku nastavu. Sudionici kviza bili su vjeroučenici od petog do osmog razreda. Iz svake razredne skupine odabrana su po dva predstavnika, tako da su ukupno bile 4 ekipe s po jednim predstavnikom 5., 6., 7. i 8. razreda. Ekipe su bile „miješane“ jer su u svakoj bila po dva predstavnika s katoličkog vjeronauka i po dva s pravoslavnog katehizisa.

Cilj kviza nije bila međusobna „borba“ djece jedne vjerske nastave protiv onih s druge, nego kako bi svi pokazali svoje znanje biblijskog sadržaja. Ovakav cilj je u potpunosti opravdao sva očekivanja. Bilo je vrlo zanimljivo promatrati natjecatelje kako se zajednički dogovaraju, raduju i strepe.

U prvom dijelu kviza bilo je 20 pitanja, a na svako su bila ponuđena tri odgovora od kojih je jedan bio točan. Drugi dio kviza su bile dvije asocijacije. Učenici iz sve četiri ekipe pokazali su izvanredno znanje. Interesantno je i to da su u

publici bila djeca prvih i drugih razreda i po koji učenik iz osmih, budući da je kviz bio u terminu između dvije smjene, pa su mnogi morali biti na nastavi. Iako su najmlađi bili u publici, vrlo su živo bodrili svojim aplauzima starije prijatelje.

S obzirom da su sudionici pokazali odlično znanje, zaslužuju da ih i predstavimo. Predstavnici katoličkog vjeronauka su bili: **Marko Matković** 5.b, **Andrej Vuković** 5.d, **Marija Gabrić** 6.a, **Adrijana Ivandekić** 6.a, **Dario Rogić** 7.d, **Anita Ruski** 7.d, **Matiša Bonić** 8.b, **Filip Šarčević** 8.e i **Andrej Kiš** 8.b. Dio pobjedničke ekipe bili su Adrijana Ivandekić 6.a i Filip Šarčević 8.e. Sve natjecatelje škola je nagradila lijepim nagradama i diplomama. Nakon kviza ravnateljica je upričila prigodno čašćenje za sve sudionike kviza kojima i mi ovdje iskreno čestitamo!

Trenutačno se učenici OŠ „Sveti Sava“ pripremaju za božićni program. Posljednjega dana prvog polugodišta, 21. prosinca naša će škola i ove godine imati veliku božićnu priredbu pod nazivom „Od Božića do Božića“. Do sljedećeg čitanja: Čestit i blagoslovljen Božić!

Vaši prijatelji iz OŠ „Sveti Sava“

sa svojom vjeroučiteljicom
Danicom Mlinko

Divanimo šokački u Monoštoru

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora organiziralo je 17. studenoga 2012. godine večer šokačkog divana. Tom su prigodom recitirane pjesme priznatih pjesnika, kao i pjesnika amatera, koji dočaravaju svakidašnje radosti i jade, te unutarnje nemire, kroz šokačku *rič*. U programu su sudjelovali članovi KUDH-a, od djece pa do seniora, Ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga“, te gosti iz Vajske, Sonte, Bačkog Brega i Sombora.

Multimedijalna večer „Šokadija u književnosti, pjesmi, slici...“ u Somboru

U organizaciji udruge građana „Urbani Šokci“ iz Sombora, 29. studenoga 2012. godine održana je multimedijalna večer „Šokadija u književnosti, pjesmi, slici...“ u Velikoj dvorani Gradske kuće.

U prvom dijelu programa održano je predavanje na temu „Panonizam i šokaštvo“ te predstavljanje dvoknjžja „Panonizam hrvatskog pjesništva“. O knjigama su govorili **mr. sc. Vera Erl, prof. dr. sc. Goran Rem i prof. dr. Sanja Jukić**. U drugom dijelu programa predstavljeni su nosači zvuka „Svatovske pisme Šokaca u Bačkoj“ i „Alaj piva Šokica“ te revija šokačkog tradicijskog svadbenog ruha. U ovom dijelu programa sudjelovale su pjevačke skupine UG „Tragovi Šokaca“ iz Bača, „Kraljice Bodroga“ iz Monoštora i KPZH „Šokadija“ iz Sonte.

Znanstveni skup o identitetu i kulturi bunjevačkih Hrvata

U Fakultetskoj vijećnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održan je od 20. do 23. studenoga 2012. godine, domaći skup s međunarodnim sudjelovanjem „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“ u organizaciji Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Skup je organiziran u sklopu znanstvenog projekta „Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca“ voditeljice prof. **dr. sc. Milane Černelić**. Četverodnevni znanstveni skup „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“ održan je kroz deset sesija na kojima su razmatrane teme vezane za etničke identitete, istaknute pojedince, jezik i govor, te povijesne i etnološke teme, a posljednjeg dana skupa organiziran je i stručni izlet u Krasno i Senj.

Među predavačima su bili i Subotičani, **dr. sc. Slaven Bačić, Stevan Mačković, Tomislav Žigmanov, Katarina Čeliković, Ljubica Vuković Dulić i Marinko Piuković**.

Tavankutska izložba Cilike Dulić Kasibe u znaku 80. rođendana

U Galeriji Prve kolonije naive u tehnicu slame u Tavankutu otvorena je 24. studenoga 2012. godine prva samostalna izložba slika u Tavankutu slikarice Cilike Dulić Kasiba u povodu njezina osamdesetog rođendana.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Galerija Prve kolonije naive u tehnicu slame iz Tavankuta okupili su na izložbi prijatelje Cilike Dulić Kasiba, obitelji i ljubitelje naivne umjetnosti u kojoj je ona vodeća slikarica. Nakon programa otvorenja prikazan je dokumentarni film o životu i radu Cilike Dulić, autora **Rajka Ljubića**.

Predstavljena monografija KUD-a „Vladimir Nazor“

Monografija tiskana u povodu 75. obljetnice somborskog Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ predstavljena je 7. prosinca 2012. godine, u velikoj dvorani županijskog zdanja u Somboru. Monografija bilježi rad društva od 1936. godina kada je osnovan „Mirosljub“, pa do 2011. godine kada je ova, jedna od najstarijih hrvatskih udruga u Vojvodini, obilježila 75 godina rada.

Subotičko predstavljanje časopisa „Kolo“

Tematski broj časopisa „Kolo“, posvećen suvremenom pjesništvu vojvođanskih Hrvata predstavljen je u Subotici 30. studenog 2012. godine, u čitaonici Gradske knjižnice, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Izbor pjesničkih ostvarenja predstavili su pročelnik Odsjeka za slavenske jezike i književnosti **red. prof. dr. Zvonko Kovač**, glavni urednik „Kola“ **mr. sc. Ernest Fišer** i autor antologijskog izbora **prof. Tomislav Žigmanov**.

Godišnji koncert HKUD-a „Vladimir Nazor“ u Somboru

Već po tradiciji, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ obilježava obljetnicu društva 6. prosinca. Godišnji koncert, na kome su se predstavile sekcije „Nazora“, ove je godine održan 8. prosinca 2012. godine, u Hrvatskom domu u Somboru. Predstavljen je i 60. broj „Miro-ljuba“, lista kojeg već petnaest godina izdaje HKUD „Vladimir Nazor“. U povodu obilježavanja obljetnice HKUD-a „Vladimir Nazor“ priređena je i izložba fotografija pod nazivom „Lica Bačke“, subotičkog fotografa **Augustina Jurige**.

Redoviti susret predstavnika hrvatskih udruga kulture u Vojvodini

Kalendar manifestacija i nastavak obilježavanja obljetnica hrvatskih velikana u 2013. godini bile su teme redovitog polugodišnjeg sastanka predstavnika vojvođanskih hrvatskih udruga kulture, koji je održan 8. prosinca 2012. godine, u sjedištu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici, u suorganizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Zbog loših vremenskih prilika, na sastanku su bili nazočni predstavnici petnaest udruga kulture.

Za kalendar manifestacija u 2013. godini udruge su prijavile ukupno 133 manifestacije, od kojih 50 glavnih.

Projekt obilježavanja značajnih obljetnica hrvatskih kulturnih velikana bit će nastavljen i iduće godine. Među ostalim, u planu je obilježavanje 100-tih obljetnica rođenja dvaju književnika i svećenika **Alekse Kokića** iz Subotice i **Josipa (Joze) Pašića** iz Monoštora, a zajednica će se prigodnim programima sjetiti i kulturnog djelatnika, pripovjedača i publicista **Živka (Živana) Bertića** (Kukujevci, 1875. – Zemun, 1938.), te učitelja i glazbenika **Franje Štefanovića** (Petrovaradin, 1879. – Petrovaradin, 1924.).

Deset godina Hrvatskog nacionalnog vijeća

Deseta obljetnica od dana izbora prvoga saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV), 15. prosinca, jednog od četiriju praznika hrvatske zajednice u Srbiji, svečano je obilježena 14. prosinca u Velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“.

Tom je prigodom, predsjednik HNV-a **dr. sc. Slaven Bačić**, među ostalim rekao: „Snaga i dignitet krovnog tijela hrvatske zajednice u Vojvodini i Srbiji oslikava se u legitimitetu koji vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća imaju temeljem izbora i voljom birača koji su taj izbor obavili, kao i ovlasti koje imaju spram Ustava i zakona ove zemlje“, ali upozorava da se ovo tijelo još uvijek nerijetko tretira kao skupina svojevrsnih dobrovoljaca.

„Današnja pozicija HNV-a ne znači da je sve savršeno. Mogli bismo bolje i puno toga nedostaje kao bismo dobili organizaciju s mogućnošću bolje korespondencije s vlastitim ovlastima. Ali, čini mi se da smo, nakon deset godina prema puno parametara postali uzor manjinske samouprave za druga nacionalna vijeća u ovoj zemlji.“

U okviru republičkih tijela, osim mađarskog, bošnjačkog i slovačkog vijeća, spadamo među najbolje organizirana, s ponosom ističe **Slaven Bačić**.

U prigodnom kulturnom programu sudjelovao je mješoviti pjevački zbor Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Jelačić“ iz Petrovaradina, festivalski orkestar Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ pod ravnanjem **Mire Temunović**, kao i djeca iz vrtića „Marija Petković Sunčica“.

Svečanosti su, uz generalnog konzula Generalnog konzulata RH u Subotici **Dragana Đurića** i članove diplomatskog kora Republike Hrvatske, prisustvovali i dogradonačelnik Subotice **Blaško Stantić**, predstavnici hrvatskih udruga kulture, kao i ravnatelj škole u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku. /**S. Jurić**/

Božićni koncert HKC „Bunjevačko kolo“

U Velikoj dvorani Centra u nedjelju 16. prosinca 2012. godine održan je božićni koncert folklornih skupina HKC-a „Bunjevačko kolo“.

Iako u vrlo teškim uvjetima, budući da je Centar u stečaju, članovi folklornih skupina pripremili su vrlo bogat program i prikazali ga brojnoj publici. Među posebno zanimljivim točkama bile su one u izvođenju veterana koji su pokazali zavidno umijeće i energiju u igri.

Zv

IN MEMORIAM

Đuro Rajković (1937.-2012.)

Ponosni smo na vrsnog glazbenika, glazbenog pedagoga i poznavatelja hrvatske glazbene baštine u Vojvodini i tužni zbog njegova odlaska. Bila je čast poznavati gospodina Đuru Rajkovića i surađivati s njim na polju hrvatske kulture.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

DAR NA DAR

Radujemo se Božiću! Radujemo se malenom Isusu za koga pripremamo naše kuće i naša srca. U domovima pripremamo jelke, jaslice, „betlehem“, a srca čistimo od grijeha kako bismo bili što sretniji. A onda dolaze darovi – to je ono što svi volimo. Ali, još je ljepše od primanja darova – DARIVANJE. Puno toga možemo sami napraviti. Vidjela sam kako djeca u kreativnim radionicama pripremaju vrlo maštovite darove: jelke od časopisa, pa mirisne vrećice pune ružinih latica, ukrasne okvire za fotografije i mnoštvo sitnica. Može to biti i lijepa čestitka, na kojoj je najvažnije da je napisana i urađena vašom rukom.

Pogledajte kako se raduju oni kojima dajete dar! Kada darujete, dajete Malom Isusu! A njemu se svi radujemo jer se djetetu svaki čovjek raduje.

Neka ovaj Božić bude pun radosti, a osmijeh i lijepa riječ neka budu uvijek s nama i na nama!

Vaša Zvončica

Živa božićna slika u Lemešu

ZAŠTO VOLIM BOŽIĆ?

Svake godine slavimo Božić. A pred Božić su zornice. Za svaku zornicu mi Anđeo dođe i probudi me tihim glasom. Jako sam pospana, ali želim budno dočekati Isusovo rođenje. U našoj crkvi sv. Josipa Radnika, ispred oltara je adventski vijenac. Svake nedjelje upalimo po jednu svijeću. Ukupno ih ima četiri. Božić je moj omiljeni blagdan. Prije Badnje večeri kitimo jelku. Uvečer moja sestra nosi svijeću. Na stolu su jabuke, orasi, bijeli luk i med. Zatim ide grah. Pa onda pečena riba. U ponoć idemo na polnoćku. Tamo uvijek bude neki igrokaz. Svake godine budem anđeo. Na kraju mise dobijemo u crkvi darove. Kada se vratim kući, sačekava me dar od Isusa. Čudno, On je tako mali, a nosi svakome djetetu dar.

Najviše volim Božić jer je pun ljubavi i pažnje.

JOSIPA STANTIĆ, 4b, Đurđin

Božićni dan stigao je sad. Tražimo poklone i po livadi trčimo sad'.

Božić. Za Isusovo rođenje radimo i „družimo“ se s jelkama. Kada se posljednja zornica završi, nosimo listove s naljepnicama.

Navečer smo svi oko stola i razmjenjujemo poklone. Božić, Božić je divan blagdan, svi čekamo Isusa. U ponoć stavljamo kape i krećemo po snijegu na Misu, da radosno pjevamo pjesme od sveg srca.

Prosinac je posljednji mjesec u godini, u kojem se puno bavljamo i radujemo. Eh, da je Božić svake nedjelje!

DORIS ORAČIĆ, 4a, Đurđin

Sveti Nikola darivao je djecu iz škole „Žarko Zrenjanin“ koju je dovela katehistica Zorica Svirčev u župu sv. Roka u Subotici

Sv. Nikola je želio saznati kakva su djeca koja ga tako radosno očekuju...

PREPORUKA

**Prekrasne knjige TEOVIZIJE
možete naručiti
(Informacije u Uredništvu Zvonika)**

Sabine Eujen:

S ANĐELIMA U ŠKOLU

Anđeli predočuju ljudsku čežnju za pomoć i zaštitu. Učenici također trebaju njihovu pomoć u školskoj svakodnevnici. Autorica je u knjizi predstavila 33 anđela, koji imaju osobitu ulogu u životu školaraca; tekstovi ohrabruju učenike da se u procesu odrastanja pouzdaju u pomoć i potporu Boga i anđela.

Stranica: 144 - Cijena: 50,00 kuna

Brankica Blažević:

BIJELA ŠUMA

Ilustracije: Manuela Vladić-Maštruko

Tekst slikovnice namijenjen je najmlađima, djeci predškolskog uzrasta. Priča počinje jedne noći kada je jedan patuljak, koji nije imao prijatelja, ukrao šumi njen zimski ukras: sav snijeg. Vila, drugi patuljci i svi ostali šumski stanovnici krenuli su u potragu za kradljivcem želeći šumi vratiti njenu zimsku čarobnost. Jesu li uspješni saznat ćete na stranicama ove lijepe slikovnice.

Stranica: 22 - Cijena: 65,00 kuna (tvrdi uvez)

Stjepan Lice:

BOŽIĆ U ORAHOVOJ LJUSCI

Knjiga priča o Božiću i božićnom ugođaju od kojih je dio napisan prema istinitim zgodama.

Stranica: 82 - Cijena: 20,00 kuna

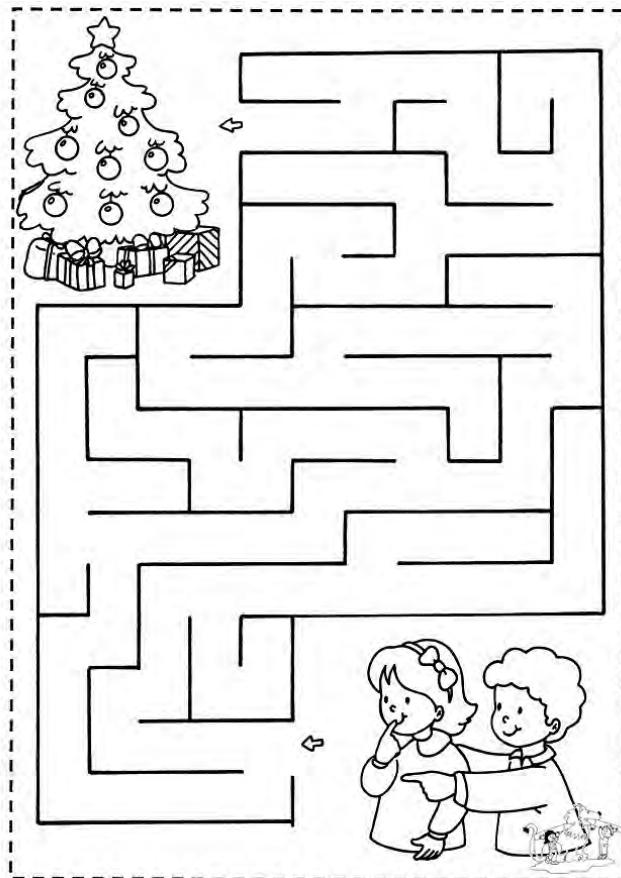
Božidar Prosenjak:

LEGENDE O SVETOM NIKOLI

Bogato ilustrirana slikovnica s legendama o životu djeci dragog sveca.

Stranica: 42 - Cijena: 50,00 kuna

**HVALA TEOVIZIJI
NA DAROVANIM KNJIGAMA
ZA NAGRADNU IGRU ZVONIKA!**

**SRETNI DOBITNICI
BOŽIĆNE NAGRADNE IGRE**

Dragi Zvončići,
nije stiglo puno vaših kupona, ali Uredništvo je ipak pripremlilo deset lijepih nagrada!

Svi ste ispravno odgovorili da je papa Benedikt XVI. otvorio GODINU VJERE koja će trajati od X. mjeseca 2012. do XI. mjeseca 2013. godine.

Čestitamo sretnim dobitnicima lijepih božićnih nagrada!

1. **Nikola Sudarević**, Subotica – „Betlehem“
2. **Regina Dulić**, Đurđin - Anđeo
3. **Tamara Bačlija**, Stari Žednik – Anđeo
4. **Tomislav Rožić**, Bač – Godišnja pretplata na Zvonik
5. **Martin Vukov**, Subotica – Legende o svetom Nikoli
6. **Martina Šereš**, Kelebija – knjiga Božić u orahovoj ljusci
7. **David Takač**, Palić – Katekizam „Vjerujem“
8. **Ana Kujundžić**, Subotica – knjiga Ljestve za nebo i CD s pjesmama ocu Gerardu
9. **Sanja Horvat**, Novi Sad – Subotička Danica
10. **Milica Vuković**, Ljutovo – knjiga Bijela šuma

Prekrasne knjige darovala je izdavačka kuća TEOVIZIJA iz Zagreba, a ako je netko zainteresiran, može ih naručiti u Uredništvu Zvonika.

Magične kugle

Znaš one staklene ukrase kojima se kite božićni domovi? Mogu se pronaći još jedino na boru kod po koje majke. Te *caklene kuglje* su odista čarobne. Njihova moć počiva u snazi smijeha.

Pamtim kako je bilo ugledati vlastiti ili čiji tuđi izduljeni nos, ogromna kao iscerena usta, uvećane oči i uši. U zaokrugljenom, tu i tamo pobijeljenom i hrapavom odrazu na ukrasu ništa nije bilo proporcionalno. Pucao je iskreni i dobronamjerni smijeh poniznih i prostodušnih ljudi jer se nitko nije *uvridio*.

Ima *caklenih kuglja* po *dućanima* ali za velike novce. Zbog toga su za prijatni ambijent i dobru atmosferu zimskih dana postale zadužene plastične kugle. Lakše je i praktičnije jer se na njih ne mora toliko paziti kada se pakiraju, djeca slobodno mogu prilaziti pa i povući okićene grane, komfor proizlazi iz toga što se više ne moramo toliko uvlačiti stolicama pod stol jer neće biti velike štete ako se netko i malo jače očeše o *granu*, ali nema više onoga smijeha... Kao da smo postali nešto bitni, uvrjedljivi, rezervirani i nepovjerljivi.

Što se doista dogodilo sa ukrasnim *caklenim kugljama*? Mislim da smo prepoznali u *njevim* picassovskim odrazima

našu zrcalnu svakodnevicu, našu realnost. Zaprepašteni isto-vjetnim prizorom, koji nije postao smiješan, zatvorili smo oči i uklonili kugle u želji da ostanemo skriveni, dopadljivi sebi i drugima, po mjeri današnjeg izokrenutog svijeta.

Kugle koje i dalje, po pravilu, kao urokljive, intrigiraju i mame ljude su staklene kugle koje predskazuju budućnost. Želimo saznati budućnost kao da nam sadašnjost ne govori dovoljno, kao da ništa ne poručuje. Znaš, ja ne želim vjerovati u budućnost koja će me zadesiti i *udesiti* – želim vjerovati u budućnost koju sama mogu kreirati. Naš odraz u zrcalu je taj koji uistinu predskazuje jer objašnjava – naš nos izduljen je u laži, magareće uši u gluposti, uvećane su nam oči i usta zbog neumjerenosti u riječima i hrani. Više je nego jasno da nije problem u *kugljama* već u onome tko se u njima ogleda, jer okorio u nečistoći često neće priznati pogrešku, pa se ne može nasmijati samome sebi u brk i prihvatiti nužnost promjene.

U novoj godini – koja nam se smiješi, koja nam prijete, koja izaziva – nemoj zaboraviti da postoji netko veći od tebe, da se smiješ na svoj račun i da pročišćavaš svoje srce, riječi i djela. Tada će i budućnost biti vidljiva i u tvojim rukama i to – blagoslovljena!

Blagoslovljen Božić i sretna Nova!

Nevena Mlinko

Obavijesti

- U mjesecu prosincu nema tribine za mlade.
- Misa za mlade održat će se 4. 01. 2013. s početkom u 20 sati u kapelici Crne Gospe u Franjevačkoj crkvi.
- Slušajte Radio Mariju na www.radiomarija.rs (90,7 MHz) i emisije namijenjene mladima: srijedom u 21.30 sati emisija „U svjetlosti hodimo“ i ponedjeljkom u 21.30 sati emisija „Kateheza za mlade – kateheza mladih“ (repriza: subotom u 10 sati).
- Prikači i ti svoj vagon s putnikom za Isusa – polazi **Vlak vjere!**
Upute:
Odaberi jednu osobu – uz pomoć Duha Svetoga i svoga srca izaberi jednog od svojih prijatelja ili neprijatelja, osobu za koju bi više od svega volio da joj Bog podari milosni dar vjere;
Moli „Vjerovanje“ – svaki dan budno, koncentrirano i pobožno, stojeći ili na koljenima, izmoli molitvu vjerovanja i prikaži je za odabranu osobu;
Post i žrtva – najmanje jedan dan u tjednu posti ili prikaži neku žrtvu na nakanu buđenja i jačanja vjere u tvoga i Božjeg „izabranika“;
Živi svoju vjeru – radosno i nasmijano, dostojanstveno i nekompromisno nastoji živjeti kao pravi kršćanin.

Gdje je tama da donosim svjetlo

U noći i slabi sjaj svjetiljke prostire se nadaleko. Iako ga okružuje tama, ona mu ne može ništa. Ta slika s početka Ivanova evanđelja toliko je duboka, a jednostavna i razumljiva. To Svjetlo pokazuje nam Istinu. Bez njega sve postaje zamršeno, nejasno, zbunjujuće i zastrašujuće. Kad god nestane svjetla u našim očima, u čovjeku ne vidimo ono dobro i lijepo. Gledamo ga samo površno, vidimo samo njegova djela koja osuđujemo i riječi koje nas ranjavaju. U polutami vidimo samo obrise, ali ne i boju njegovih očiju. Ne vidimo ono duboko u njemu, toliko dragocjeno i jedinstveno. Potrebno nam je Svjetlo koje u svemu otkriva smisao.

Koliki hodaju u tami spotičući se o kamenje koje ne vide. Oči zaklanjaju od Svjetla jer se boje da će vidjeti nešto s čime se ne mogu suočiti. Nikada ne sklone ruke s očiju kada ih Svjetlo obasja i propuštaju veličanstveni pogled koji im se otkriva. Nastavljaju teturati u tami i oslanjati se na svoje nesigurne korake. Korčaju u strahu i nepovjerenju.

Vidiš li takve koji lutaju? Oko tebe su i čeznu za tim da pobijede strah i progledaju. Netko im samo treba pomoći da sklone ruke s očiju i dopuste Svjetlu da im pokaže Istinu. Možda ih ona straši. Možda se boje da se neće moći nositi s njom ili da će otkriti svoje slabosti. Čvrsto drže ruke na očima. Da dopuste Svjetlu da ih obasja, možda je dovoljno zagrliti ih. Kada ruke s očiju rašire u zagrljaj, iznenadit će se Svjetlu koje nisu htjeli vidjeti. Ono pokazuje Istinu koja oslobađa, koja otvara vidike vječnosti.

Ana Ivković

Žurba vs. čekanje

Cijeli život nešto čekamo. Čekamo da završimo osnovnu i srednju školu, pa fakultet, a zatim čekamo da se zaposlimo. Čekamo na stajalištu da napokon dođe bus koji kasni već 15 minuta dok se mi smrzavamo na hladnom vremenu. Čekamo u redu na šalterima. Čekamo da nas netko nazove. Čekamo da nam dođu gosti... Čekanje, čekanje, čekanje vs. žurba, žurba, žurba... Stalno nekamo žurimo i nešto čekamo. Nešto ili nekoga.

Prošli Advent čekala sam i ja jednu posebnu osobu. Pripremala sam se za Njegov dolazak. Da, čekala sam Isusa. Spremala sam kuću, sobe. Otišla sam i u šoping da bih imala što prikladno za obuču za predstojeće blagdane. Naravno, istodobno sam se pripremala i za doček nove godine jer je to neposredno nakon Božića. Trebalo je skupiti nešto novaca za sam doček (znate kakav je studentski život – nikad se nema dovoljno novca), trebalo je kupiti haljinu, cipele. Naravno, tu su i nezostavni detalji poput pravljenja frizure ili nadogradnje noktiju. Ali, dobro, ja sam odlučila dočekati Isusa. U međuvre-

menu sam posjetila svoje prijatelje ili sam se našla s njima u gradu, na kavi. A onda sam se sjetila da je za manje od mjesec dana ispitni rok i da bih trebala učiti. I stvarno sam učila. Jednog je dana došla mama i rekla mi da se bliže blagdani. Sad je na redu bilo pravljenje kolača. A potom sam jedan dan izdvojila za božićni vašar gdje sam kupila kuglice i žaruljice za bor-

Rodio sam se kao siromah da ti u meni možeš naći sve svoje bogatstvo.

Rodio sam se malen da ti ne želiš vladati drugima.

Rodio sam se u staji da ti naučiš posvećivati svaki prostor.

Rodio sam se u špilji da svaki čovjek dobre volje ima pristup k meni.

Rodio sam se slabašan da me se nikad ne bojiš.

Rodio sam se bez oružja da ti imaš povjerenje u moju dobrotu.

Rodio sam se iz ljubavi da ti nikad ne sumnjaš u moju ljubav.

Rodio sam se noću da povjeruješ kako mogu prosvijetliti svaku stvarnost.

Rodio sam se gol da se ti možeš odreći samoga sebe.

Rodio sam se kao čovjek da se ti nikada ne sramiš biti ono što jesi.

Rodio sam se kao čovjek da ti možeš postati Bog.

Rodio sam se kao Marijin sin da ti možeš imati majku.

Rodio sam se kao sin kojeg je Josip prihvatio da ti razumiješ kako je pravi otac onaj koji daruje ljubav i zaštitu.

Rodio sam se u jednostavnosti da ti ne budeš kompliciran.

Rodio sam se ponižen da ti možeš izbjeći svaku oholost.

Rodio sam se u skrovitosti da ti možeš izbjegavati svako isticanje.

Rodio sam se kao dijete, da ti naučiš biti jednostavan kao dijete.

Rodio sam se zbog tebe, da svi možemo poći u kuću Očevu.

Lambert Noben

jatelja, a ja sam ga dočekala na brzinu. A kako je brzo došao, tako je brzo i prošao. Potisnula sam Ga u najmanji kutak svog srca. Tu je On bio cijele godine sa mnom, ali Mu nisam dopuštala izaći van.

U Adventu ove godine odlučila sam da će biti drukčije. Jer mi smo stalno u vremenu nekog čekanja. Uvijek nešto čekamo. Sad je to bio Božić. Vjerojatno nismo baš bili sigurni što čekamo, ali mi smo nešto čekali. Isusov rođendan je lagan i očit odgovor. Ako pogledamo što smo sve radili i ne radili ovih dana i kad sve podvučemo, zbrojimo i oduzmemo, jesmo li sigurni da smo dočekali Isusov rođendan? Ili smo čekali sve one detalje koji čine Božić ugodnijim i ljepšim? Jesmo li opet učinili isto kao i prošle godine? Ili

smo ove godine ipak mislili na bližnje, na siromašne, na ostavljene? I jesmo li se pripravili duhom i srcem za Isusov dolazak? Jesmo li očistili i poravnali putove za Isusa do našeg srca? Ako nismo, prionimo na posao. Još nije kasno, nikada nije kasno...

Sretan i blagoslovljen Božić!

Marina Gabrić

I tek posljednje nedjelje, kada smo slavili dan naših otaca, tek tada sam shvatila da je do Božića ostalo još par dana.

Čitav Advent sam provela u žurbi, čekajući tu posebnu osobu, čekajući Isusa, a da se nisam ni osvrnula pogledati Ga, pitati Ga kako je i treba li mu što. I tako mi je došao Božić, dan rođenja Moga pri-

Duhovna obnova mladih

Uzor vjere – mi!?

Piše: Kristina Ivković Ivandekić

Smatramo li mi Isusa doista prijateljem? Jesmo li dobri vjernici ili idemo u crkvu iz navike? Svjedočimo li svoju vjeru ili gubimo dostojanstvo izgovarajući se kako je krivac naše okruženje, sadašnja situacija u svijetu (kojoj i mi sami doprinosimo). Vjera nas čini jakima poput stijene! Ako vjerujemo u našeg Spasitelja, ako smo svjesni Njegove žrtve za nas, nećemo imati razloga za brigu, jer ćemo u svakom trenutku znati da je On tu.

O ovome i još mnogo čemu se govorilo na duhovnoj obnovi kroz razne prezentacije, meditacije, igre i predavanja koju je vodila predavačica **Katarina Ralbovsky**. Tema duhove obnove je bila „Svjedoci vjere i uzor Ivan Pavao II.“. Održane su dvije duhovne obnove: prva od 30. 11. do 2. 12. za mlađu skupinu (1., 2., i 3. razredi srednje škole) i druga od 7. do 9. 12. za stariju skupinu (4. razred srednje škole i studenti). Prijavio se veliki broj mladih zbog čega je postojala čak i lista čekanja.

Obje skupine mladih uglavnom su imale isti plan i program, s manjim izmjenama. Mladi su se okupljali u 21.30 sati ispred Pastoralnog centra „Augustinianum“ gdje su održane duhovne vježbe i gdje ih je dočekao glavni animator i organizator **Čedo-**

mir Lišić. Svaki dan započinjao je i završavao jutarnjom odnosno večernjom molitvom koje se prikazivane u vidu prezentacija koje je vodila **Ana Ivanković**. To je bio savršen početak dana – uz Božju riječ i Isusovu poruku koju je svatko mogao uzeti pri izlasku iz učionice. U tim porukicama od Isusa mnogi mladi su se doista pronašli i dobili odgovore na svoja pitanja. Da ne zaboravimo da smo se u subotu ujutro morali i „razdrmati“ uz „Jutarnje razgibavanje s Kristinom Ivković“.

Predavačica Katarina nam je govorila o tome kako svatko od nas mora imati uzor vjere po kojemu će živjeti. Međutim, često se događa da i onaj koji vjeruje pogriješi jer povjeruje raznim medijima koji zavaravaju i kvare ljude. Zbog toga je veoma važno imati svoj stav, svoju vjeru, važno je razlikovati dobro i zlo. Danas imamo puno nesretnih, depresivnih, puno mladih s problemima i to samo zato što nemamo dovoljno vremena za ozbiljan, kvalitetan razgovor. Sve se pretvorilo u kratko, nedovoljno dopisivanje kojim ne možemo izreći ni u pola svoje duševno stanje. Današnji mladi čeznu da ih netko upozna i učini posebnima. Netko tko će uvidjeti sve njihove pozitivne strane i isticati ih. Naš dragi Isus zna koliko je

nama teško, ali ako mi budemo razgovarali s njim, čuvali se zla i napasti i trudili se živjeti kvalitetno, tada nećemo upadati u stanja depresije i tuge. Ovakvo Katarinino razmatranje mnoge je potaknulo da se doista potruže oko vlastitih života koje nam je darovao dragi Bog.

Cilj ove duhovne obnove bio je da se svi mladi istinski zbliže i zabave. Svoju kreativnost i maštu na djelu pokazali su u radionicama. Svaki je animator dobio svoju skupinu u kojoj se raspravljalo, svjedočilo, molilo i smijalo. Razmišljali smo koliko ustvari svjedočimo, a koliko bismo trebali svjedočiti kao pravi kršćani i vjernici? Pitali smo se jesmo li i mi nekome uzor vjere? A naš pravi uzor vjere na duhovnoj obnovi bio je blaženi Ivan Pavao II. koji je cijelim životom dokazao koliko je njegova vjera zapravo bila jaka.

Često strahujemo kako da iskažemo svoja osjećanja, misli, zahvale, ali to na duhovnoj obnovi nije bio problem jer je svakoga dočekala kuverta na vratima sobe u koju su mnogi ubacivali razna pisma i porukice koje su nas činile sretnijima i ispunjenima jer bismo se uvijek iznova iznenadili nečijem mišljenju o nama. Nakon plenuma smo saznali da je svatko sačuvao ta pisma i da će ih otvoriti svaki

put kad bude tužan, uvjeren da će to biti tada lijek za dušu.

Poslije prezentacije „Četvrt sata s Isusom“, svatko je dobio zadatak otići u svoju sobu i izdvojiti za sebe i Isusa 15 minuta. Mladi su za to vrijeme pisali pismo Isusu u kojem su mu bez imalo srama i poteškoća sve izrekli i poslije čega su osjetili mir i olakšanje. Sve to prethodilo je svetoj ispovijedi koju su vodili **preč. Andrija Anišić, vlč. Ivica Ivanković Radak i vlč. Marko Forgić**. Za ispovijed smo dobili tekst „Ispit savjesti prije ispovijedi“ koji nam je mnogo pomogao stavivši nam do znanja kakve sve grijeha trebamo ispovijedati.

Mlađoj skupini svetu misu je predslavio vlč. Andrija Anišić u biskupskoj kapelici, a starija skupina je sudjelovala u biskupskoj svetoj misi u katedrali sv. Terezije Avilske u povodu svetkovine Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije.

Tijekom trosatnog klanjanja družili smo se s Bogom koji nam je ulio toliku radost i svetost da smo poslije klanjanja, onako uplakani, izašli i grlili sve redom uz tihe, ali posebne riječi koje te dovedu do suza: „Lijepo je što postoji!“ Zar to nije divno?

U 10 sati u nedjelju bila je svečana sveta misa u katedrali, a obnova je završila plenumom. Uvidjeli smo

kolika je veličina Njegova, koliko je svemoguć i svet. Koliko čini za nas, a da mi to ni ne primjećujemo. Potrebno je samo da svjedočimo i ostanemo vjernici i izvan Augustinianuma, da ne nastavimo lošim putem, putem zavisti i depresije. To nam je bio cilj i mogu Vam s velikom radošću reći da je nekim dijelom i ispunjen. Nadamo se da će ovakvih susreta biti što češće jer nam je to potrebno, a do tada, dragi mladi, držimo se, ne posustajmo!

I ne zaboravite da i mi moramo nekome biti uzor vjere.

Dojmovi s duhovne obnove...

* Sada sam jača, obnovljena i želim da sve što sam ovdje doživjela ne prestane već da moja vjera bude „živa“, a ja svjedokinja. Na klanjanju sam osjetila posebnu milost i kao da sam gorjela, a srce mi je ubrzano kucalo. Doista prelijep osjećaj. Gospodine, ne daj da zaboravim na tebe.

M. P., 16 godina

* Na duhovnu obnovu sam došla s namjerom posvetiti se ova tri dana Bogu i smiriti svoje strahove te ih ostaviti za sobom. Došla sam zahvaliti Bogu na svemu, čak i na strahovima jer eto baš oni su me doveli ovamo. Porukica: „Ako prolaziš kroz težak period i pitaš se gdje je sad Bog, sjeti se, učitelj uvijek šuti za vrijeme testa“. „Imajte povjerenje i strpljenje pri svakoj molitvi, čak i ako Božji sati polako otkucava-

ju.“ Strpljivo sam čekala i pokušala se posvetiti svakoj aktivnosti, to me je ispunilo... Osjećam da je sve to postupno pomoglo mojoj duhovnoj obnovi. Odlično se osjećam.

M. C., 17 godina

* Došla sam iznimno neraspoložena. Nakon samo sat vremena se sve okrenulo za 180 stupnjeva. Ovo mi je jedno od najboljih iskustava, promijenilo mi je način razmišljanja i potaknulo me da stalno razgovaram s Isusom i da ga nikada ne zaboravim.

M. H., 18 godina

„Kada te Bog gurne do ruba teškoće, vjeruj mu, jer tada se mogu dogoditi samo dvije stvari: ili će te uhvatiti da ne padneš ili će te naučiti da letiš.“

U centru pažnje

Dragi čitatelji! Došla nam je zima. Bijela i ledena. Svima nam je vani hladno i hodamo što brže možemo onim osobitim hodom po snijegu. Samo, netko ulazi u toplu kuću, a netko ne skida kaput ni kad uđe unutra... Ovog Božića – možda više nego inače – opet će čak i u našoj blizini biti gladnih, bolesnih, osamljenih, odbačenih, ma koliko mi o tome ne željeli misliti dok pospremamo naše domove, urešavamo sve sobe i dvorišta, kuhamo ili naručujemo delicije, slušamo lijepu božićnu glazbu, spremamo darove za obitelj, rodbinu, poznanike, kolege... Većina katolika (ako se smijemo izraziti s puno optimizma) ni ove godine neće propustiti ispovjediti se pred Božić i doći na polnoćku ili na božićnu misu (na žalost, vrlo rijetko na obje). Ipak, za očekivati je da to bude ipak preslabo svjedočenje u ovoj GODINI VJERE. Hoće li se tko upitati – kad uđemo u prostoriju nasmiješeni i pozdravimo sve prisutne s nehinjenom ljubavlju za svakog brata čovjeka i iskrenom željom za susretom – zašto je on/ona takva, a ja ne? Hoćemo li nekoga makar asociirati na Isusa? Hoće li naši darovi puno više istaknuti nas same, našu pažljivost, ukus, dosjetljivost, kreativnost, nerijetko i kupovnu moć ili će osobi koju darujemo reći: „Ljubim te... i ja i Isus! Lijepo je što postojiš i radost mi je biti tvoj prijatelj!“ Hoće li bar na svoj rođendan Isus biti – u centru pažnje? Hoće li uopće biti pozvan na svoju rođendansku proslavu? Molimo i vjerujemo da – hoće! Mudar čovjek reče: **ZNATE KAKO IZGLEDA LJUBAV? Ima ruke da briše suze uplakanih. Ima noge da požuri siromasima i potrebnima. Ima oči da primijeti bijedu i oskudicu. Ima uši da čuje jecanje i uzdahe bližnjega.** Ima srce da ljubi i prašta svima, pa i neprijateljima. Kršćanski savjet: Ako ne možeš pomoći bližnjemu u materijalnim dobrima, jedno sigurno imaš i možeš. **IMAŠ SRCE. OTVORI GA BLIŽNJEMU, JER TOLIKI SU GLADNI VIŠE LJUBAVI, NEGOLI KRUGA... (Ivh).**

Obiteljska slavlja

Slavimo Materice, Oce, Božić, Svetu Obitelj...

Prosinac je prekrasno urešen obiteljskim slavljinama za veliki dio katolika u našim krajevima – slavimo Materice i Oce u dvije nedjelje prije Božića. Nedjelja poslije Božića je blagdan Svete obitelji i tako je cijeli prosinac ispunjen obiteljskim ozračjem... Nadahnucé za ovaj tekst nije liturgijski kalendar, već – naša djeca. Sudjelujući u organizaciji naše školsko-župne priredbe za Materice i Oce i pripremajući program, prateći reakcije djece i mladih na pjesme koje su recitali i igrokaze u kojima su glumili, a nadasve reakcije publike na sve to, puno se može naučiti.

Prvo što zapazim kod djece kad počinjem razgovor o priredbi jest želja za sudjelovanjem. Premda su današnje generacije najčešće nezainteresirane za sve (njihovim rječnikom: „smorene“ mnogo čime), ipak je mnogo onih koji dolaze i čak traže ulogu, kiticu pjesme ili svoj udio u uređivanju scene. Sljedeće što impresionira je to što djeca zapažaju i prihvaćaju kvalitetu – važnost i istinitost teme o kojoj govori bilo pjesma, bilo priča, bilo igrokaz. Pomoći im pronaći u njima samima osjećaj izazvan stihom ili retkom koji njihov lik govori, sljedeća je lijepa i teška zadaća. Dijete koje možda trpi batine želi recitirati pjesmu o nježnosti njegovih roditelja prema njemu, jer žudi za toplinom i milinom obiteljske idile. Dijete prezahtjevnog oca smije tuđim stihovima kazati tati da „tata mora imati smisla za greške“. Ali, i djeca koja žive u sretnim obiteljima osjećaju suvremene probleme, osobito kad im se na njih na prikladan način skrene pozornost: roditelji koji se ne razumiju i zbog toga izgube lijepu riječi jedni za druge naša su zbilja. Ljudi koji smatraju da hrana liječi svaku bol, a novac govori sam za sebe su tu, oko nas. Često i mi sami dopus-

timo sebi da „nemamo vremena“ za saslušati bližnje, pomoći nekome, učiniti nešto što nam nikad neće biti plaćeno novcem. Vrlo brzo djeca shvate koliko je to važno – nakon što su sami otkrili – prenijeti to i drugima: roditeljima, prijateljima, porodici, svima! Zato uporno pokušavaju predočiti to tonom glasa, gestom i mimikom, pa čak i kostimom kojeg osmišljavaju. Kao roditelja, koji u svoj djeci vidi bar malo i svoju, dirne me sjaj u oku kad govore o mami, tati, djedu ili baki, glas koji promijene kad kažu stihom da vole nas, svoje roditelje, da smo im dobri, nježni, lijepi i dragi, kad i

sama znam koliko često to – nismo... Na kraju, ganuće osjetim slušajući mišljenja i gledajući reakcije publike – roditelja i odgajatelja te naše djece. U koliko je očiju suza zaiskrila, koliko je „knedli“ progutano, koliko sjena prešlo licem... Kako imamo predivnu djecu, kad su nam svoju ljubav mogla pokazati na tako krasan način!

Nije li baš ovo vrijeme, vrijeme Božića i mnogih priredbi i koncerata, vrijeme da im to uzvratimo? Ne samo darovima (tko god djecu poznaje, neće moći kazati da darovi „nisu važni“!), koje će prije ili kasnije zaboraviti, već ugođajem doživljene ljubavi, koja i nas drži – cijeli život, od ranog djetinjstva? Doživljenu ljubav, posvjedočit će mnogi, garantirat će prisutnost Isusa u našoj obitelji, koji kuca na zaključana vrata našeg srca... „Kad okitiš bor, a ispred tebe prepun stol, znaj da su još uvijek tvoja zaključana vrata – a samo ti imaš ključ od zlata! ... Božić uvijek u srcu ima osjećaj za čovjeka, ma kakav on bio. Božić je dopustiti Isusu da se u tebi rodi i da po tebi sve ljude spasenju vodi.“ Ove riječi iz jednog od igrokaza neka nam daju ideje za prava – obiteljska slavlja... © (Ivh)

male mudrosti

UŽE – ŽIVOT

Neki planinar se želio popeti na najviši vrh planine. Dao se u ovu pustolovinu nakon dugih godina pripremanja. Pošto je svu slavu želio samo za sebe, odlučio je da će se na planinu popeti sam! Počeo se uspinjati. Vrijeme je prolazilo i počelo se mračiti. Umjesto da potraži utočište gdje bi prespavao, nastavio se uspinjati sve dok se nije posve smračilo. Neprozirna noć je zagrlila planinske vrhove. Svud oko njega bila je gusta tama. Nebo i mjesec su bili prekriveni teškim crnim oblacima. Nije se vidio ni prst pred okom. Kada je stigao samo nekoliko koraka prije vrha, odroni se kamen pod njim. Poče padati strahovitom brzinom. U trenutku očajničkog straha pred očima mu se počеше odigravati svi lijepi i ružni trenuci njegovog života. Zastade mu dah. Kada je već pomislio da će umrijeti, osjeti iznenada kako ga zaustavlja uže za koje je bio privezan. Njegovo je tijelo visjelo u zraku. Sve što ga je držalo bilo je uže. U tom je trenutku povikao:

– Bože, pomози mi!
 – Što želiš da ti učinim? čuo se duboki glas s visine.
 – Spasi me, Bože!
 – Zaista vjeruješ da te mogu spasiti?
 – Naravno da vjerujem! – hvatao se čovjek za slamku spasa.
 – Onda prereži uže za koje si privezan.
 – Molim!
 – PREREŽI UŽE ZA KOJE SI PRIVEZAN!!!

Nastala je duga tišina. Čovjek je na kraju odlučio da će se ipak držati za uže svim svojim snagama.

Spasioci su poslije govorili kako su sljedećeg dana pronašli mrtvog planinara... smrznutog. Njegovo je tijelo visjelo na užetu za koje se grčevito držao... SAMO METAR OD ZEMLJE.

POUKA: UZALUDNO JE OD BOGA TRAŽITI BILO ŠTO, AKO UNAPRIJED NE VJERUJEMO DA ĆE NAM POMOĆI! U MOLITVAMA, MOLBAMA, IMAJMO PUNO NADE I POVJERENJA!

Zimska priča

Dva mala prijatelja su se klizala po zaleđenom jezeru. Bio je sunčan, ali leden dan. Led se iznenada prolomio i jedan od njih propade u vodu. Voda nije bila duboka, ali se led počeo brzo stezati.

Drugi je dječak otrčao na obalu, dohvatio kamen i pojurio natrag.

Svom snagom je udario po ledu i razbijao ga. Konačno, uhvativši prijatelja za ruku, izvukao ga je iz vode.

Ljudi su se brzo okupili, gledali što se dogodilo i začuđeno se pitali kako je to moguće. Kako je taj dječak, tako malim i slabašnim ručicama mogao razbiti debeli led i izvuci prijatelja?

U tom se oglasi jedan starac:

– Ja znam kako je uspio.

– Kako?

– Nije bilo nikoga da mu kaže: „To je nemoguće!“

iz vjerskog tiska o braku i obitelji

Majčinska ljubav

„Morati voljeti dijete na stanovit način uništava ono najljepše i najvrednije u stvarnoj majčinskoj ljubavi. Nametati djetetu obvezu da u svakom i najmanjem detalju majčina ponašanja mora prepoznati 'veliku i divnu' majčinsku ljubav ima dalekosežne negativne posljedice za razvoj njegove ličnosti i način doživljavanja okolne stvarnosti.“

To sam napisao u svojoj knjizi „Očevi gdje ste?“ (Školske novine, Zagreb 1995). I danas to ponavljam. Obveza majčinske ljubavi obvezuje majku da se ponaša kao majka, ali ne i da bude majka u užem i pravom smislu riječi. Biti majka i stvarno voljeti dijete ne može biti obveza nego iskrena želja i stvarna potreba kako majke tako i djeteta. Obveza se mora izvršavati, a prava ljubav se živi i spontano daje. Obvezna se majčinska ljubav podnosi i izaziva otpor kod djeteta a prava majčinska ljubav privlači, uvažava i uvijek nanovo želi i treba. Majka ne mora niti treba nego želi i hoće voljeti svoje dijete. Dijete dobro osjeti kada to majka radi jer mora ili treba a kada jer to želi i hoće. Ono prepoznaje kad ga majka voli zato što to njemu treba ili zato što to njoj treba.

Majčinska ljubav vršena kao obveza ili kao isključiva potreba majke bez obaziranja i na potrebe djeteta ima za posljedicu obvezu djeteta voljeti majku, ali ne i uvijek ponovnu želju njihova obostranog susreta. Nažalost, obveza bračne ljubavi često se veže i s obvezom majčinske ljubavi. Majka se pretvara u „obveznu suprugu“ i „obveznu majku“. Jedno i drugo djeluje razarajuće kako na bračnu tako i na majčinsku ljubav. Te ljubavi gube osnovna obilježja iskrene i stvarne, privlačne i poželjne, ljudske i potrebne ljubavi. Interesantna je veza između kvaliteta tih dviju ljubavi. One su međusobno zavisne. Kvaliteta bračne uvjetuje kvalitetu majčinske, a kvaliteta majčinske kvalitetu bračne ljubavi. U jednoj i drugoj majka mora sačuvati sebe, svoju individualnost, identitet, ličnost. U jednoj i drugoj ona bi trebala prvotnu simbiozu (zaljubljenost u početku bračne ljubavi i djetetu toliko potrebno prvotno simbiotsko stapanje s majkom) razvijati i pretvarati u zrelu bračnu i odraslu partnersku roditeljsku ljubav. Da bi mogla omogućiti djetetu da odraste i osamostali se, potrebna joj je održavana ravnopravna i obostrano zadovoljavajuća odrasla partnerska veza. (Najbolje je rješenje održani brak!) To otežava pa i onemogućuje zadržana simbioza s djetetom, što ne samo otežava majci nastavak kvalitete bračnog odnosa nego ubrzo i djetetu kvalitetno uspostavljanje i nastavljanje vršnjačkih partnerskih intimnih veza s eventualnim osnivanjem braka.

Kvalitetna majka živi i svoj i majčinski a nekvalitetna ili svoj ili majčinski život!

Dr. Pavao Brajša
 (www.glas-koncila.hr)

Piše: Stjepan Beretić

Ivan Kujundžić

(2. lipnja 1912. + 23. svibnja 1969.)

II. dio

Kad je sve napredovalo

Nije za povjerovati koliko je svećenik Ivan Kujundžić radio kraj svojih svećeničkih i župničkih dužnosti. Kao svećenik imao je uvida u patnje svojih sugrađana. Stvarati je počeo u vrijeme kad je u Europi sve odavalo blizinu rata. Bačka apostolska administratura – današnja Subotička biskupija je bila u pravom procesu. Obilovala je duhovnim zvanjima, na sve strane su se gradile nove crkve. Gotovo da nije bilo sela bez župnog vikara. Samo u Subotici i na Paliću se trebalo graditi pet novih crkava. Đurđin, Mala Bosna, Kelebija – već su imali novu crkvu. Za crkvu Isusovog Uskrsnuća je trebalo još malo više od polovice radova kako bi završala u svoj svojoj raskoši s dvazvonikom i kupolom. A onda je došao rat.

Daroviti organizator

Kad je 1936. godine u Subotici trebao organizirati proslavu 250. obljetnice doseobe jedne skupine Bunjevaca u Suboticu, apostolski administrator Bačke apostolske administrature, biskup Lajčo Budanović je organizirao Odbor za proslavu. Uz župnika Blaška Rajića, tu su bili Ivan Malagurski Tanar, Petar Pekić, dr. Mihovil Katanec, ali i mlađi ljudi kao Albe Šokčić i Ivan Kujundžić. Ivan Kujundžić je zajedno s Ivom Prčićem, dr. Ladislavom Vlašićem bio u odboru Hrvatske kulturne zajednice u Subotici, kojoj su na čelu stajali Blaško Rajić i Mihovil Katanec. Osnivačka skupština zajednice je održana na Veliku Gospu 1936. godine. Ivan Kujundžić je puno prevodio s francuskog jezika. Ti su njegovi prijevodi trebali popuniti veliku prazninu, koju su katolici proživljavali zbog nedostatka literature za duhovni život.

Rat – kao da nije završen

Kujundžić je toliko pisao da je svojim djelima zaslužio da ga Geza Kikić uvrsti u antologiju proze bunjevačkih Hrvata. *Antologiju proze bunjevačkih Hrvata* tiskala je Matica hrvatska 1971. godine. Kujundžić je osjetio u svojim djelima siromaštvo, gospodarsku nesigurnost i sve je to znao uvjerljivo opisati. Spominje i rat i ono što je poslije rata došlo. Opisuje i obiteljske prilike bačkih Hrvata. U pisanju se uvijek nadahnjuje vjerničkim motivima. Njegove pripovijetke su se čitale u časopisu *Obitelj*, a zbirka *Deran s očima* objavljena je u Subotici. Nemjerljiva je njegova zasluga za duhovnu literaturu. Prevodio je s francuskog u vrijeme kad su se knjige umnažale ciklostilom, kada je svećenstvo i čitava Crkva vapila za duhovnom literaturom. Njegovi su se prijevodi čitali u samostanima, u sjemeništima, čitali su ih svećenici, bogoslovi i sjemeništarci.

Evo nekih djela Ivana Kujundžića:

Smotra bunjevačke prošlosti – katalog izložbe u Subotičkoj Matici, 1935. Katalog je izrađen s Antom Kopunovićem.

Mihajlo Radnić, prvi bunjevačko-šokački pisci.

Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata, Subotica, 1946. (Knjiga je pod pseudonimom Krešimir Bunić)

Moj program (prijevod s francuskog), Subotička Matica, 1946.

Vratimo se Gospodu – propovijedi Subotička Matica, 1946.

Kad je duša u tunelu, (ciklostil) prijevod s francuskog, Subotica, 1958.

Mladi svećenik (ciklostil) – prijevod s francuskog, Subotica, 1958.

Svećenik danas (ciklostil) – prijevod s francuskog, Zagreb, 1958.

Naš redovnički život – prijevod s

francuskog, (ciklostil) Subotica, 1960.

Kad biste znali dar Božji – prijevod s francuskog, Subotica, 1960.

Sveta Misa – prijevod s francuskog, Subotica, 1961.

Dvije zbirke nagovora – ciklostil, Subotica, 1961.

Bibliografija Alekse Kokića u knjizi „Srebrno klasje“, Subotica, 1962.

Moji razgovori s Učiteljem – prijevod s francuskog, ciklostil, Subotica, 1962.

Srcem uz Srce Isusovo, prijevod s francuskog, Zagreb, 1957-1963.

A. Lazzarini, Papa Ivan XXIII. Život i ličnost – ciklostil, 1963.

Unutarnji život. Dobro raspoloženje – prijevod s francuskog, Zagreb, 1964.

Zbirka pripovjedaka „Deran s očima“, Subotica, 1969.

„Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata“ u izdanju zagrebačke Matice hrvatske, 1968.

„Bunjevačko – šokačka bibliografija“ (tiskana u ediciji „Rad“ JAZU), Zagreb, 1969.

Prema:

Geza Kikić: *Antologija proze bunjevačkih Hrvata*, Matica hrvatska, Zagreb, 1971.

Ante Sekulić, Ivan Kujundžić, *Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću*, Zagreb, 1996., str. 242-243.

Mario Bara: *Hrvati u Vojvodini*.

Lazar Razora: *Suvremena književnost Hrvata u Vojvodini* – gledana iz još jednog početka, br. 1-2/2002.

Siniša Jurić: Ivan Kujundžić – bibliograf, književnik i utemeljitelj Bunjevačko-šokačke knjižnice, 4. lipnja 2012.

Stevan Mačković, *Proslava 250. obljetnice doseljavanja veće skupine Bunjevaca (1686.-1936.)*.

Lazar Merković, internetske stranice programa Radio Subotice na hrvatskom jeziku. Rubrika Na današnji dan, 23. siječnja. Preuzeto 23. siječnja 2012.

Jedni sjede a drugi stoje za vrijeme mise

Odgovara: Dragan Muharem

Iznosimo drugi dio pitanja iz prošlog broja Zvonika što nam ga je poslala čitateljica: „Nakon pretvorbe, tj. nakon riječi: Tajna vjere, u nekim crkvama se stoji a u drugima sjedi do Po Kristu. Zna se dogoditi da su prisutni vjernici iz različitih župa u istoj crkvi, pa onda jedni sjede, drugi stoje a neki čak i ostanu klečati. Postoji li neka liturgijska uputa koja određuje što je pravilno ili pojedine župe mogu same odrediti kako će biti? Nije li liturgija držana strogo po propisima previše emocionalno sterilna?

M. S., Subotica

Postoje jasno definirane liturgijske norme koje su sadržane u *Općoj uredbi rimskog misala*. One su općevažeće za sve služitelje rimskog obreda. Prema tome, ni u kom slučaju ne može pojedini biskup ili svećenik „uvesti“ neko liturgijsko pravilo koje se kosi s *Općom uredbom*. Propisi i uredbe nisu „izmišljeni“ kako bi sterilizirali bogoslužje, nego dapače, služe kao smjerokaz istinskog duha liturgije, očuvanog od bilo kakvog subjektivizma ili emocionalnog redukcionizma voditelja zajednice i samih sudionika. Svakako, *Uredba* dopušta slobodu oblikovanja određenih liturgijskih formi, ne zahtijeva slijepi legalizam, ali u onim bitnim stvarima izričito propisuje što i kako, ne dajući maha osobnom „ukusu“ voditeljima bogoslužja. Istinski odgoj za liturgiju počinje ponajprije od svijesti da nam je ona zadana, prethodi nas i nadilazi. Svećenik i zajednica nisu *kreator* liturgije već *služitelj* iste. Pogrešno shvaćena vizija Drugoga vatikanskog sabora prema obnovi bogoslužja ostavila je dojam kako ljepota liturgije ovisi o našoj maštovitosti u kreativnosti; kako misa služena „po propisima“ nije tako privlačna i praktična kao ona kojoj damo malo osobnog „štilha“ i „začina“. No, iskustvo je pokazalo kako ovakva nastojanja najčešće osiromašuju i ponekad banaliziraju bogatstvo simboličkog govora znakova u liturgiji. O tome smo govorili u prošlom broju spominjući teološki i liturgijski nerazumljivu gestu držanja za ruke za vrijeme molitve Očenaša, koja se nastoji opravdati tek emocionalnim

razlozima bliskosti i ljubavi među ljudima, potirući time istinski sadržaj Gospodnje molitve i geste raširenih ruku celebranta (i zajednice). S druge strane, nije istina da emocionalni moment nema mjesta u liturgiji. Međutim, liturgija bi trebala biti ta koja usmjeruje i oplemenjuje naše osjećaje a ne da se događa obratno: da ustroj bogoslužja ovisi o emocionalnom raspoloženju pojedinaca i zajednice. Time ona postaje zatočenik ili ispušni ventil naših emocionalnih nagnuća, gubeći preobražujuću snagu i svoje božansko lice.

Prvi dio Vašeg pitanja – da li se stoji ili sjedi za vrijeme Euharistijske molitve – također se tiče razumijevanja simboličkog govora liturgije, kod čega opet, nažalost, imamo odstupanja i nejasnoća. Valja priznati da liturgijska praksa danas nedovoljnu brigu posvećuje govoru znakova i govoru tijela, ostajući tako nedorečena i neizražena. Tijelo je najstroženi i najvažniji nositelj značenja u simboličkome liturgijskom govoru. Tri su osnova stava tijela u liturgiji: stajanje, sjedenje i klečanje (naklon ili poklecanje).

Opća uredba određuje: Neka vjernici **stoje** od početka ulazne pjesme ili dok svećenik pristupa k oltaru, sve do –

većenju, osim ako to nije moguće zbog zdravstvenoga razloga ili zbog tijesna prostora, velikoga broja prisutnih ili drugih opravdanih razloga. Oni pak koji ne kleče pri posvećenju, duboko se naklone kada svećenik poklekne nakon posvećenja (OURM 43).

Ovim se jasno naznačuje kako zajednica *stoji* sve vrijeme dok traje najsvetiji molitva Crkve – Euharistijska molitva – koja započinje od *Gospodin s vama/Gore srca/Hvalu dajmo do Po Kristu i s Kristom*. Jedino se kleči za vrijeme izgovaranja riječi pretvorbe – *Uzmite jedite/pijte*, uključivo do *Tajna vjere*. Nakon *Tajna vjere* svi ustaju jer svećenik za to vrijeme moli: *Mi koji stojimo pred tobom i tebi služimo*. U mnogim našim crkvama susrećemo „fenomen“ sjedenja nakon pretvorbe. Ova gesta odudara od duha liturgije i ne može se ničim opravdati, pa ni argumentom kako je nekima teško stajati s obzirom da to „vrijeme“ sjedenja traje svega nekoliko minuta. Ovu iskrivljenu praksu treba s pažnjom mijenjati učeći voditelje i sudionike liturgije istinskim simboličkim znakovljem (usp. OURM 43). Stajanje je stav poštovanja kojim se pozdravlja osoba koja je prisutna (Isus u prilikama kruha i vina). Ono je uskrs-

U mnogim našim crkvama susrećemo „fenomen“ sjedenja nakon pretvorbe. Ova gesta odudara od duha liturgije i ne može se ničim opravdati. Ona je „neukusna“ jer razbija jedinstvo zajednice u onim situacijama kad jedni stoje a drugi sjede (kao u autobusu). Ovu iskrivljenu praksu treba s pažnjom mijenjati učeći voditelje i sudionike liturgije ispravnim simboličkim znakovljem.

uključivo zborne molitve; na pjevanje *Aleluja* prije evanđelja; dok se naviješta evanđelje; dok bivaju ispovijed vjere i sveopća molitva te od poziva *Molite braćo* prije molitve nad prinosisima do završetka mise. A neka **sjede** za vrijeme čitanja prije evanđelja i za vrijeme prijevsnoga psalma; kod homilije i dok se pripravlja darovi za prinošenje; i još ako je zgodno za vrijeme svete šutnje poslije pričesti. Neka pak **kleče** pri pos-

ni stav vjernika koji slave pobjedu Uskrsloga nad smrću. On nas svojom prisutnošću podiže s mjesta. Stoga je gesta sjedenja nakon pretvorbe „neukusna“, razbija jedinstvo zajednice u onim situacijama kad jedni stoje a drugi sjede (kao u autobusu). Uočava se, dakle, hitna potreba liturgijske „higijene“, koja se postiže odgojem u razumijevanju simboličkog izričaja otajstva vjere.

Vjera u Došašću

Piše: Silvester Bašić

Donedavno sam držao da nas vjerne u našoj vjeri ne mogu pokolebati razno-razne neistine, uglavnom neproverene ili pak utemeljene na tko zna kakvim izvorima i pogrešnim shvaćanjima. No, izgleda da sam se u tome dobro prevario.

Naime, prije nekoliko godina čuo sam za glasovit dokumentarni film *Zeitgeist* (možete ga odgledati na: www.zeitgeistmovie.com/), misleći da u njega može vjerovati samo onaj koji je o Isusu Kristu čuo jedino iz novina.

U tom filmu na zanimljiv način autor donosi usporedbu rođenja Isusa s Horusom, Atisom, Krišnom, Dionizijem i Mitrom. I tako nas stavlja u sumnju da se s Isusom samo ciklično ponavlja povijest religije. Želio bih istaknuti sljedeće: Isus nije rođen 25. prosinca poput ostalih „velikana“. Božić (rođenje Isusa iz Nazareta) je kao blagdan (25. 12.) uveden tek u IV. st. u Rimu. To nije zbog stvarnog povijesnog događaja već simbolizma. Najstariji pisani spomen o slavljenju Božića u Rimu zabilježen je u Kronografu za god. 354. koji sadrži popis rimskih državnih svetkovina te administrativne i povijesne podatke o samom Rimu i carstvu. U tom dokumentu zabilježeno je da 25. prosinca rimski građani slave rođendan nepobjedivog sunca, a kršćani Kristovo rođenje. Ivan u svom proslavu daje razlog kršćanskog slavljenja Kristova rođenja na ovaj dan: *U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svjetli i tama ga ne obuze. ... Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet. I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjemo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jednorodencu od Oca – pun milosti i istine...* (Iv 1,1-5,9,14).

Božić. Taj blagdan uveden je u IV. st. u Rimu. Isusovo rođenje u početku se slavilo 6. siječnja (Bogojavljenje). Prelazak na 25. prosinca dogodio se pokrštenjem rimskih poganskih običaja, i to zbog blagdana boga Sunca (25. 12. –

zimski solsticij, ravnodnevnicu). To ne predstavlja problem za vjeru i nije nikakav dokaz plagijata. Sjetimo se propovijedi apostola Pavla u Ateni: *Tada Pavao stade posred Areopaga i reče: „Atenjani! U svemu ste, vidim, nekako veoma bogoljubni. Doista, prolazeći i promatrajući vaše svetinje, našoh i žrtvenik s natpisom: Nepoznatom Bogu. Što dakle ne poznajete, a štujete, to vam ja navješćujem* (Dj 17,22-23).

Ne bi nam smjelo biti sramota svjedočiti za našeg poznatog Boga – Isusa, koji zapravo doista donosi svjetlost, toplinu i spasenje i spašava čovjeka od sljepila i hladnoće noći ispunjenje grabežljivcima.

Prije nekoliko tjedana je iz tiska je izašla knjiga pape Benedikta XVI., *Djetinjstvo Isusovo*, gdje Papa navodi dobro poznatu činjenicu o godini rođenja Isusa Krista, da ona ne pada u prvu godinu kako nam je to izračunao Dionizije Mlađi. No, ovo je u našim medijima pod glasovitim naslovima „Papa priznao: Isus Hrist rođen prije Hrista“ odjeknulo kao Papino ispričavanje za pogrešku redivnika, a u stvari je factum između mnogih drugih koje Papa donosi u svojoj novoj knjizi, do optužbi da više od 2000 godina sve crkve eksploatiraju istu priču i osuda za marketing kakav nije viđen u povijesti.

I što reći još o sudnjem danu koji će se dogoditi 21. 12. 2012., četiri dana prije proslave Isusova rođendana!? Zemlju će progutati divovski misteriozni planet i uništiti sav život kakav poznajemo! Neki drugi, pak, vjeruju da je taj dan trenutak prosvjetljenja. Tako doznajem kako je velika potražnja za svijećama i opskrbom hrane, jer umjerenija struja vjernika u propast svijeta na spomenuti dan vjeruje da će se proći samo bez električne energije i zbog enigmatskih zračenja iz svemira neće se smjeti izlaziti par dana van.

Pada mi na pamet da je i Isus Krist živio usred svojih neprijatelja i krivih shvaćanja. Na kraju su ga ostavili i svi učenici. Potpuno sam, okružen zločincima i podsmjehivačima, visio je na križu. Baš zato je i došao neprijateljima Božjim donijeti mir. Tako ni kršćaninu

mjesto nije u odvojenosti samostanskog života, već usred neprijatelja i krivih shvaćanja, da svjedoči za Istinu.

Naposljetku ću se osvrnuti na stav u koji i sam često upadam kao ozbiljan kršćanin. Mnogi kršćani u Crkvi donose sa sobom vrlo često određenu sliku o biti zajedničkog života i teže ju ostvariti. No, Božja je to milost koja sve takve snove vrlo brzo dovodi do propadanja. Onaj koji svoj san o kršćanskom zajedništvu ljubi više od samog kršćanskog zajedništva, postaje razarateljem svakog kršćanskog zajedništva, pa bile njegove osobne namjere ne znam kako iskrene, ozbiljne i predane. Jer, kršćansko bratstvo nije ideal, već božanska stvarnost, kršćansko bratstvo je pneumatska, a ne psihička stvarnost.

Vrijeme je Došašća, te je i naša vjera u došašću, i zauvijek će tako biti, dolaziti i rasti. Zapravo, imamo velikih razlog čekati Božić. Počevši od spoznaje tko je zapravo meni Isus Krist! Vjerujem li u povijesnu osobu Isusa Krista, da je Sin Božji na sebe uzeo tijelo, prihvatio našu bit, našu narav? Da mu pripadamo jer smo u njemu?

Pismo nas zove Kristovim Tijelom. No, ako smo i prije nego što smo to mogli znati i htjeti, izabrani i prihvaćeni s cjelokupnom Crkvom u Kristu, tada zajedno, za vječnost pripadamo njemu. Te nas ni sudnji dan neće razdvojiti.

Bog mrzi sanjarenja, jer ona čovjeka čine oholim i punim pretenzija. Onaj koji sanja sliku zajednice zahtijeva od Boga, od drugih i od samog sebe da mu se san ispuni. Takav se ponaša kao da on najprije treba stvoriti zajednicu, kao da će njegov san povezivati ljude. Što ne ide po njegovoj volji, on naziva promašajem. Kada se raspada njegov san, on vidi da se raspada zajednica.

Propitajmo se u ovom milosnom vremenu kakva je naša vjera, te čujmo što nam poručuje apostol Jakov: *Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi. Inače, mogao bi tko reći: „Ti imaš vjeru, a ja imam djela. Pokaži mi svoju vjeru bez djela, a ja ću tebi djelima pokazati svoju vjeru. Ti vjeruješ da je jedan Bog? Dobro činiš! I đavli vjeruju, i dršću“* (Jak 2,17-18).

Priča o Danijeli

Piše: Željka Zelić

Bližili su se božićni blagdani. Danijela je htjela obradovati svoju staru prijateljicu s kojom se nije vidjela dugo, ali unatoč oslabjeloj komunikaciji, nikada nije prestajala misliti na nju. Životni su ih putovi odveli na posve druge strane. Nakon završetka srednje škole, Danijela se zaposlila, Karmela je odselila u drugu državu, pa su se susretale sve rjeđe i rjeđe. Bilo je vremena kada se nisu čule po godinu dana. U međuvremenu, Danijela se udala, a da joj draga prijateljica spletom različitih okolnosti nije bila u svatovima. Nije, nažalost, fizički bila blizu ni kada joj se rodila kćer, a nekoliko godina poslije i sin. Ipak, nakon izvjesnoga vremena, obnovile su kontakt kao u dobra stara vremena, ne mijenjajući onaj osjećaj bliskosti kojega su godinama gradile. Za njih dvije nije vrijedila izreka: Daleko od očiju, daleko od srca. Unatoč obiteljskim obvezama, Danijela je po Karmelinom povratku u rodni kraj, nalazila vremena naći se i čuti povremeno s Karmelom, koja je, čak i kada se ne bi vidjele neko vrijeme, po boji njenoga glasa i rečenicama koje je pisala i izgovarala, znala kako se osjeća... I uvijek je mislila na nju...

Danijela se ništa, ali baš ništa nije promijenila za sve te godine. I dalje je bila nesebična kada su drugi u pitanju. Tu je osobinu naslijedila od oca kojemu je njezina majka uvijek prigovarala pretjeranu brigu za druge, na vlastitu štetu. Danijela je bila ista takva. Mnogi su koristeći tu njenu dobrotu, priskrbljivali sebi korist, ne znajući joj uzvratiti za sve dobro koje je činila za njih. Unatoč tomu, za nju je osmijeh na licima bližnjih uvijek bio draži od toga da nečim obraduje sebe. Mnogi su to nazivali ludošću! Živeći na taj način, navikla je ljude na uljulkanost u njenu prijateljsku ljubav i potporu, na to da će učiniti i nemoguće da nekoga obraduje. Više je voljela darivati nego uzimati. Tako je bilo i te godine na Božić. Kupila je Karmeli dar koji je odavno željela, kao po dobrom starom običaju, da ona to ni ne sluti, poslala joj na kućnu adresu i čekala njezinu reakciju. Nije niti moglo biti drukčije, ponovno je u njoj izazvala radost, zahvalnost, ali i tugu, jer je uvijek imala osjećaj da joj ne može dovoljno zahvaliti i uzvratiti, ne samo u

materijalnom, nego i u svakom drugom smislu. Što god bi smislila, Danijela je već nekad u prošlosti za nju učinila i bila je par koraka ispred nje pa se činilo da ne može učiniti ništa dosjetljivije od nje. A onda se osvijestila i shvatila da je uzaludni svaki pokušaj da ju slijedi na tom putu, jer je borba s njom donkihotovska borba s vjetrenjačama. Odlučila je sve prepustiti u Božje ruke, ne trudeći se više na silu darovati joj nešto što nikada nije dobila... Godine su se nizale... Na svaki Karmelin rođendan stizalo je cvijeće na njenu kućnu adresu, svakog Božića dobila je baš ono o čemu se potajno nadala... Nekoliko godina poslije, Karmela je spontano napisala priču o Danijeli i poslala ju u najtražniji časopis toga vremena. Ne očekujući nikakvu reakciju jer je jednostavno pustila osjećajima da se nižu u riječima na papiru, tjedni su prolazili, a onda ju je neočekivano pozvao glavni urednik časopisa, oduševljen onim što je napisala. Ne mogavši vjerovati da još postoje ljudi koji više vole druge nego sebe, poželio je upoznati Danijelu... I tako je sve krenulo... Promijenila je profesiju, ubrzo je dobila priliku posjećivati do-

move s nezbrinutom djecom, organizirati u ime časopisa različite humanitarne akcije... O Danijeli se govorilo... Kada su poslije par godina po dobrom starom običaju evocirale uspomene na početak njihova prijateljstva, Danijela je priznala da joj je onoga dana Karmela darovala najvrjedniji dar: konačno raditi i živjeti od onoga što je oduvijek željela - činiti druge sretnima. Iako ne onda kada je to silno željela već poslije više od dvadeset godina, Karmela joj je uspjela uzvratiti ne na način kojim gledaju naše ljudske, za zemaljsko prikovane oči, nego Božje srce utkano u naša srca! Tek tog Božića, i Karmela i Danijela osjetile su da su u svojem srcu Isusu pripravile pravi dom.

Isus se nije rodio u štalici da bi od nas nešto uzeo, nego da bi nam darovao vječni život. Samo ono što smo drugima darovali, doista posjedujemo. Ljubav se ne kupuje u dućanu... Da bismo od drugih primili, moramo naučiti davati, i obratno! Jednom darovana ljubav pronađe svoje putove, u sadašnjosti ili u vječnosti. Važno je ostati na dobrome putu da bismo do nje stigli! Sretan Božić!

Humanitarni koncert

**U nedjelju 6. 1. 2013.
u 19,00 sati**

**humanitarni koncert podrške
Zajednici Hosana**

Cjelovečernji koncert skupine Matheus, aktualnih pobjednika HosanaFesta, održat će se u Gradskoj vijećnici u Subotici.

Ulaz je slobodan, ali će biti mogućnost ostaviti svoj prilog za Zajednicu Hosana.

In memoriam

Stipan Gabrić
(1945.-2012.)

S bolom u duši i s predanjem volji Božjoj javljamo da je Stipan Gabrić preminuo dana 26. studenog u 68. godini života a pokopan je 30. studenog na Kerskom groblju u Subotici. „U Gospodina ja se uzdam, duša se moja u njegovu uzda riječ; jer je u Gospodina milosrđe i obilno je u njega otkupljenje“.

Dragog pokojnika oplakuju: brat **Josip** sa suprugom **Viktorijom**, nećak **Krunoslav** sa suprugom **Biljanom**, nećak **Damir**, nećakinja **Josipa**, rodbina, prijatelji i poznanici.

In memoriam

Slavko Bačić
(24. srpnja 1943. –
2. prosinca 2012.)

Iznenada je u Gospodinu preminuo 2. prosinca 2012. godine u 69. godini života naš brat i striko Slavko Bačić..

Sveta misa na 6 tjedana služiti će se u subotu 19. siječnja 2013. u 9 sati u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni.

Ožalošćeni: brat **Martin** sa suprugom **Katom**, sestra **Ilka**, nećaci **Manda** s djecom, **Slaven** s djecom i **Ivana** sa suprugom **Johannom Ulloa**, mnogobrojna rodbina, prijatelji i znanci.

Veliko prelo HKC-a „Bunjevačko kolo“ i natječaj za najljepšu „Preljsku pismu“

Članovi Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ kojima je stalo da Centar živi i radi i pod stečajem, organiziraju tradicionalno Veliko prelo Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“. Prelo će biti održano u svečanoj dvorani Centra, 19. siječnja 2013. godine od 19,30 sati.

Ovim putem organizatori raspisuju natječaj za najljepšu „Preljsku pismu“ Velikog prela 2013. kao i natječaj za najljepšu prelju.

Prijave prima restoran „Dukat“, Preradovićeve 4, 24000 Subotica, tel. 024/555-738. Ondje se mogu rezervirati i ulaznice po cijeni od 2.000 dinara. Na prelu će svirati Tamburaški ansambl „Hajo“ i sastav „Da capo“ iz Požege (R. Hrvatska).

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

**Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ**

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem, Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200263537
Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.

Zimska idila na Bunariću

Sretni blagdani i novo ljeto uz

KULTURU
ŠTO
ČINI
DUŽU

SAVOD ZA KULTURU
VOLVOVAJEDINICH USTUVA

ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNNA NOVA GODINA!

HRVATSKO
NACIONALNO
VIJEĆE

Jesensko krizmanje u sv. Jurju

Proslava sv. Cecilije u katedrali

